

**Skonsolidowany raport
Grupy Kapitałowej Banku Millennium S.A.
za 3 kwartał 2019 roku**

Wybrane skonsolidowane dane finansowe

	w tys. PLN		w tys. EUR	
	1.01.2019 - 30.09.2019	1.01.2018 - 30.09.2018	1.01.2019 - 30.09.2019	1.01.2018 - 30.09.2018
Przychody z tytułu odsetek i przychody o podobnym charakterze	2 427 665	1 881 425	563 446	442 324
Przychody z tytułu opłat i prowizji	661 098	619 908	153 437	145 741
Wynik finansowy przed opodatkowaniem podatkiem dochodowym	735 854	743 970	170 787	174 908
Wynik finansowy po opodatkowaniu	533 763	548 134	123 883	128 867
Całkowite dochody za okres sprawozdawczy	537 049	581 480	124 646	136 706
Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej	(824 279)	(1 230 090)	(191 310)	(289 195)
Przepływy pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	205 038	(3 646 878)	47 588	(857 383)
Przepływy pieniężne netto z działalności finansowej	841 741	(256 964)	195 363	(60 412)
Przepływy pieniężne netto, razem	222 500	(5 133 932)	51 641	(1 206 990)
Zysk (strata) na jedną akcję zwykłą (w zł / EUR)	0,44	0,45	0,10	0,11
Rozwodniony zysk (strata) na jedną akcję zwykłą	0,44	0,45	0,10	0,11
	30.09.2019	31.12.2018	30.09.2019	31.12.2018
Aktywa razem	97 914 135	80 458 914	22 387 538	18 711 375
Zobowiązania wobec banków i innych instytucji monetarnych	1 756 132	1 788 857	401 530	416 013
Zobowiązania wobec klientów	80 341 143	66 243 769	18 369 568	15 405 528
Kapitał własny	8 921 436	8 384 386	2 039 838	1 949 857
Kapitał zakładowy	1 213 117	1 213 117	277 373	282 120
Liczba akcji (w szt.)	1 213 116 777	1 213 116 777	1 213 116 777	1 213 116 777
Wartość księgowa na jedną akcję (w zł / EUR)	7,35	6,91	1,68	1,61
Rozwodniona wartość księgowa na jedną akcję (w zł / EUR)	7,35	6,91	1,68	1,61
Współczynnik wypłacalności	20,24%	21,68%	20,24%	21,68%
Zadeklarowana lub wypłacona dywidenda na jedną akcję (w zł / EUR)	-	-	-	-

Kursy przyjęte do przeliczenia danych finansowych na EUR

dla pozycji na dzień bilansowy	-	-	4,3736	4,3000
dla pozycji za okres objęty sprawozdaniem (kurs wyliczony jako średnia z kursów na koniec poszczególnych miesięcy okresu)	-	-	4,3086	4,2535

INFORMACJA O DZIAŁALNOŚCI GRUPY KAPITAŁOWEJ BANKU MILLENNIUM W I-III KW. 2019 R.

Skonsolidowany zysk netto Grupy Banku Millennium („Grupa”) za okres I-III kw. 2019 roku wyniósł 534 mln PLN i był o 2.6% niższy niż zysk netto analogicznego okresu roku 2018. Wyniki te zawierały już 4 miesięczne wyniki Euro Banku przejętego w dn. 31 maja 2019 roku. Przejęcie to wiązało się również z powstaniem pewnych nadzwyczajnych kosztów i rezerw. Na pierwsze z nich składał się koszt integracji w wysokości 64 mln PLN, natomiast rezerwy obejmowały 81 mln PLN początkowych rezerw na nabyty portfel w sytuacji normalnej (wpływ MSSF9 w zakresie wdrożenia 12-miesięcznej oczekiwanej straty kredytowej na portfel koszyka 1) plus 8 mln PLN dodatkowych rezerw na przeklasyfikowany następnie portfel należności Euro Banku. Po skorygowaniu o te nadzwyczajne koszty przejęcia, jak również uwzględniając nadzwyczajny zwrot podatku w 1 kwartale w wysokości 27 mln PLN oraz przyjęcie równego rozkładu na cały rok składki na fundusz przymusowej restrukturyzacji banków Bankowego Funduszu Gwarancyjnego (BFG), znormalizowany zysk netto w okresie I-III kwartał 2019 roku wyniósłby 651 mln PLN. Oznaczałoby to 17% wzrost w stosunku do analogicznego wyniku proforma za pierwsze 3 kwartały 2018 roku.

Szybki rozwój Banku Millennium (bez uwzględnienia wpływu fuzji) dowodzi, że strategia rozwoju organicznego ogłoszona po 3 kw. 2017 roku jest skutecznie realizowana. Bank Millennium przekroczył 2 miliony aktywnych klientów, co daje dodatkowe 421 tys. klientów w ciągu 2 lat od początku realizacji obecnej strategii, t.j. wyprzedza cel 600 tys. klientów na 3 lata.

Bez wpływu fuzji, Grupa utrzymała również dwucyfrowe roczne tempo wzrostu we wszystkich głównych produktach, takich jak depozyty (+19% r/r), kredyty konsumpcyjne (+21%) czy kredyty dla przedsiębiorstw (+11%), co w konsekwencji dało bardzo solidny roczny wzrost przychodów operacyjnych ogółem o 12,3%.

Konsolidacja Euro Banku od 1 czerwca dodatkowo wzmocniła rentowność Grupy i pozwoliła podwoić wzrost przychodów operacyjnych ogółem do 25% w skali roku. Koszty ogółem, skorygowane o koszty związane bezpośrednio z integracją z Euro Bankiem, wzrosły w tym samym okresie o 24% w skali roku, na co silnie wpłynęły wyższe składki na BFG. Po skorygowaniu o zdarzenia jednorazowe (w szczególności koszty integracji) i zakładając równy rozkład na cały rok składki na fundusz przymusowej restrukturyzacji banków BFG, wskaźnik kosztów do dochodów Grupy wyniósł w okresie I-III kw. 2019 roku 46,4%, co jest lepszym wskaźnikiem niż 46,6% w analogicznym okresie 2018 roku.

Dzięki wzrostowi organicznemu i fuzji przeprowadzonej bez podwyższenia kapitału akcyjnego, wskaźnik zwrotu z kapitału (ROE) Grupy - skorygowany o powyższe czynniki jednorazowe - wzrósł wyraźnie z 9,5% rok temu do 10% obecnie.

Główne dane finansowe i biznesowe za okres I-III kw. 2019 r. przedstawiają się następująco:

Rentowność z wpływem przejęcia Euro Banku

- Zysk netto za I - III kw. 2019 roku wyniósł 534 mln PLN z uwzględnieniem oddziaływania netto dodatkowych kosztów/rezerw związanych z przejęciem Euro Banku w wysokości 124 mln PLN.
- Zysk netto za III kw. wyniósł 200 mln PLN i wzrósł o 15% w ujęciu kwartalnym (skorygowany o pozycje jednorazowe* na poziomie 224 mln PLN)
- Wskaźnik zwrotu z kapitału ROE wyniósł 9,2%, a Koszty/dochody na poziomie 49%
- Skorygowany* wskaźnik ROE wyniósł 10%, a Koszty/dochody na poziomie 46%

Dochody operacyjne przyspieszyły. Koszty pod wpływem integracji

- Koszty operacyjne wzrosły o 25% r/r, z czego wzrost organiczny Banku Millennium na poziomie 12,3% r/r
- Wynik z tytułu odsetek wzrósł o 30% r/r (bez Euro Banku wzrost o 13%)
- Koszty operacyjne wzrosły o 30% r/r (bez kosztów integracji wzrost o 24%)
- Wzrost organiczny kosztów Banku Millennium wyniósł 8,5% r/r (bez kosztów integracji)
- Wstępna rezerwa na zwroty prowizji od kredytów gotówkowych po werdykcie TSUE: 53 mln PLN

Utrzymana wysoka jakość aktywów i płynność

- Wskaźnik kredytów z utratą wartości (koszyk 3) na poziomie 4,4%
- Skorygowany koszt ryzyka** na poziomie 61 p.b. (annualizowany)
- Wskaźnik kredyty/depozyty na niskim poziomie 86%

Wskaźniki kapitałowe wzmocnione po włączeniu zysku z 1 poł. roku do funduszy własnych

- Łączny wskaźnik kapitałowy (TCR) Grupy na poziomie 20.2% oraz wskaźnik CET1 na poziomie 17,1% po uwzględnieniu całego zysku z 1 poł. 2019 r.
- Agencja Fitch potwierdziła ratingi Banku na poziomie BBB- z perspektywą stabilną

Bankowość detaliczna (bez Euro Banku)

- 2,0 mln aktywnych klientów, +421 tys. w ciągu ostatnich 2 lat (powyżej celu strategicznego 600 tys. w ciągu 3 lat)
- 2-gi najlepszy*** nominalny wzrost liczby wszystkich klientów detalicznych: +297 tys. w ciągu roku
- Ponad 3 mld PLN nowych pożyczek gotówkowych i kredytów hipotecznych sprzedanych w I-III kw. (odpowiednio, +30% oraz +24% r/r)
- 17,8% roczny wzrost depozytów (5,1% kwartalnie)
- Odbicie w produktach inwestycyjnych (wzrost kwartalny +0,1%)

Bankowość detaliczna (z Euro Bankiem)

- 37,1% roczny wzrost depozytów (5,1% kwartalnie)
- Ponad 1,5 mld PLN łącznej sprzedaży pożyczek gotówkowych w III kw.

Bankowość korporacyjna

- Dalszy solidny wzrost kredytów dla przedsiębiorstw: +11% r/r
- Wolumen depozytów wzrósł o +23% r/r
- Wzrost sprzedaży faktoringu i leasingu na poziomie, odpowiednio, 8% i 3% r/r

Jakość i innowacje

- Najlepszy projekt strony internetowej w Europie Środkowej i Wschodniej wg Global Finance
- 1 miejsce w kategorii „Relacje z Klientami” i 2 miejsce w kategorii „Innowacyjność” i „Wzrost” w rankingu „Gwiazdy Bankowości 2019” ****
- 1,3 mln pobrań aplikacji goodie

(*) z równym rozkładem opłaty na BFG w ciągu roku, bez nadzwyczajnego uwolnienia rezerwy na aktywa podatkowe w I kw. (27 mln PLN), bez kosztów integracji (64 mln PLN) i nadzwyczajnych rezerw na portfel kredytowy Euro Banku zgodnie z MSSF9 (89 mln PLN)

(**) rezerwy netto ogółem do średnich kredytów netto, bez nadzwyczajnych rezerw na portfel przejętego Euro Banku

(***) na podstawie danych PRNews, skorygowane o efekty fuzji

(****) zorganizowany przez Dziennik Gazeta Prawna

Zakup Euro Banku

5 listopada 2018 roku Bank ogłosił umowę transakcji zakupu 99.8% akcji banku Euro Bank S.A. Na koniec maja 2019 roku łączne aktywa Euro Bank wynosiły 14.5 mld PLN, kredyty 12.3 mld PLN i depozyty 8.0 mld PLN. 28 grudnia 2018 roku Bank uzyskał zgodę urzędu antymonopolowego (UOKiK), a 28 maja 2019 roku Komisja Nadzoru Bankowego (KNF) wyraziła brak sprzeciwu dla transakcji zakupu. Transakcja została zamknięta 31 maja 2019 roku i w tym dniu Euro Bank S.A. stał się częścią Grupy Banku Millennium.

Po uzyskaniu zgody Walnych Zgromadzeń Akcjonariuszy Banku Millennium i Euro Banku oraz zgody KNF, w dniu 1 października 2019 roku nastąpiło prawne połączenie obu banków, a połączenie operacyjne planowane jest na listopad 2019 roku.

Sytuacja makroekonomiczna i czynniki wpływające na wyniki w kolejnych kwartałach

Wzrost gospodarczy w Polsce utrzymuje się na solidnym poziomie i w II kwartale br. wyniósł 4,5% r/r wobec 4,7% r/r w I kwartale br. Pomimo nieznacznego pogorszenia w stosunku do poprzedniego kwartału, wynik polskiej gospodarki był jednym z najlepszych w Unii Europejskiej. Głównym motorem wzrostu pozostawała konsumpcja gospodarstw domowych, czemu niezmiennie sprzyjała sytuacja na rynku pracy: rosnące płace i zatrudnienie oraz historycznie niska stopa bezrobocia poprawiająca skłonność do zwiększania wydatków. Wsparciem dla wzrostu PKB w II kw. 2019r. były także nakłady inwestycyjne, choć ich dynamika wyhamowała do 9,0% r/r z 12,6% r/r kwartał wcześniej. Wciąż dynamicznie rosły inwestycje w budynki i budowlę, czemu sprzyjała realizacja inwestycji publicznych współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej. Wolniej rosną natomiast inwestycje w maszyny i urządzenia pomimo wysokiego wykorzystania mocy wytwórczych, znacznych oszczędności firm oraz niskich kosztów finansowania. Eksport netto miał neutralny wpływ na wzrost gospodarczy, podczas gdy we wcześniejszym kwartale dodał 0,7 pkt. proc. do dynamiki PKB. Pogorszenie koniunktury w otoczeniu zewnętrznym wpłynęło na spowolnienie dynamiki eksportu, podczas gdy wzrost importu pozostał względnie stabilny, w ślad za solidnym popytem krajowym.

Dane wysokiej częstotliwości za lipiec-wrzesień wskazują na utrzymanie się dobrej koniunktury w polskiej gospodarce także w 3 kw. 2019r., niemniej według szacunków Banku wzrost gospodarczy nieznacznie spowolnił. Dostępne informacje potwierdzają nadal korzystną sytuację na rynku pracy - rosnące płace i zatrudnienie, choć przestrzeń do dalszego spadku bezrobocia wyczerpuje się. Wyprzedzające indeksy koniunktury wskazują, że w kolejnych kwartałach wzrost gospodarczy może być nieco niższy niż zanotowany w I połowie roku. Najsilniejszym wsparciem dla wzrostu PKB najpewniej pozostanie konsumpcja gospodarstw domowych, napędzana rosnącym funduszem płac, jak i wypłatą transferów społecznych z budżetu państwa. Czynniki te będzie najprawdopodobniej ograniczany przez przedłużające się spowolnienie gospodarcze za granicą hamujące wzrost eksportu.

Wzrost gospodarczy przekraczający tempo wzrostu potencjalnego wspierał odbicie inflacji CPI w 3 kw. do średnio 2,8% r/r z 2,4% r/r kwartał wcześniej. Natomiast w lipcu i sierpniu inflacja CPI wyniosła 2,9% r/r, najwyższej od października 2012 r. Za przyspieszenie odbicia inflacji odpowiedzialne były w dużej mierze ceny żywności, których dynamika w sierpniu wyniosła 7,8% r/r, ze względu na niekorzystne trendy na rynku warzyw oraz mięsa. W 3 kw. br. kontynuowane były także wzrosty inflacji bazowej. Wskaźnik CPI po wyłączeniu cen żywności i energii we wrześniu wyniósł 2,4% r/r, osiągając poziom najwyższy od kwietnia 2012r. Dane te wskazują, że przedsiębiorstwa coraz śmieiej przerzucają rosnące koszty działalności na konsumenta, gdyż możliwości ograniczania zysków wyczerpują się. Dotyczy to w szczególności usług, których ceny były we wrześniu o 4,8% wyższe niż przed rokiem. Pomimo rosnącej presji inflacyjnej Rada Polityki Pieniężnej utrzymuje stopy procentowe Narodowego Banku Polskiego na historycznie niskim poziomie. W ocenie Banku inflacja cen konsumenta będzie dalej stopniowo narastać zbliżając się na początku przyszłego roku do poziomu 3,5% r/r, tj. górnego ograniczenia przedziału dopuszczalnych odchyleń od celu inflacyjnego. W ocenie Banku rosnąca inflacja nie wpłynie jednak na Radę Polityki Pieniężnej, która będzie dążyła do stabilizacji kosztu pieniądza przez długi czas.

Pomimo historycznie niskich stóp procentowych w 3 kw. 2019r., dynamika depozytów gospodarstw domowych zgromadzonych w sektorze bankowym utrzymuje się na solidnym poziomie. Sprzyja temu szybko rosnący fundusz płac, transfery społeczne z budżetu państwa, a także małe zainteresowanie alternatywnymi sposobami inwestycji wolnych środków. Po stronie kreacji pieniądza widoczne jest utrzymanie trendów z poprzednich miesięcy. W sektorze gospodarstw domowych wciąż dynamicznie rosną kredyty mieszkaniowe, natomiast wzrost akcji kredytowej dla przedsiębiorstw niefinansowych pozostaje umiarkowany.

W nadchodzących kwartałach na działalność sektora bankowego, w tym Banku Millennium, mogą mieć wpływ następujące czynniki zewnętrzne:

- Silniejsze niż oczekiwano spowolnienie wzrostu gospodarczego na świecie w wyniku wzmożonego protekcjonizmu w handlu światowym i pogarszających się perspektyw w strefie euro. Ze względu na powiązania w ramach globalnych łańcuchów produkcyjnych, takie wydarzenia w otoczeniu zewnętrznym mogą mieć negatywny wpływ na polski eksport, a tym samym na sytuację dochodową krajowych przedsiębiorstw i gospodarstw domowych.
- Rosnące koszty pracy w Polsce dotyczą również sektora bankowego, a rosnące problemy ze znalezieniem pracowników o odpowiednich kwalifikacjach mogą dodatkowo ograniczyć rentowność niektórych przedsiębiorstw finansowanych przez banki.
- Niepewność związana z Brexitem i negocjacjami handlowymi pomiędzy USA a Chinami mogą spowodować większą zmienność na rynkach finansowych.
- Występuje ryzyko związane z orzeczeniami sądów w sprawach z powództwa kredytobiorców posiadających kredyty hipoteczne w walutach obcych przeciwko polskim bankom (w tym Bankowi Millennium). Dotychczas większość orzeczeń sądów w sprawach dotyczących Banku Millennium była korzystna dla Banku. Jednakże należy zauważyć istnienie znacznego ryzyka, że taka korzystna dla Banku linia orzecznicza może ulec zmianie, skutkiem czego rozstrzygnięcia w toczących się postępowaniach mogą zapadać niezgodnie z żądaniem Banku. W razie zaistnienia, takie ryzyko może wywrzeć znaczny, negatywny wpływ na polskie banki zaangażowane w walutowe kredyty hipoteczne (w tym Bank Millennium). Spośród szeregu czynników mających istotne znaczenie dla oceny ryzyka związanego ze sporami dotyczącymi kredytów hipotecznych indeksowanych do CHF należy wskazać wyrok Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z dnia 3 października 2019 w sprawie C 260/18 (więcej opinii na temat tej sprawy znajduje się w rozdziale niniejszego raportu pt. "Zobowiązania i aktywa warunkowe").

Rachunek zysków i strat Grupy Banku Millennium za I-III kw. 2019

Przychody operacyjne (mln PLN)	I-III kw. 2019	I-III kw. 2018	Zmiana r/r	III kw. 2019	II kw. 2019	Zmiana kw./kw.
Wynik z tytułu odsetek *	1 789,9	1 374,1	30,3%	705,2	584,3	20,7%
Wynik z tytułu prowizji	516,5	499,5	3,4%	178,3	175,0	1,9%
Wynik na działalności podstawowej	2 306,4	1 873,6	23,1%	883,5	759,4	16,3%
Pozostałe przychody pozaodsetkowe */**	211,0	141,3	49,3%	70,4	63,2	11,4%
Przychody operacyjne ogółem **	2 517,4	2 014,9	24,9%	953,9	822,6	16,0%

(*) Dane pro-forma: Wynik z odsetek obejmuje marże na wszystkich instrumentach pochodnych. Od 1 I 2006 r. Bank stosuje zasady rachunkowości zabezpieczeń. Od tego dnia marża z tych operacji jest uwzględniana w wyniku z odsetek. Jednakże, ponieważ rachunkowość zabezpieczeń nie obejmuje całości portfela denominowanego w walutach obcych, Bank przedstawia dane w układzie pro-forma, w którym całość marży na instrumentach pochodnych jest ujmowana w wyniku z tytułu odsetek, podczas gdy rachunkowo część tej marży (28.1 mln PLN w I - III kw. 2019 r. oraz 24.1 mln PLN w I - III kw. 2018 r.) jest uwzględniona w pozostałych przychodach pozaodsetkowych. W opinii Banku takie podejście umożliwia lepsze zrozumienie rzeczywistej ewolucji tej pozycji z ekonomicznego punktu widzenia.

(**) Z wyłączeniem korekty do wartości godziwej portfela kredytowego (12.9 mln PLN w I - III kw. 2019 r. oraz 13.3 mln PLN w I - III kw. 2018), która została przeniesiona do kosztów ryzyka w ujęciu pro-forma

Wynik z tytułu odsetek (pro-forma) w I - III kw. 2019r. wyniósł 1.789,9 mln PLN i wzrósł o 30,3% w stosunku do analogicznego okresu roku poprzedniego. Wzrost ten był wspomagany 4-miesięcznym wynikiem z tytułu odsetek Euro Banku (235,2 mln PLN), jednak nawet bez nich wynik z odsetek wykazywał znaczną dynamikę na poziomie 13,1% w ujęciu rocznym. Wzrost ten wynikał z silnego organicznego wzrostu biznesu Banku Millennium przy wsparciu wolumenów nabytego Euro Banku. Z drugiej strony Grupa rozpoznała już w wyniku odsetkowym rezerwę 21 mln PLN na potencjalne zwroty prowizji w związku z wcześniejszą spłatą kredytów konsumpcyjnych (po decyzji TSUE, zobacz także poniższy opis pozycji „Pozostałe przychody pozaodsetkowe”). W połączeniu z Euro Bankiem, średnia Marża Odsetkowa Netto (w stosunku do średnich aktywów odsetkowych) w III kw. 2019r. osiągnęła 2,99%, o 21 pb więcej niż wynosiła Marża Odsetkowa Netto za II kw. 2019r.

Wynik tytułu prowizji w I - III kw. 2019r. wyniósł 516,5 mln PLN, co oznacza niewielki wzrost o 3,4% w ujęciu rocznym. Wkład Euro Banku do tej pozycji wynikowej wyniósł tylko 13,7 mln PLN, ponieważ większość prowizji pobranych przez ten bank jest uznawana w przychodach odsetkowych poprzez mechanizm efektywnej stopy procentowej. Opłaty związane z ubezpieczeniami, kredytami oraz kartami wzrosły w ujęciu rocznym w największym stopniu, natomiast związane z rynkami kapitałowymi uległy widocznemu zmniejszeniu.

Wynik z działalności podstawowej, określony jako suma wyniku z tytułu odsetek i wyniku z tytułu prowizji, osiągnął w przypadku Grupy 2.306,4 mln PLN w okresie I - III kw. 2019r. co oznacza wzrost o 23,1% rocznie.

Pozostałe przychody pozaodsetkowe, obejmujące wynik z pozycji wymiany, wynik na operacjach finansowych (bez marży odsetkowej na produktach pochodnych i korekty do wartości godziwej na portfelu kredytowym) oraz pozostałe przychody i koszty operacyjne, wyniosły 211,0 mln PLN w I - III kw. 2019r., rosnąc dynamicznie o 49,3% r/r. Wynik ten obejmuje 26,9 mln PLN jednorazowego odzyskania aktywów podatkowych ujętego w I kw. 2019, 45 mln PLN pozytywnej rewaluacji udziałów w spółce PSP (właściciel BLIKa) oraz 32 mln PLN negatywny wpływ rezerwy na pokrycie potencjalnego zwrotu pobieranych z góry prowizji od pożyczek gotówkowych. (Łączna rezerwa wynosi 53 mln PLN w podziale na Wynik z tytułu Odsetek oraz Pozostałe Koszty Operacyjne).

Przychody operacyjne ogółem (pro-forma) Grupy wyniosły 2.517,4 mln PLN w I - III kw. 2019r., wzrastając o 24,9% r/r i 16,0% kw./kw.

Koszty operacyjne (mln PLN)	I-III kw. 2019	I-III kw. 2018	Zmiana r/r	III kw. 2019	II kw. 2019	Zmiana kw./kw.
Koszty osobowe	(603,8)	(477,2)	26,5%	(231,6)	(199,7)	16,0%
Pozostałe koszty administracyjne*	(632,3)	(471,1)	34,2%	(248,5)	(171,9)	44,6%
- w tym opłaty na Bankowy Fundusz Gwarancyjny (BFG)	(109,6)	(87,4)	25,3%	(13,5)	(12,0)	12,5%
- w tym koszty integracji Euro Banku**	(64,0)	-	-	(44,3)	(17,8)	-
Koszty operacyjne ogółem	(1 236,1)	(948,2)	30,4%	(480,1)	(371,6)	29,2%
<i>Koszty ogółem bez kosztów integracji**</i>	<i>(1 172,1)</i>	<i>(948,2)</i>	<i>23,6%</i>	<i>(435,8)</i>	<i>(353,8)</i>	<i>23,2%</i>
Koszty/Dochody - raportowane	49.1%	47.1%	2.1 p.p.	50.3%	45.2%	5.1 p.p.
<i>Koszty/Dochody - skorygowane***</i>	<i>46.4%</i>	<i>46.6%</i>	<i>-0.2 p.p.</i>	<i>47.6%</i>	<i>45.1%</i>	<i>2.5 p.p.</i>

(*) w tym amortyzacja

(**) dodatkowe koszty administracyjne bezpośrednio związane z nabyciem Euro Banku, procesem połączenia i integracji

(***) przy równomiernym rozłożeniu opłaty na fundusz przymusowej restrukturyzacji BFG w całym roku, bez 27 mln PLN jednorazowego rozwiązania rezerwy na aktywa podatkowe w I kw. i bez kosztów integracji

Koszty ogółem w I - III kw. 2019 wyniosły 1.236,1 mln PLN, co oznacza wzrost o 30,4% w porównaniu z okresem I - III kw. 2018. Na ewolucję kosztów silny wpływ miała konsolidacja Euro Banku (koszty w wysokości 143,2 mln PLN okresie 4 miesięcy), dodatkowe koszty integracji oraz wzrost składki na fundusz przymusowej restrukturyzacji BFG. Gdyby wyeliminować jednorazowe koszty integracji oraz konsolidację Euro Bank, organiczny wzrost kosztów operacyjnych Banku Millennium wyniósłby 8,5% rocznie i 3,4% kwartalnie.

Koszty osobowe w I - III kw. 2019r. wyniosły 603,8 mln PLN, wzrastając o 26,5% w porównaniu z poprzednim rokiem, a o 11,2% z wyłączeniem wpływu Euro Banku (73,2 mln PLN w okresie 4 miesięcy). Ten wzrost organiczny spowodowany był znacznym zwiększeniem się średnich płac, obserwowanym od dłuższego czasu na całym krajowym rynku. W wyniku przejęcia Euro Banku liczba zatrudnionych ogółem w Grupie wzrosła znacząco do poziomu 8.564 pracowników (w przeliczeniu na pełne etaty).

Struktura zatrudnienia Grupy Banku Millennium została przedstawiona w tabeli poniżej:

Struktura zatrudnienia (etaty)	30.09.2019	30.06.2019	Zmiana kw./kw.	30.09.2018	Zmiana r/r
Bank Millennium S.A.	5 773	5 794	-0,4%	5 605	3,0%
Euro Bank	2 446	2 407	1,6%		
Spółki zależne	345	349	-1,2%	346	-0,3%
Razem Grupa Banku Millennium	8 564	8 550	0,2%	5 950	43,9%

Pozostałe koszty administracyjne (wraz z amortyzacją) w I - III kw. 2019 r. wyniosły 632,3 mln PLN i wzrosły 34,2% r/r. Koszty administracyjne ogółem Euro Banku za 4 miesiące wyniosły 70 mln PLN. Ta pozycja, a także koszty bezpośrednio związane z integracją Euro Banku (głównie prawne, koszty doradztwa oraz IT w łącznej kwocie 64 mln PLN od początku roku) oraz zwiększona składka BFG były głównymi przyczynami wzrostu pozostałych kosztów administracyjnych. Bez tych pozycji, wzrost organiczny pozostałych kosztów administracyjnych (wraz z amortyzacją) Banku Millennium wyniósłby 2,1%.

Nabycie Euro Banku spowodowało silny wzrost liczby oddziałów: z 356 oddziałów Millennium w zeszłym roku do łącznie 833 placówek na koniec września 2019. Liczba ta uwzględnia 373 oddziałów z logo Millennium, 232 oddziałów Euro Banku oraz 228 oddziałów franczyzowych pod marką Euro Bank. Po fuzji prawnej, zrealizowanej w dniu 1 października i planowanej na listopad pełnej fuzji operacyjnej, placówki Euro Banku będą stopniowo podlegać rebrandingowi.

Wskaźnik koszty/dochody w I - III kw. 2019, skorygowany o równy rozkład opłaty na BFG i bez uwzględnienia pozycji jednorazowych (głównie kosztów integracji), osiągnął 46,4% (poziom podobny do zeszłorocznego) pozostając wciąż jeszcze przed realizacją synergii po połączeniu z Euro Bankiem.

Zysk netto (mln PLN)	I-III kw. 2019	I-III kw. 2018	Zmiana r/r	III kw. 2019	II kw. 2019	Zmiana kw./kw.
Przychody operacyjne	2 517,4	2 014,9	24,9%	953,9	822,6	16,0%
Koszty operacyjne*	(1 236,1)	(948,2)	30,4%	(480,1)	(371,6)	29,2%
Odpisy na utratę wartości oraz pozostały koszt ryzyka**	(366,6)	(174,2)	110,5%	(136,4)	(157,9)	-13,6%
Koszt ryzyka bez nadzwyczajnych odpisów na Euro Bank**	(278,0)	(174,2)	59,6%	(128,4)	(77,3)	66,1%
Podatek bankowy	(178,9)	(148,5)	20,4%	(68,8)	(58,6)	17,4%
Zysk przed opodatkowaniem podatkiem dochodowym	735,9	744,0	-1,1%	268,7	234,5	14,6%
Podatek dochodowy	(202,1)	(195,8)	3,2%	(68,5)	(60,9)	12,6%
Zysk netto - raportowany	533,8	548,1	-2,6%	200,1	173,7	15,3%
Zysk netto - skorygowany***	651,4	556,8	17,0%	224,2	236,1	-5,1%

(*) bez odpisów na utratę wartości aktywów finansowych i niefinansowych

(**) w tym 12,9 mln PLN korekty do wartości godziwej kredytów oraz 9,2 mln PLN efektu modyfikacji w I - III kw. 2019

(***) bez nadzwyczajnych rezerw na portfel Euro Banku (wstępny efekt MSSF9 oraz dodatkowe rezerwy na portfel kredytów niezagrożonych) łącznie 88.6 mln PLN przed opodatkowaniem

(****) przy równym rozkładzie opłaty na fundusz przymusowej restrukturyzacji BFG w całym roku, bez 27 mln PLN dodatkowego zwolnienia rezerwy na aktywa podatkowe w I kw. i bez kosztów integracji

Łączny koszt ryzyka, który obejmuje odpisy netto na utratę wartości, korektę wartości godziwej (części portfela kredytowego) i wynik modyfikacji, poniesiony przez Grupę w okresie I - III kw. 2019r. wyniósł 366,6 mln PLN i był o 110% wyższy niż ten koszt zaksięgowany w I - III kw. 2018r. Odpisy z tytułu utraty wartości w I - III kw. 2019r. wzrosły o 80,6 mln PLN ze względu na początkowy odpis na niezagrożony portfel Euro Banku wyceniony do wartości godziwej w wyniku zastosowania standardu MSSF9 z tytułu oczekiwanej straty kredytowej w horyzoncie 12 miesięcy (odpisy Dnia 1) oraz dodatkowo o rezerwy w wys. 8 mln PLN na dalszą reklasyfikację tego portfela. Bez tych rezerw nadzwyczajnych, łączny koszt ryzyka wzrósł o 60% w skali roku do 278 mln PLN w okresie I - III kw. 2019.

Odpisy na ryzyko dla segmentu detalicznego wynosiły 300,2 mln PLN, podczas gdy dla segmentu przedsiębiorstw i pozostałych wyniosły 66,4 mln PLN w I - III kw. 2019. W ujęciu względnym koszt ryzyka (tj. odpisy netto do średniej wartości kredytów netto) osiągnął poziom 61 pb (bez nadzwyczajnych odpisów) w porównaniu z 47 pb w I - III kw. 2018r, ze względu na większy udział kredytów konsumpcyjnych w całkowitym portfelu kredytowym.

Zysk przed opodatkowaniem podatkiem dochodowym w okresie I - III kw. 2019r. wyniósł 735,9 mln PLN i pozostawał na tym samym prawie poziomie w ujęciu rocznym (744 mln PLN w I - III kw. 2018), w efekcie zmian wszystkich opisanych powyżej elementów i wzrostu podatku bankowego o 20,4% rocznie.

Zysk netto raportowany w I - III kw. 2019r. wyniósł 533,8 mln PLN i był o 2,6% niższy niż rok temu. Zysk netto skorygowany o równy rozkład opłat na BFG i bez w/w pozycji jednorazowych (głównie kosztów i nadzwyczajnych rezerw z tytułu integracji) osiągnąłby 651,4 mln PLN w I - III kw. 2019, co oznacza wzrost o 17% w ujęciu rocznym. W ujęciu kwartalnym, raportowany zysk netto osiągnął wielkość 200,1 mln PLN co oznacza wzrost o 15,3% (lub bez pozycji jednorazowych wyniósłby 224 mln PLN t.j. 5% mniej w porównaniu z poprzednim kwartałem).

Wyniki biznesowe po III kw. 2019 r.

Na koniec III kw. 2019 r. liczba aktywnych klientów detalicznych przekroczyła 2 miliony, po przyroście o 245 tys. w ciągu ostatnich 12 miesięcy. Bankowość elektroniczna miała 1,6 milionów aktywnych użytkowników (wzrost o 20% r/r), w tym 1,2 milionów aktywnych użytkowników aplikacji mobilnej i mobilnego Millenet (wzrost o 34% r/r).

Łączne środki klientów Grupy Banku Millennium wyniosły 89.116 mln PLN na 30 września 2019 r., wykazując wzrost o 28,6% w skali roku. **Depozyty** ogółem wzrosły o 33,4% rocznie do poziomu 80.341 mln PLN. Głównym źródłem wzrostu były depozyty Euro Banku (prawie całość to depozyty segmentu detalicznego) w kwocie 8.791 mln PLN. Bez depozytów Euro Banku wzrost byłby także silny, na poziomie 18,8%.

Depozyty gospodarstw domowych wyniosły 60.599 mln PLN na dzień 30 września 2019 r, po solidnym wzroście o 37,1% rocznie. W ramach tego wolumenu depozytów, rachunki bieżące i oszczędnościowe nadal rosły w bardzo szybkim tempie, o 42,7% rocznie, więc ich udział w depozytach klientów indywidualnych zwiększył się do poziomu 69%. Liczba rachunków bieżących wzrosła o 324 tys. a wszystkich kart płatniczych o 359 tys. w ciągu ostatnich 12 miesięcy. Bez depozytów Euro Banku wzrost depozytów gospodarstw domowych wykazywałby wysoką dynamikę na poziomie 17,8% w ujęciu rocznym.

W tym samym czasie negatywne trendy na polskim rynku kapitałowym spowodowały spadek niedepozytowych produktów inwestycyjnych o 3,5% r/r do poziomu 8.774 mln PLN na koniec III kw. 2019 r., chociaż niewielki wzrost (0.1%) był odnotowany w III kwartale. W ramach tego salda aktywów, 4.534 mln PLN pozostawało w zarządzaniu Millennium TFI, 3.601 mln PLN było zarządzane przez podmioty zewnętrzne, a 639 mln PLN wynosiło saldo własnych, bankowych papierów wartościowych, uplasowanych u klientów detalicznych (głównie jako instrumenty strukturyzowane).

Depozyty przedsiębiorstw i sektora publicznego wzrosły wyraźnie o 23,1% w ciągu roku do poziomu 19.743 mln PLN. Tempo wzrostu było wyższe w przypadku rachunków bieżących (+28%) niż lokat terminowych (+18,5%).

Środki Klientów (mln PLN)	30.09.2019	30.06.2019	Zmiana kw./kw.	30.09.2018	Zmiana r/r
Depozyty Klientów indywidualnych	60 598,6	57 638,4	5,1%	44 186,5	37,1%
Depozyty przedsiębiorstw i sektora publicznego	19 742,5	19 189,4	2,9%	16 036,2	23,1%
Depozyty ogółem	80 341,1	76 827,8	4,6%	60 222,7	33,4%
Produkty inwestycyjne *	8 774,5	8 762,3	0,1%	9 095,5	-3,5%
Środki Klientów ogółem	89 115,6	85 590,1	4,1%	69 318,2	28,6%

(*) Kategoria ta obejmuje BPW Banku uplasowane u klientów indywidualnych, fundusze inwestycyjne Millennium TFI oraz inne produkty inwestycyjne stron trzecich, sprzedane klientom Grupy

Kredyty netto ogółem Grupy Banku Millennium wyniosły 69.481 mln PLN na koniec września 2019 r., po istotnym wzroście o 36,5% rok do roku. Wzrost kredytów bez portfela walutowych kredytów hipotecznych osiągnął dużo wyższe tempo 48,4% r/r, odzwierciedlając dynamiczny wzrost we wszystkich kluczowych grupach działalności kredytowej (złotowe kredyty hipoteczne, kredyty konsumpcyjne oraz dla przedsiębiorstw). Portfel walutowych kredytów hipotecznych wyrażony w oryginalnej walucie stale podlega stopniowej amortyzacji. Bez Euro Banku (12.666 mln PLN) wzrost kredytów ogółem byłby także silny na poziomie 11,6% r/r lub 16,6% r/r gdyby nie uwzględnić walutowych kredytów hipotecznych.

Wartość netto kredytów udzielonych gospodarstwom domowym, na koniec września 2019 r. wyniosła 51.177 mln PLN i wzrosła o 48,9% w porównaniu do salda sprzed roku. Wszystkie główne kategorie produktów, z wyjątkiem walutowych kredytów hipotecznych, wykazywały bardzo wysokie, roczne stopy wzrostu: złotowe kredyty hipoteczne +61% r/r (+21% bez Euro Banku) i kredyty konsumpcyjne +113% r/r (+21% bez Euro Banku).

Poziom sprzedaży pożyczek gotówkowych Banku Millennium osiągnął rekordowe wielkości: 1.024 mln PLN w III kw. 2019. Było to możliwe m.in. dzięki zwiększeniu udziału kanatów cyfrowych w procesie sprzedaży do 52% w III kwartale. Dodatkowo, Euro Bank sprzedał 525 mln PLN pożyczek gotówkowych w III kw. 2019. W zakresie złotych kredytów hipotecznych zanotowano przyspieszenie w 2019 roku, co przyniosło solidny wzrost wolumenów kwartalnych na poziomie 1.135 mln PLN w III kw. 2019. Oznacza to wzrost sprzedaży, narastająco, na poziomie 24% w ujęciu rocznym.

Wartość netto kredytów dla przedsiębiorstw wyniosła 18.304 mln PLN na 30 września 2019 r. i wzrosła o 10,7% rocznie.

Kredyty i pożyczki dla klientów (mln PLN)	30.09.2019	30.06.2019	Zmiana kw./kw.	30.09.2018	Zmiana r/r
Kredyty dla gospodarstw domowych	51 177,4	49 528,8	3,3%	34 375,3	48,9%
- złotowe kredyty hipoteczne	20 732,4	20 001,9	3,7%	12 870,6	61,1%
- walutowe kredyty hipoteczne Banku Millennium	14 260,8	13 818,4	3,2%	14 403,9	-1,0%
- walutowe kredyty hipoteczne Euro Banku	1 050,7	1 017,7	3,2%	-	-
- kredyty konsumpcyjne	15 133,4	14 690,8	3,0%	7 100,9	113,1%
Kredyty dla przedsiębiorstw	18 303,7	18 326,4	-0,1%	16 539,9	10,7%
- leasing	6 537,1	6 525,6	0,2%	5 966,4	9,6%
- Pozostałe kredyty dla przedsiębiorstw i faktoring	11 766,6	11 800,8	-0,3%	10 573,5	11,3%
Kredyty i pożyczki netto dla klientów	69 481,1	67 855,2	2,4%	50 915,2	36,5%
<i>Kredyty i pożyczki netto dla klientów, z wyłączeniem walutowych kredytów hipotecznych</i>	<i>54 169,5</i>	<i>53 019,1</i>	<i>2,2%</i>	<i>36 511,3</i>	<i>48,4%</i>
Rezerwy i korekty na ryzyko kredytowe*	1 958,8	1 867,3	4,9%	1 848,6	6,0%
Kredyty i pożyczki brutto* dla klientów	71 439,9	69 722,5	2,5%	52 763,8	35,4%

(*) W tym, poza rezerwami na ryzyko kredytowe, także korekta do wartości godziwej portfela kredytów, ujmowanego wg. wartości godziwej jak i modyfikacja. W tym przypadku portfel kredytów brutto przedstawia wartość kredytów i pożyczek przed wspomnianymi rezerwami i korektami.

Płynność, jakość aktywów i wypłacalność

Pozycja płynnościowa Grupy Banku Millennium pozostaje silna po III kw. 2019 r. Wskaźnik LCR wzrósł z poziomu 181% rok temu do 186% obecnie, tj. dużo powyżej minimum 100%. Wskaźnik kredyty/depozyty pozostał na niskim poziomie 86%, a udział płynnych papierów wartościowych (głównie obligacji skarbowych i bonów NBP) w aktywach razem Grupy pozostaje na wysokim poziomie 22,4%.

Grupa notuje jakość aktywów na jednym z najwyższych poziomów wśród polskich banków: udział kredytów z utratą wartości w portfelu kredytowym ogółem pozostaje na niskim poziomie 4,40% (spadek o 0,28 p.p. w porównaniu do stanu z września 2018). Udział kredytów przeterminowanych o ponad 90 dni w portfelu ogółem również spadł z 2,66% we wrześniu 2018 do 2,61% na koniec września 2019r.

Wskaźnik pokrycia kredytów z utratą wartości obniżył się w ostatnim roku z 74,9% we wrześniu 2018 do poziomu 62,4% zanotowanego we wrześniu 2019 (ten znaczący spadek związany jest z konsolidacją portfela Euro Banku w Grupie wg wartości godziwej po wycenie PPA* w maju 2019). Bez tego efektu, wskaźnik pokrycia dla Grupy pozostawałby na poziomie 74,5% we wrześniu 2019r. Pokrycie kredytów przeterminowanych o ponad 90 dni rezerwami, mimo że także uległo obniżeniu w wyniku konsolidacji Euro Banku, pozostawało na komfortowym poziomie 104,9% na dzień 30 września 2019.

Kształtowanie się głównych wskaźników jakości portfela kredytowego Grupy przedstawiono poniżej:

Wskaźniki jakości kredytów Grupy (mln PLN)	30.09.2019	30.06.2019	30.09.2018
Kredyty z utratą wartości, ogółem	3 140	3 000	2 468
Rezerwy na utratę wartości**	1 886	1 797	1 781
Korekta do wartości godziwej	73	70	68
Ogółem rezerwy na utratę wartości i korekta do wartości godziwej	1 959	1 867	1 849
Wskaźnik kredytów z utr. wart. do kredytów ogółem (%)	4,40%	4,30%	4,68%
Kredyty przeterminowane ponad 90 dni /kredyty ogółem (%)	2,61%	2,52%	2,66%
Wskaźnik pokrycia (Rezerwy na utratę wartości i korekta do wartości godziwej / kredyt z utratą wart.) (%)	62,4%	62,3%	74,9%
<i>Wskaźnik pokrycia pro-forma (bez efektu PPA*)</i>	<i>74,5%</i>	<i>74,7%</i>	<i>nie dotyczy</i>
Rezerwy na utratę wartości i korekta do wartości godziwej/kredyty przeterminowane (>90d) (%)	104,9%	106,4%	131,8%

(*) *Alokacja Ceny Nabycia (PPA) oznaczała konsolidację portfela z utratą wartości Euro Bank (koszyk 3) po wartości netto*

Wskaźnik kredytów z utratą wartości w podziale na poszczególne segmenty produktu wykazuje poprawę zarówno w portfolio detalicznym r/r (kredyty hipoteczne z 2,84% do 2,54% oraz pozostałe detaliczne z 11,72% do 8,88%), jak i w portfolio korporacyjnym (kredyty korporacyjne z 4,25% do 4,04%, a portfel leasingowy z 4,12% do 4,03%).

W trzecim kwartale 2019 r. w porównaniu z drugim kwartałem b.r., wskaźniki kapitałowe Grupy zwiększyły się - TCR o 11 p.b. a wskaźnik CET1 o 19 p.b. Było to spowodowane przede wszystkim wzrostem funduszy własnych o ok. 3,3%, który wynikał głównie z decyzji KNF dotyczącej zezwolenia na zatrzymanie w funduszach własnych zysku netto za I półrocze 2019 roku (334 mln zł). Jednocześnie wzrost aktywów ważonych ryzykiem wynikający głównie ze wzrostu portfela kredytowego był niższy (2,7%) w porównaniu z powyższym wzrostem funduszy własnych.

Główne wskaźniki adekwatności kapitałowej i płynności, w tym minimalne wymagane poziomy kapitału:

Główne wskaźniki kapitałowe i płynności *	30.09.2019	30.06.2019	30.09.2018
<i>(mln zł)</i>			
Aktywa wazone ryzykiem dla Grupy	48 316,7	47 048,1	34 822,1
Aktywa wazone ryzykiem dla Banku	41 046,1	39 987,6	34 177,7
Wymogi w zakresie funduszy własnych dla Grupy	3 865,4	3 763,8	2 785,8
Wymogi w zakresie funduszy własnych dla Banku	3 283,7	3 199,0	2 734,2
Fundusze własne dla Grupy	9 778,8	9 470,5	7 978,2
Fundusze własne dla Banku	8 602,1	8 187,5	7 774,9
Łączny wskaźnik kapitałowy (TCR) dla Grupy	20,24%	20,13%	22,91%
Łączny wskaźnik kapitałowy (TCR) dla Banku	20,96%	20,47%	22,75%
Wskaźnik kapitału Tier 1 dla Grupy	17,07%	16,88%	20,90%
Wskaźnik kapitału Tier 1 dla Banku	17,47%	16,90%	20,70%
Wskaźnik kapitału podstawowego Tier 1 (=T1) dla Grupy	17,07%	16,88%	20,90%
Wskaźnik kapitału podstawowego Tier 1 (=T1) dla Banku	17,47%	16,90%	20,70%
Wskaźnik pokrycia płynności (LCR) dla Grupy	186%	172%	181%

(*) Wskaźniki kapitałowe zostały przedstawione zgodnie z rozwiązaniami przejściowymi łagodzącymi wpływ wdrożenia IFRS9 na kapitał podstawowy CET 1.

Minimalny wymagany poziom kapitału zawiera:

- Bufor II Filara kredytów walutowych - na poziomie 6,41 p.p. (Bank) i 6,27 p.p. (Grupa) dla łącznego wskaźnika kapitałowego (TCR), co odpowiada wymogom kapitałowym dla wskaźnika kapitału Tier 1 w wysokości 4,81 p.p. (Bank) i 4,70 p.p. (Grupa), co odpowiada wymogom kapitałowym dla wskaźnika kapitału podstawowego CET1 w wysokości 3,59 p.p. (Bank) i 3,51 p.p. (Grupa). Wielkość ta jest ustalana corocznie przez KNF
- Wymóg połączonego bufora określony w ustawie i nadzorze makroostrożnościowym nad systemem finansowymi zarządzaniu kryzysowym, obejmujący:
 - Bufor zabezpieczenia kapitału na poziomie 2,5%;
 - Bufor innej instytucji o znaczeniu systemowym (OSII) - na poziomie 0% (wartość jest ustalana corocznie przez KNF);
 - Bufor ryzyka systemowego na poziomie 3% obowiązujący od początku 2018 roku;
 - Bufor antycykliczny w wysokości 0%.

Informacja o akcjach i ratingach

W ciągu dziewięciu miesięcy 2019 roku kurs akcji Banku Millennium spadł o 36%. W tym samym czasie indeks WIG Banki spadł o 4%. Wśród banków notowanych na warszawskiej giełdzie największe spadki kursu akcji odnotowały banki, które w swoich portfelach kredytowych mają wyższy udział walutowych kredytów hipotecznych. Główna przyczyna spadków związana była z obawami dotyczącymi odpowiedzi TSUE w sprawie o kredyt walutowy prowadzonej w jednym z polskich sądów, który zadał cztery pytania prejudycjalne. W ujęciu rocznym akcje Banku Millennium spadły o 38% a indeks WIG Banki spadł o 9%.

Średnie obroty dzienne akcjami Banku Millennium spadły o 18% r/r co pokrywa się z negatywnym trendem obrotów akcjami na całej Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie.

Wskaźniki rynkowe	30.09.2019	28.12.2018*	Zmiana (%) narast.	28.09.2018*	Zmiana (%) w skali roku
Liczba akcji Banku (w tys.)	1 213 117	1 213 117	0,00%	1 213 117	0,00%
Obroty dzienne (tys. zł, średnio, od początku roku)	6 199	8 006	-22,6%	7 591	-18,3%
Kurs akcji Banku (w zł)	5,715	8,870	-35,6%	9,250	-38,2%
Kapitalizacja rynku (w mln zł)	6 933	10 760	-35,6%	11 221	-38,2%
WIG Banki	7 142	7 454	-4,2%	7 876	-9,3%
WIG20	2 173	2 277	-4,5%	2 285	-4,9%
WIG30	2 463	2 582	-4,6%	2 602	-5,3%
WIG - indeks główny	57 320	57 691	-0,6%	58 975	-2,8%

(*) ostatni dzień notowań w roku / kwartale

W trzecim kwartale 2019 r. nie nastąpiły żadne zmiany w ratingach Bank Millennium. W dniu 15 października 2019 r. agencja ratingowa Fitch potwierdziła rating długoterminowy Banku Millennium na poziomie BBB- oraz Viability Rating (VR) Banku Millennium na poziomie bbb-. Perspektywa ratingu pozostała stabilna.

Bieżące, zamówione ratingi Banku Millennium są przedstawione w tabeli poniżej:

Rating	MOODY'S	FITCH
Długoterminowy rating depozytowy /IDR	Baa1 (perspektywa stabilna)	BBB- (perspektywa stabilna)
Krajowy długoterminowy IDR	-	A-(pol) (perspektywa stabilna)
Krótkoterminowy rating depozytowy	Prime-2	F-3
Rating indywidualny (standalone BCA/viability)	baa3	bbb-
Ocena ryzyka kontrahenta (CR)	A3/Prime-2	-
Rating wsparcia	-	4

Skonsolidowany Raport Grupy Kapitałowej Banku Millennium za 3 kwartał 2019 roku

Spis treści

Skrócone Śródroczne Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe Grupy Kapitałowej Banku Millennium S.A. za okres 9 miesięcy zakończony 30 września 2019 r.	12
Skrócone Śródroczne Jednostkowe Sprawozdanie Finansowe Banku Millennium S.A. za okres 9 miesięcy zakończony 30 września 2019 r.	68

Spis treści

1.	Informacje ogólne o Emitencie.....	13
2.	Wstęp i Polityka rachunkowości	21
3.	Skonsolidowane Dane Finansowe (Grupa).....	23
4.	Noty do Skonsolidowanych Danych Finansowych	30
5.	Zmiany w procesie zarządzania Ryzykiem Finansowym	49
6.	Segmenty operacyjne	54
7.	Opis transakcji z podmiotami powiązаныmi	57
7.1.	Transakcje z grupą podmiotu dominującego	57
7.2.	Stan akcji Banku posiadanych przez osoby zarządzające i nadzorujące Bank	58
8.	Wartość godziwa	59
8.1.	Instrumenty finansowe nie ujmowane w bilansie według wartości godziwej	59
8.2.	Instrumenty finansowe ujmowane w bilansie według wartości godziwej	61
9.	Zobowiązania i Aktywa warunkowe	63
10.	Informacje Dodatkowe.....	65
10.1.	Dane o aktywach, które stanowią zabezpieczenie zobowiązań	65
10.2.	Papiery wartościowe stanowiące przedmiot transakcji z przyrzeczeniem odkupu.....	66
10.3.	Dywidenda za rok 2019	66
10.4.	Zysk na akcję	66
10.5.	Akcjonariusze posiadający co najmniej 5% ogólnej liczby głosów na WZA jednostki dominującej Grupy - Banku Millennium S.A.	66
10.6.	Informacje o udzieleniu przez Grupę poręczeń kredytu lub gwarancji	66
10.7.	Sezonowość i cykliczność działań.....	67
10.8.	Pozostałe informacje dodatkowe i wydarzenia po dacie bilansu.....	67

1. INFORMACJE OGÓLNE O EMITENCIE

Bank Millennium S.A. (Bank) jest ogólnopolskim, uniwersalnym bankiem oferującym swoje usługi wszystkim segmentom rynku poprzez sieć oddziałów i centrów korporacyjnych, sieci indywidualnych doradców i bankowość mobilną i elektroniczną.

Bank, wpisany pod nr KRS 0000010186 do Rejestru Przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego, prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy, XIII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego, ma swoją siedzibę na ul. Stanisława Żaryna 2 a w Warszawie.

Bank jest obecny na Giełdzie Papierów Wartościowych od 1992 r. i był pierwszym bankiem notowanym na warszawskim parkiecie.

Bank jest jednostką dominującą Grupy Kapitałowej Banku Millennium S.A. (Grupa), która zatrudnia ponad 8 500 pracowników, a podstawowymi przedmiotami jej działalności są działalność bankowa, leasingowa, faktoringowa, maklerska, kapitałowa, zarządzanie funduszami inwestycyjnymi oraz działalność portali internetowych.

Rada Nadzorcza i Zarząd Banku Millennium S.A. według stanu na dzień 30 września 2019 r.

Skład osobowy Rady Nadzorczej był następujący:

- Bogusław Kott- Przewodniczący Rady Nadzorczej,
- Nuno Manuel da Silva Amado - Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej,
- Dariusz Rosati - Wiceprzewodniczący i Sekretarz Rady Nadzorczej,
- Miguel de Campos Pereira de Bragança - Członek Rady Nadzorczej,
- Agnieszka Hryniewicz-Bieniek - Członek Rady Nadzorczej,
- Anna Jakubowski - Członek Rady Nadzorczej,
- Grzegorz Jędryś - Członek Rady Nadzorczej,
- Andrzej Koźmiński - Członek Rady Nadzorczej,
- Alojzy Nowak - Członek Rady Nadzorczej,
- Jose Miguel Bensliman Schorcht da Silva Pessanha - Członek Rady Nadzorczej,
- Miguel Maya Dias Pinheiro - Członek Rady Nadzorczej,
- Lingjiang Xu - Członek Rady Nadzorczej.

Skład osobowy Zarządu Banku był następujący:

- Joao Nuno Lima Bras Jorge - Prezes Zarządu,
- Fernando Maria Cardoso Rodrigues Bicho - Wiceprezes Zarządu,
- Wojciech Haase - Członek Zarządu,
- Andrzej Gliński - Członek Zarządu,
- Wojciech Rybak - Członek Zarządu,
- Antonio Ferreira Pinto Junior - Członek Zarządu,
- Jarosław Hermann - Członek Zarządu.

Grupa Kapitałowa Banku Millennium S.A.

Jednostką dominującą Grupy jest Bank Millennium S.A., natomiast jednostką dominującą najwyższego szczebla w stosunku do Banku Millennium S.A. jest Banco Comercial Portugues - spółka notowana na giełdzie w Lizbonie.

Spółki wchodzące w skład Grupy Banku Millennium S.A. na dzień 30.09.2019 r. przedstawia poniższa tabela:

Nazwa	Rodzaj działalności	Siedziba	% udziału Grupy w kapitałach własnych	% udziału Grupy w głosach na WZA lub ZW	Ujęcie w sprawozdaniu Grupy
EURO BANK S.A.	bankowość	Wrocław	99,8	99,8	konsolidacja pełna
MILLENNIUM LEASING Sp. z o.o.	usługi leasingowe	Warszawa	100	100	konsolidacja pełna
MILLENNIUM DOM MAKLERSKI S.A.	usługi maklerskie	Warszawa	100	100	konsolidacja pełna
MILLENNIUM TFI S.A.	zarządzanie funduszami inwestycyjnymi	Warszawa	100	100	konsolidacja pełna
MILLENNIUM SERVICE Sp. z o.o.	wynajem i zarządzanie nieruchomościami, działalność agentów i brokerów ubezpieczeniowych	Warszawa	100	100	konsolidacja pełna
MILLENNIUM GOODIE Sp. z o.o.	działalność portali internetowych	Warszawa	100	100	konsolidacja pełna
MILLENNIUM TELECOMMUNICATION SERVICES Sp. z o.o.	operacje finansowe na rynku kapitałowym i usługi doradcze	Warszawa	100	100	konsolidacja pełna
PIAST EXPERT Sp. z o.o.	usługi marketingowe	Tychy	100	100	konsolidacja pełna
LUBUSKIE FABRYKI MEBLI S.A. w likwidacji	wytwarzanie mebli	Świebodzin	50 +1 akcja	50 +1 akcja	metoda praw własności(*)
BG LEASING S.A. w upadłości	usługi leasingowe	Gdańsk	74	74	koszt historyczny(*)

(*) Pomimo sprawowania kontroli nad spółką Lubuskie Fabryki Mebli S.A. oraz BG Leasing S.A. z uwagi na nieistotność tych jednostek z punktu widzenia realizacji nadrzędnego celu skonsolidowanego sprawozdania finansowego, jakim jest prawidłowe przedstawienie sytuacji finansowej Grupy, Grupa nie konsoliduje zaangażowania kapitałowego w tych podmiotach.

W dniu 4 czerwca 2019 r. zakończył się proces likwidacji spółki MB FINANCE AB z siedzibą w Sztokholmie.

POŁĄCZENIE JEDNOSTEK GOSPODARCZYCH

Przy rozliczaniu połączeń jednostek gospodarczych, w których Bank występuje jako jednostka przejmująca, stosowana jest metoda nabycia, zgodnie z wymogami MSSF 3 „Połączenia jednostek”.

W przypadku każdego nabycia jednostki ustalana jest jednostka przejmująca oraz dzień przejęcia, którym jest dzień objęcia kontroli nad nabywaną jednostką. Ponadto zastosowanie metody nabycia wymaga ujęcia i wyceny możliwych do zidentyfikowania nabytych aktywów, przejętych zobowiązań oraz wszelkich niekontrolujących udziałów w jednostce przejmowanej oraz ujęcia i wyceny wartości firmy lub zysku z okazynego nabycia. Jednostka przejmująca wycenia możliwe do zidentyfikowania nabyte aktywa i przejęte zobowiązania według ich wartości godziwych na dzień przejęcia.

W przypadku, gdy kwota netto wartości godziwych możliwych do zidentyfikowania nabytych aktywów i przejętych zobowiązań, przewyższa wartość godziwą przekazanej zapłaty, Bank jako jednostka przejmująca ujmuje w rachunku zysków i strat zysk z okazynego nabycia. Przed ujęciem zysku z okazynego nabycia Bank dokonuje ponownej oceny czy poprawnie zidentyfikowano wszystkie nabyte aktywa i wszystkie przejęte zobowiązania oraz ujęto wszystkie dodatkowe aktywa i zobowiązania.

W przypadku, gdy wartość przekazanej zapłaty wycenionej w wartości godziwej na dzień nabycia przewyższa ustaloną na dzień nabycia kwotę netto wartości godziwych możliwych do zidentyfikowania nabytych aktywów i przejętych zobowiązań, rozpoznana zostaje wartość firmy. Ustalona wartość firmy nie podlega amortyzacji, lecz na koniec każdego roku obrotowego oraz każdorazowo, gdy zaistnieją przesłanki, że mogło dojść do utraty wartości, jest poddawana testom na utratę wartości.

Zgodnie z wymogami MSSF 3, Bank dokonuje ostatecznego rozliczenia nabycia w okresie maksymalnie jednego roku od dnia objęcia kontroli.

TRANSAKCYJA ZAKUPU AKCJI EURO BANK S.A.

Opis Transakcji

W dniu 5 listopada 2018 r. Bank Millennium (strona przejmująca) ogłosił i podpisał wstępną umowę w sprawie transakcji zakupu 99.787% akcji Euro Bank S.A. (strona przejmowana) od SG Financial Services Holdings („Sprzedający”), spółki w 100% zależnej od Société Générale S.A. Istotą transakcji przewidzianej w umowie jest bezpośrednie nabycie przez Bank Millennium akcji od Sprzedającego.

Uzasadnienie strategiczne Transakcji

W wyniku zakończenia transakcji nabycia akcji Euro Banku Bank Millennium wzmocnił swoją ważną pozycję w polskim sektorze bankowym. Transakcja zwiększy liczbę klientów Banku o 1.4 mln oraz pozwoli Bankowi na znalezienie się wśród największych polskich banków pod względem liczby klientów detalicznych.

Nabycie Euro Banku pozwoli Bankowi na wzrost segmentu kredytów konsumpcyjnych, a także znaczenia tego segmentu dla całej Grupy.

Zakup Euro Banku umożliwi Bankowi Millennium uzyskanie kompetencji w modelu franczyzowym oraz wzmocni jego obecność w mniejszych miastach, gdzie Euro Bank jest silnie zlokalizowany i przyczyni się do zwiększenia geograficznego zasięgu sieci dystrybucji.

Cena

Strony umowy ustaliły cenę za nabycie akcji Euro Bank S.A. wynoszącą 1.833.000.000 PLN, która podlega mechanizmowi korekty ceny po zamknięciu transakcji, (tj. po przeniesieniu tytułu prawnego do Akcji na rzecz Banku Millennium). Na dzień sporządzenia Sprawozdania Finansowego szacunkowa cena zapłaty po korekcie wynosiła 1.844.017.010 PLN. Cena ostateczna zostanie skorygowana na podstawie porównania ostatecznej zaudytowanej wartości aktywów netto Euro Bank (wyliczonej, co do zasady, na dzień zamknięcia) z wartością referencyjną aktywów netto stanowiącą podstawę ustalenia ceny. W wyniku zastosowania tego mechanizmu ostateczna cena faktycznie zapłacona przez Bank Millennium za akcje może różnić się od ceny wskazanej powyżej.

Bank Millennium nie dokonał podwyższenia kapitału zakładowego w celu finansowania Transakcji.

Finansowanie

Cena nabycia zgodnie z umową została zapłacona gotówką i została sfinansowana z wewnętrznych środków Banku. Dodatkowo umowa przewidywała, że w dniu zamknięcia finansowanie udzielone Euro Bankowi przez Societe Generale (w tym zadłużenie podporządkowane wobec SG) zostanie spłacone lub zrefinansowane przez Euro Bank lub Bank Millennium.

Zamknięcie nabycia

W dniu 3 stycznia 2019 roku Bank otrzymał informację o wydaniu w dniu 28 grudnia 2018 roku przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów decyzji o wyrażeniu zgody na dokonanie koncentracji polegającej na przejściu przez Bank kontroli nad Euro Bank S.A.

W dniu 28 maja 2019 roku Komisja Nadzoru Finansowego wydała decyzję o stwierdzeniu braku podstaw do zgłoszenia sprzeciwu co do nabycia przez Bank Millennium, wraz ze swoim podmiotem dominującym, Banco Comercial Português, S.A., akcji Euro Bank S.A. w liczbie powodującej przekroczenie progu 50% ogólnej liczby głosów na walnym zgromadzeniu Euro Banku oraz udziału w jego kapitale zakładowym oraz bezpośrednio stania się podmiotem dominującym Euro Banku.

31 maja 2019 r., realizując umowę nabycia akcji między Bankiem a SG Financial Services Holdings z dnia 5 listopada 2018 r. Bank dokonał zakupu akcji stanowiących około 99.787% kapitału zakładowego Euro Banku S.A. od Sprzedającego.

Dodatkowo, w dniu 31 maja 2019 r. Bank spłacił niepodporządkowane finansowanie udzielone Euro Bankowi przez Société Générale S.A. („SG”) w kwocie około 3.800.000.000 PLN. Poprzedzała to spłata przez Euro Bank części pożyczek podporządkowanych udzielonych przez SG w głównej kwocie 250.000.000 PLN, po uzyskaniu przez Euro Bank odpowiednich zgód KNF w tym zakresie. W październiku 2019 r. dokonana została ostateczna spłata pożyczki podporządkowanej SG wobec Euro Banku w wysokości 100 mln PLN (niniejsza pożyczka była w pełni zabezpieczona depozytem gotówkowym od 31 maja 2019 r.).

W celu ograniczenia ryzyka związanego z posiadaniem przez Euro Bank portfelem kredytów hipotecznych denominowanych w CHF lub denominowanych w PLN, ale indeksowanych do CHF, Euro Bank oraz SG zawarły w dniu 31 maja 2019 r. umowę w przedmiocie Zwolnienia z Odpowiedzialności i Gwarancji Dotyczącej Portfela CHF, tak jak planowano w umowie nabycia akcji. Euro Bank, Bank Millennium oraz SG zawarły również umowę związaną ze świadczeniem przez SG określonych ograniczonych usług przejściowych na rzecz Euro Banku.

Plan połączenia

W dniu 6 czerwca 2019 r. Zarząd Banku Millennium oraz Zarząd Euro Banku uzgodniły i podpisały plan połączenia Banku Millennium oraz Euro Banku ("Połączenie"). Połączenie zostało przeprowadzone zgodnie z art. 492 § 1 pkt 1 KSH przez przeniesienie całego majątku (wszystkich aktywów i pasywów) Euro Banku (jako banku przejmowanego) na Bank Millennium (jako bank przejmujący), bez podwyższenia kapitału zakładowego Banku Millennium.

W związku z Połączeniem akcjonariuszom mniejszościowym Euro Banku zostały przydzielone i wydane istniejące, zdematerializowane akcje Banku Millennium ("Akcje Połączeniowe"), które zostały nabyte na Gieldzie Papierów Wartościowych w Warszawie S.A. w obrocie wtórnym przez Millennium Dom Maklerski S.A. na polecenie Banku Millennium na podstawie art. 515 § 2 KSH.

W Planie Połączenia ustalono następujący parytet wymiany akcji: w zamian za 1 (jedną) akcję Euro Banku, akcjonariusz mniejszościowy Euro Banku otrzyma 4,1 Akcji Połączeniowych.

Na skutek Połączenia Prawnego dokonanego w dniu 1 października 2019, Bank Millennium wstąpił we wszystkie prawa i obowiązki Euro Banku, a Euro Bank został rozwiązany bez przeprowadzania postępowania likwidacyjnego, a cały jego majątek został przeniesiony na Bank Millennium. Połączenie nastąpiło w dniu jego wpisu do rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego Banku Millennium.

Połączony Bank prowadzi działalność pod firmą Bank Millennium S.A. ustawy z dnia 15 września 2000 r. - Kodeks spółek handlowych ("KSH").

Połączenie zostało przeprowadzone na mocy otrzymanych już przez Bank wymaganych prawem zgód i zezwoleń, tj:

- (i) zezwolenia Komisji Nadzoru Finansowego ("KNF") na Połączenie na podstawie art. 124 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Prawo bankowe ("Prawo Bankowe");
- (ii) zezwolenia KNF na zmiany statutu Banku Millennium na podstawie art. 34 ust. 2 Prawa Bankowego.

Wstępne rozliczenie Transakcji

Rozliczenie Transakcji przeprowadzone zostało metodą nabycia zgodnie z Międzynarodowym Standardem Sprawozdawczości Finansowej 3 „Połączenia jednostek” („MSSF”), którego zastosowanie wymaga m.in. ujęcia i wyceny możliwych do zidentyfikowania nabytych aktywów, przejętych zobowiązań wycenionych w wartości godziwej na dzień przejęcia oraz wszelkich udziałów niedających kontroli w jednostce przejmowanej (jeśli występują) oraz oddzielnie ujęcia i wyceny wartości firmy lub zysku z okazynego nabycia.

Biorąc pod uwagę, że przejęcie kontroli nad Euro Bankiem S.A. nastąpiło z początkiem dnia 31 maja 2019 roku, wstępne rozliczenie Transakcji nastąpiło na podstawie danych z nabytej spółki na ten dzień, z uwzględnieniem korekt wymaganych przez MSSF 3.

W ramach transakcji Bank zidentyfikował udziały niekontrolujące wynoszące 0,2% łącznej wartości udziałów Euro Banku. Bank zamierza dokonać wykupu udziałów posiadanych przez akcjonariuszy mniejszościowych.

Zgodnie z wymogami MSSF 3, pełne rozliczenie ceny nabycia z uwzględnieniem udziałów mniejszościowych zostanie przeprowadzone w okresie maksymalnie jednego roku od dnia objęcia kontroli.

Przekazana zapłata w jednostce przejmowanej

W tys. PLN	Możliwe do zidentyfikowania nabyte aktywa i przejęte zobowiązania wycenione do wartości godziwej
Cena przekazana zgodnie z Umową	1 833 000
Wstępna korekta ceny	11 000
Cena po korekcie	1 844 000

Płatność za akcje nastąpiła gotówką.

Ujęcie i wycena możliwych do zidentyfikowania nabytych aktywów, przejętych zobowiązań wycenionych zgodnie z MSSF

Przedstawione poniżej dane dotyczące wyceny do wartości godziwej zidentyfikowanych nabytych aktywów i przejętych zobowiązań zostały oparte na identyfikacji przeprowadzonej z punktu widzenia Banku Millennium oraz przyjętych założeń dotyczących prognozy istotności.

Możliwe do zidentyfikowania nabyte aktywa i przejęte zobowiązania wycenione do wartości godziwej	
	w milionach zł
Aktywa	
Kasa, środki w Banku Centralnym	241,6
Należności od banków	85,0
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	12 620,7
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	1 403,8
Wartości niematerialne	49,8
Rzeczowe aktywa trwałe	113,2
Aktywa z tytułu odroczonego podatku	132,9
Pozostałe aktywa	72,2
Aktywa razem	14 719,3
Zobowiązania i Kapitał Własny	
Zobowiązania wobec banków i instytucji finansowych	4 086,5
Zobowiązania wobec klientów	7 974,9
Dłużne papiery wartościowe	506,1
Rezerwy	1,3
Instrumenty pochodne w rachunkowości zabezpieczeń	5,7
Pozostałe zobowiązania	340,9
Dług podporządkowany	100,1
Zobowiązania razem	13 015,5
Aktywa netto	1 703,8
Zobowiązania i Kapitał Własny	14 719,3

Zarówno wartości bilansowe Euro Banku S.A. według stanu na 31 maja 2019, jak również kwoty korekty tych pozycji do wartości godziwej mogą ulec zmianie w toku ostatecznego rozliczenia Transakcji, co może wpłynąć na wartość firmy rozpoznaną w ramach Transakcji.

Od zidentyfikowanych korekt do wartości godziwej dla różnic przejściowych skalkulowany został podatek odroczonej (ujęty w kwocie 36 354 tys. PLN).

Portfel kredytów i pożyczek udzielonych klientom przejęty w ramach Transakcji nabycia akcji Euro Banku S.A. na datę przejęcia wyceniony do wartości godziwej został zaprezentowany w sprawozdaniu finansowym w ujęciu netto tj. ujęta została korekta do wartości godziwej.

Metody wyceny do wartości godziwej

Kredyty i pożyczki pracujące udzielone klientom

Portfel kredytów i pożyczek udzielonych klientom przejęty w ramach Transakcji nabycia akcji Euro Banku S.A. został wyceniony do wartości godziwej na datę nabycia zgodnie z wymogami MSSF 3 i MSSF 13. Wartość godziwa została ustalona przy zastosowaniu techniki wartości bieżącej polegającej na dyskontowaniu przyszłych przepływów pieniężnych wynikających z przejmowanych składników aktywów, przy uwzględnieniu oczekiwań dotyczących ewentualnych wahań kwoty i terminu przepływów pieniężnych, czasowej wartości pieniężnej przepływów oraz innych czynników, które uczestnicy rynku uwzględniliby w podobnych okolicznościach.

Wycena składników portfela opierała się na następujących założeniach:

1. Dla każdego składnika aktywów parametryzacja modelu wyceny została ustalona w oparciu o jego indywidualną charakterystykę. Dla aktywów zaliczanych do koszyka 1 kontraktowe przyszłe przepływy pieniężne podlegały urealnieniu o wpływ przedpłat. W przypadku braku kontraktowych przepływów pieniężnych, przyszłe przepływy kapitałowe były szacowane na podstawie tempa spłaty zadłużenia wynikającego z modelu statystyczno-behawioralnego. Dla ekspozycji w koszyku 1 urealnione przepływy kapitałowo-odsetkowe podlegały korekcie o wpływ parametrów ryzyka kredytowego.
2. Przyszłe przepływy odsetkowe dla kredytów pracujących ustalone były w oparciu o krzywe stóp terminowych dla składników powiązanych ze zmienną stawką. Przyszłe wartości zmiennej stawki były wyznaczane na podstawie krzywej dochodowości zbudowanej z instrumentów finansowych indeksowanych do danej stawki referencyjnej.
3. Dla kredytów pracujących z harmonogramem płatności w modelu wyceny kontraktowe przepływy pieniężne podlegały korekcie o współczynniki przedpłat.
4. Dla kredytów pracujących bez kontraktowej daty zapadalności przyszłe przepływy pieniężne były szacowane w behawioralnym okresie życia produktu. Dotyczyło to portfela kart kredytowych oraz portfela limitów w rachunku bieżącym.
5. Dla kredytów pracujących, ustalone w poprzednich krokach kapitałowo-odsetkowe przepływy pieniężne, podlegały korekcie o wektory parametrów PD i LGD w całym okresie życia ekspozycji. W ten sposób, w modelu wyceny dla ekspozycji zaliczanych do koszyka 1, uwzględniony został wpływ ryzyka kredytowego na wartość godziwą.
6. Wartość godziwa ekspozycji była ustalona poprzez dyskontowanie oczekiwanych przyszłych przepływów pieniężnych. Składnikami stopy dyskontowej były: stopa zerokuponowa pochodząca z właściwej krzywej dochodowości, narzut kosztu kapitału oraz komponent marży, reprezentujący wszystkie elementy kosztowo-przychodowe występujące dla danych grup produktowych, nieujęte w ramach innych parametrów modelu wyceny np. narzut płynnościowy, koszty administracyjne, rezydualna marża zysku wymagana na rynku.
7. Stopa zerokuponowa stanowiąca element stopy dyskontowej pochodziła z właściwej dla waluty kontraktu krzywej swapowej.
8. Rynkowy koszt kapitału został wyznaczony przy wykorzystaniu modelu CAPM oraz wag ryzyka przypisanych poszczególnym składnikom aktywów.
9. Komponent marży został ustalony na podstawie nowo udzielonych na rynku kredytów o zbliżonej charakterystyce. Marża została wyznaczona w sposób numeryczny dla każdej grupy ekspozycji, homogenicznej pod kątem czynników identyfikowanych jako mające wpływ na wartość wyceny.

Systemy IT

Wartość godziwa systemów informatycznych przejętych w ramach Transakcji nabycia akcji Euro Banku S.A. została ustalona w następujący sposób:

1. Przyjmując rynkowe stawki amortyzacji (5 lat dla systemów głównych, oraz 3 lat dla pozostałych systemów) wyliczono wartość netto systemów. Kalkulacja została przeprowadzona przy założeniu, iż rynkowe stawki obowiązywałyby od momentu przejęcia do użytkowania danego systemu informatycznego.
2. Dla 20 największych pod względem wartości netto na dzień przejęcia systemów przeprowadzono indywidualną wycenę z perspektywy przeciętnego uczestnika rynku.
3. Systemy IT, które na dzień przejęcia były zakwalifikowane do grupy wartości niematerialnych w budowie, zostały wycenione z perspektywy uczestnika rynku, a ich wartość została ustalona w zależności od decyzji o kontynuacji poszczególnych projektów. W przypadku projektów, które przez uczestnika rynku w podobnych okolicznościach byłyby kontynuowane, przyjęto wartość skapitalizowanych kosztów, jako że prawidłowo odzwierciedla ona aktualną wartość i zaawansowanie prac. W przypadku systemów IT, których użytkownicy nie byłoby kontynuowane a dodatkowo uznano że ze względu na specyfikę systemów nie ma możliwości ich sprzedaży, ustalono wartość godziwą jako równą 0.

Rzeczowe aktywa trwałe

Dla wszystkich aktywów zawierających elementy znaków towarowych i logo Euro Banku ustalono wartość godziwą równą 0. Wartość godziwa aktywów sklasyfikowanych jako ulepszenia w obcych środkach trwałych stanowiących adaptację i modernizację przestrzeni w lokalach dostosowujących je do standardów Euro Banku (np. logo) została oszacowana w wartości ich 10 miesięcznej amortyzacji według stawek rynkowych. Pozostałe aktywa trwałe zostały wycenione do wartości netto przy założeniu obowiązywania rynkowych stawek amortyzacji od momentu przyjęcia tych aktywów do użytkowania.

Relacje z klientami w obszarze depozytów i kredytów

Relacje z klientami posiadającymi rachunki oszczędnościowo-rozliczeniowe (CDI, ang. core deposit intangible) zostały określone metodą favourable source of funds, jako bieżąca wartość różnicy pomiędzy niższym kosztem finansowania nabytych rachunków oszczędnościowo-rozliczeniowych a wyższym alternatywnym kosztem finansowania działalności (uwzględniającym koszty odsetkowe oraz koszty administracyjne), jaki musiałby ponieść Bank, gdyby nie posiadał portfela takich rachunków. Dla każdego roku prognozy przepływów pieniężnych, z uwzględnieniem oszacowanego tempa odpływu klientów, wylicza się różnicę pomiędzy alternatywnym kosztem finansowania a kosztem przejętych rachunków, która podlega dyskontowaniu za pomocą adekwatnej stopy dyskontowej.

Relacje z klientami posiadającymi rachunki kredytowe oszacowano metodą wielookresowej nadwyżki dochodów - (MEEM, ang. multiperiod excess earnings method) Wartość relacji określana jest na podstawie wartości bieżącej zdyskontowanych przyszłych przepływów pieniężnych wynikających z dodatkowego przychodu generowanego dla Banku posiadającego daną wartość niematerialną, po uwzględnieniu tempa odejść klientów, kosztów oraz obciążeń z tytułu aktywów kapitałowych.

Stopa dyskontowa wykorzystywana do wyceny relacji z klientami uwzględnia wartość pieniądza w czasie, koszt kapitału własnego oraz premie za ryzyka specyficzne zidentyfikowane w ramach relacji. Koszt kapitału własnego Banku wyznaczony jest zgodnie z modelem CAMP (ang. Capital Asset Pricing Model).

Oszacowaną wartość CDI uznano za nieistotną, przede wszystkim z uwagi na relatywnie wysoki poziom oprocentowania przejętych rachunków oszczędnościowych oraz możliwość alternatywnego finansowania się Banku po relatywnie niskiej marży. Z uwagi na powyższe, CDI nie spełnił kryterium ujawnienia jako odrębne aktywum związane z przejęciem. Za wyjątkiem kredytów gotówkowych, nie zidentyfikowano także istotnych relacji z klientami posiadającymi produkty kredytowe, przede wszystkim z uwagi na relatywnie niski poziom dodatkowych przychodów generowanych przez te produkty, w stosunku do korespondujących kosztów ryzyka, kosztów administracyjnych i obciążeń kapitałowych.

Umowy najmu

Warunki zawartych umów dotyczących wynajmu powierzchni biurowej na potrzeby oddziałów i centrali porównane zostały do warunków obecnie zawieranych na rynku umów o podobnym metrażu w zbliżonych lokalizacjach. Wyliczono różnicę pomiędzy stawką najmu przejmowanych oddziałów i centrali, oraz stawką możliwych do zawarcia umów na podobną powierzchnię biurową dostępną na rynku. Kwota różnicy została zdyskontowana stopą dyskontową Banku Millennium, użytą do modeli wyceny aktywów wg. MSSF 16 przez okres pozostały do zakończenia poszczególnych umów. Otrzymana wartość niekorzystnych umów skorygowała wartość bilansową prawa do użytkowania aktywów leasingowych.

Umowa Gwarancji Dotycząca Portfela CHF

Wartość godziwa umowy gwarancji została oszacowana metodą dochodową w wartości bieżącej przyszłych przepływów pieniężnych spodziewanych do otrzymania od Societe Generale S.A. z tytułu pokrycia przyszłych strat wynikających z ryzyka kredytowego nabytego portfela kredytów hipotecznych w CHF, z uwzględnieniem wartości rynkowego spreadu płaconego za podobne instrumenty finansowe.

Pozostałe korekty

Pozostałe korekty do wartości godziwej oraz tzw. korekty aktywów netto wynikające ze zmian dostosowawczych do zasad rachunkowości dotyczyły m.in. ujednoczenia wyceny obligacji i instrumentów pochodnych, oraz spisania pozycji pozostałych aktywów.

Ustalenie wartości godziwej przejmowanych aktywów i zobowiązań oraz identyfikacja i ujęcie wartości niematerialnych wynikających z nabycia, zostały przeprowadzone w oparciu o dostępne informacje oraz najlepsze szacunki na dzień sporządzenia sprawozdania finansowego.

Kalkulacja wartości firmy

Na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania Bank nie zakończył procesu kalkulacji wartości firmy na dzień 31 maja 2019 roku.

Bank dokonał wstępnego rozliczenia księgowego połączenia jednostek i wyliczenia wartości firmy w związku z nabyciem akcji Euro Banku S.A. Zgodnie z wymogami MSSF 3, Bank Millennium dokona ostatecznego rozliczenia nabycia w okresie maksymalnie jednego roku od dnia objęcia kontroli. W tym czasie jednostka przejmująca może korygować retrospektywnie prowizoryczne wartości godziwe aktywów i zobowiązań ujęte na dzień nabycia, aby odzwierciedlić nowe informacje uzyskane o faktach i okolicznościach, które istniały na dzień przejęcia oraz, jeśli byłyby znane, wpłynęłyby na wycenę tych aktywów i zobowiązań. Korekty takie odnosi się w ciężar rozpoznanej wartości firmy lub zysku z okazji nabycia.

W tys. PLN	Możliwe do zidentyfikowania nabyte aktywa i przejęte zobowiązania wycenione do wartości godziwej
Cena przekazana zgodnie z Umową	1 833 000
Wstępna korekta ceny	11 000
Cena po korekcie	1 844 000
Wartość godziwa nabytych aktywów netto	1 703 753
Wartość firmy	140 247

Wstępna korekta ceny wynika ze zmian i szczegółowych ustaleń wprowadzonych zgodnie z zapisami Umowy Transakcyjnej.

Niniejsze prowizoryczne rozliczenie ceny nabycia zostało przygotowane przez Zarząd Banku w oparciu o wyliczenia wynikające z zawartej Umowy Transakcyjnej. Końcowe rozliczenie zgodnie z warunkami Umowy Transakcyjnej będzie jednak podlegało ostatecznym uzgodnieniom pomiędzy Bankiem Millennium a SG Financial Services Holdings sprzedającym akcje Euro Banku S.A.

Wartość firmy została ujęta w wartościach niematerialnych co spowodowało istotny wzrost tej pozycji w bilansie skonsolidowanym.

W związku z powyższym, rozliczenie ceny nabycia przeprowadzone na 31 maja 2019 r. ma charakter wstępny i może ulegać zmianom, w przypadku gdy Bank wejdzie w posiadanie nowych informacji, które będą dotyczyć stanu na 31 maja 2019 r., a które nie są znane na dzień sporządzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego za III kwartał 2019 r. Zgodnie z MSSF 3.45 maksymalny okres na dokonywanie zmian do rozliczenia ceny nabycia upływa po 12 miesiącach od dnia nabycia, tj. w dniu 31 maja 2020 roku. Ewentualne zmiany (jeśli wystąpią) będą dokonywane retrospektywnie (tj. będą odniesione w kapitale własne). Obecnie ustaloną różnicę wartości godziwej przejętych aktywów i zobowiązań na dzień przejścia do ceny nabycia Bank wykazuje, zgodnie z zapisami MSSF 3.32, jako wartość firmy w wartościach niematerialnych.

Na dzień bilansowy nie zidentyfikowano odpisów z tytułu utraty wartości firmy ujętej w wartościach niematerialnych ani zmian trakcie okresu sprawozdawczego w początkowo ujętej wartości firmy.

Różnica pomiędzy wartością księgową przejętego majątku i zobowiązań Euro Bank S.A., a wyceną tego majątku do wartości godziwej będzie podlegać rozliczeniu do rachunku zysków i strat - w okresie ekonomicznego życia poszczególnych składników przejętego majątku i zobowiązań.

Dodatkowe ujawnienia

W skonsolidowanym Rachunku zysków i strat Grupy Kapitałowej Banku Millennium za III kwartały 2019 r. ujęto zysk netto Euro Banku w kwocie 23 656 tys. zł.

Rachunek zysków i strat Grupy Kapitałowej wykazany tak jak gdyby dzień przejścia jednostek przypadła na początek okresu sprawozdawczego, tj. na dzień 1 stycznia 2019 r. jest zaprezentowany poniżej. Niniejsze dane mają charakter poglądowy, w rzeczywistości Rachunek zysków i strat Grupy zawiera wynik Euro Bank od momentu połączenia (31 maja 2019), to jest wyłącznie za okres od 1 czerwca do 30 września 2019 roku.

w tysiącach zł	1.01.2019 - 30.09.2019
Wynik z tytułu odsetek	2 030 432
Przychody z tytułu odsetek	2 800 369
Koszty z tytułu odsetek	(769 937)
Wynik z tytułu prowizji	535 397
Przychody z tytułu prowizji	697 505
Koszty z tytułu opłat i prowizji	(162 108)
Przychody z tytułu dywidend	2 965
Wynik z tytułu zaprzestania ujmowania aktywów i zobowiązań finansowych niewycenianych według wartości godziwej przez wynik finansowy	34 348
Wynik z tytułu aktywów i zobowiązań finansowych przeznaczonych do obrotu	50 542
Wynik z tytułu aktywów finansowych nieprzeznaczonych do obrotu wycenianych obowiązkowo według wartości godziwej przez wynik finansowy	56 228
Wynik z tytułu rachunkowości zabezpieczeń	(15 825)
Wynik z pozycji wymiany	126 933
Pozostałe przychody operacyjne	86 973
Pozostałe koszty operacyjne	(88 459)
Koszty administracyjne	(1 287 810)
Koszty z tytułu utraty wartości aktywów finansowych	(402 934)
Koszty z tytułu utraty wartości aktywów niefinansowych	(2 273)
Wynik z tytułu modyfikacji	(10 762)
Amortyzacja	(155 257)
Udział w zyskach jednostek podporządkowanych	0
Podatek bankowy	(192 514)
Wynik finansowy przed opodatkowaniem podatkiem dochodowym	767 985
Podatek dochodowy	(213 678)
Wynik finansowy po opodatkowaniu	554 306

2. WSTĘP I POLITYKA RACHUNKOWOŚCI

Niniejsze skrócone śródroczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej Banku Millennium S.A. zostało sporządzone zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej (MSSF) MSR 34 „Śródroczna sprawozdawczość finansowa” przyjętym do stosowania w Unii Europejskiej. Skrócone śródroczne sprawozdanie finansowe nie zawiera wszystkich informacji, które są prezentowane w pełnym sprawozdaniu finansowym, w związku z powyższym niniejsze skrócone śródroczne sprawozdanie finansowe powinno być czytane łącznie ze skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym Grupy Kapitałowej Banku Millennium S.A. za rok obrotowy kończący się 31 grudnia 2018 r.

Zasady rachunkowości zastosowane przy sporządzeniu niniejszego sprawozdania są zgodne z wymogami MSR34 oraz zasadami stosowanymi przy opracowaniu skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej Banku Millennium S.A. za rok zakończony dnia 31 grudnia 2018 roku, z uwzględnieniem zmian zaistniałych w wyniku wdrożenia z dniem 1 stycznia 2019 MSSF16, których opis został przedstawiony poniżej. Na mocy zapisów MSSF16 Grupa podjęła decyzję o nie przekształcaniu danych porównawczych za okresy sprawozdawcze zakończone przed 1 stycznia 2019.

Zasady rachunkowości mające zastosowanie dla danych porównawczych zostały opisane w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy Kapitałowej Banku Millennium S.A. za rok obrotowy kończący się 31 grudnia 2018 r.

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 29 marca 2018 r. w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych oraz warunków uznawania za równoważne informacji wymaganych przepisami prawa państwa niebędącego państwem członkowskim (Dz. U. z 2018 r., poz. 757) Bank jest zobowiązany do opublikowania danych finansowych za okres dziewięciu miesięcy kończący się 30 września 2019 r.

Skrócone śródroczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej Banku Millennium S.A. sporządzone za okres od 1 stycznia 2019 roku do 30 września 2019 roku:

- obejmuje dane finansowe Banku oraz dane finansowe jednostek zależnych, stanowiących Grupę oraz dane jednostek stowarzyszonych wycenione metodą praw własności,
- zostało sporządzone w oparciu o założenie kontynuowania przez Grupę działalności gospodarczej w nie zmniejszonym istotnie zakresie, w okresie nie krótszym niż rok od dnia bilansowego,
- zostało przygotowane w złotych polskich, a wszystkie wartości, o ile nie wskazano inaczej, zostały podane w tysiącach złotych (tys. zł).

Niniejsze skrócone śródroczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało zatwierdzone przez Zarząd Banku w dniu 25 października 2019 r.

MSSF 16 Umowy leasingowe

Rada Międzynarodowych Standardów Rachunkowości opublikowała nowy Międzynarodowy Standard Sprawozdawczości Finansowej nr 16 (MSSF 16) dotyczący leasingu. MSSF 16 obowiązuje dla okresów sprawozdawczych rozpoczynających się 1 stycznia 2019 roku i wpływa na Grupę w obszarze aktywów użytkowanych w oparciu o umowy dzierżawy, najmu i leasingu. Nowe wymagania eliminują pojęcie leasingu operacyjnego, a co za tym idzie pozabilansowe ujęcie użytkowanych na tej podstawie aktywów. Wszystkie użytkowane aktywa i odnośne zobowiązania do zapłaty czynszów są ujmowane w bilansie, za wyjątkiem umów krótkoterminowych oraz umów dotyczących aktywów niskocennych, w przypadku których nowy standard zezwala na uproszczone podejście (ujmowanie bezpośrednio w kosztach okresu).

Grupa przeprowadziła analizę posiadanych umów, aby określić, które elementy są leasingowe, a które nie leasingowe. Umowa jest leasingiem lub zawiera leasing, jeżeli na jej mocy przekazuje się prawo do kontroli użytkowania zidentyfikowanego składnika aktywów na dany nieodwołalny okres w zamian za wynagrodzenie. Największy wpływ na sprawozdanie finansowe ma rozpoznanie umów na najem powierzchni biurowej (Centrala Banku, oddziały) jako umów leasingowych. Zidentyfikowano również umowy na niewielkie powierzchnie (altanki śmieciowe, powierzchnie pod bankomaty itp.) oraz umowy drobnego wyposażenia które zostały sklasyfikowane jako leasing niskocenny.

Okres przejściowy

W celu wdrożenia nowego standardu Grupa przyjęła zmodyfikowane podejście retrospektywne, które zakłada nie przekształcanie danych porównawczych. W dniu pierwszego zastosowania nowego standardu, to jest 1 stycznia 2019 r., Grupa rozpoznała zobowiązania leasingowe równe bieżącej wartości zdyskontowanych, niezapłaconych jeszcze płatności leasingowych oraz aktywa równe zobowiązaniom. Długość życia aktywa do użytkowania będzie równa długości trwania umowy najmu/dzierżawy.

W wyniku zastosowania nowego standardu według stanu na koniec września 2019 roku Grupa wykazuje wyższą sumę bilansową o około 344,7 miliona złotych, natomiast koszty rozpoznane w wyniku 2019 roku wzrosną o około 5 milionów złotych w porównaniu do roku 2018. W kolejnych latach wpływ na wynik nowego standardu będzie mały.

Grupa przyjęła następujące założenia na bazie których umowy leasingowe są ujmowane w sprawozdaniach finansowych:

- do kalkulacji zobowiązań oraz aktywów przyjmowane będą wartości netto przyszłych przepływów pieniężnych,
- w przypadku umów denominowanych w walucie zobowiązania będą ewidencjonowane w oryginalnej walucie kontraktu natomiast aktywa w polskich złotych przeliczone po kursie z dnia rozpoczęcia obowiązywania (podpisania) umowy, aktywa w polskich złotych zostały przeliczone po kursie z dnia pierwszego zastosowania standardu (tj. 01.01.2019),
- nowe umowy będą dyskontowane według krańcowej stopy pożyczkowej zdefiniowanej jako stopa wolna od ryzyka (SWAP) z dnia rozpoczęcia (podpisania) umowy właściwej dla długości trwania umowy, powiększonej o marżę wyznaczaną i aktualizowaną w odniesieniu do premii z tytułu ryzyka kredytowego Banku.

Schematy księgowe

W sprawozdaniu finansowym wykazane są w odrębnych pozycjach zarówno aktywa z tytułu prawa do użytkowania jak również zobowiązania z tytułu leasingu. W dacie rozpoczęcia opłaty leasingowe zawarte w wycenie zobowiązania z tytułu leasingu obejmować będą następujące opłaty za prawo do użytkowania bazowego składnika aktywów podczas okresu leasingu, które pozostają do zapłaty w tej dacie:

- stałe opłaty leasingowe pomniejszone o wszelkie należne zachęty leasingowe,
- zmienne opłaty leasingowe, które zależą od indeksu lub stawki, wycenione początkowo z zastosowaniem tego indeksu lub tej stawki zgodnie z ich wartością w dacie rozpoczęcia,
- kwoty, których zapłaty przez leasingobiorcę oczekuje się w ramach gwarantowanej wartości końcowej,
- cenę wykonania opcji kupna, jeżeli można z wystarczającą pewnością założyć, że leasingobiorca skorzysta z tej opcji,
- kary pieniężne za wypowiedzenie leasingu, jeżeli w warunkach leasingu przewidziano, że leasingobiorca może skorzystać z opcji wypowiedzenia leasingu.

Składnik aktywów z tytułu prawa do użytkowania zawiera:

- kwotę początkowej wyceny zobowiązania z tytułu leasingu,
- wszelkie opłaty leasingowe zapłacone w dacie rozpoczęcia lub przed tą datą, pomniejszone o wszelkie otrzymane zachęty leasingowe.

W wyniku finansowym wykazywane są następujące pozycje:

- amortyzacja prawa do użytkowania,
- odsetki od zobowiązań leasingowych,
- podatek VAT od faktur czynszowych wykazany w kosztach czynszu.

Orzeczenie Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej

W dniu 11 września 2019 r. Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej orzekł w sprawie Lexitor przeciwko SKOK Stefczyka, Santander Consumer Bank i mBank (sprawa C 383/18), w której stwierdził, że konsument ma prawo żądać zmniejszenia całkowitej kwoty kosztów pożyczki na którą składają się odsetki i koszty przypadające na pozostały okres obowiązywania umowy w przypadku wcześniejszej spłaty kredytu.

Biorąc pod uwagę ten werdykt, Grupa Banku Millennium utworzyła rezerwę w wysokości 53 mln PLN (w ciężar dochodów odsetkowych netto i pozostałych kosztów operacyjnych), która obejmuje rezerwy na bieżące zwroty do klientów, tj. od 1 września 2019 r. oraz część potencjalnych zwrotów z tytułu wcześniejszych spłat przed 1 września 2019 r.

3. SKONSOLIDOWANE DANE FINANSOWE (GRUPA)

SKONSOLIDOWANY RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT

w tysiącach zł	Nota	1.01.2019 - 30.09.2019	1.07.2019 - 30.09.2019	1.01.2018 - 30.09.2018	1.07.2018 - 30.09.2018
Wynik z tytułu odsetek		1 744 105	687 578	1 331 807	462 976
Przychody z tytułu odsetek i przychody o podobnym charakterze:	1	2 427 665	940 168	1 881 425	647 382
Przychody naliczane z wykorzystaniem metody efektywnej stopy procentowej		2 334 551	907 653	1 795 166	617 001
- Przychody odsetkowe od Aktywów wycenianych według zamortyzowanego kosztu		2 040 780	812 995	1 537 631	533 648
- Przychody odsetkowe od Aktywów wycenianych według wartości godziwej przez inne całkowite dochody		293 772	94 659	257 535	83 353
Przychody o charakterze podobnym do odsetkowego od Aktywów wycenianych według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat		93 114	32 515	86 259	30 381
Koszty z tytułu odsetek	2	(683 560)	(252 590)	(549 618)	(184 406)
Wynik z tytułu opłat i prowizji		516 506	178 307	499 500	162 913
Przychody z tytułu opłat i prowizji	3	661 098	238 271	619 908	205 347
Koszty z tytułu opłat i prowizji	4	(144 592)	(59 964)	(120 408)	(42 434)
Przychody z tytułu dywidend		2 939	257	2 405	181
Wynik z tytułu zaprzestania ujmowania aktywów i zobowiązań finansowych niewycenianych według wartości godziwej przez wynik finansowy	5	34 309	5 005	15 677	7 078
Wynik z tytułu aktywów i zobowiązań finansowych przeznaczonych do obrotu	6	50 728	19 104	58 108	21 335
Wynik z tytułu aktywów finansowych nieprzeznaczonych do obrotu wycenianych obowiązkowo według wartości godziwej przez wynik finansowy	7	52 527	41 995	(1 784)	(956)
Wynik z tytułu rachunkowości zabezpieczeń		(15 638)	(5 687)	(14 907)	(4 949)
Wynik z pozycji wymiany		124 140	45 463	110 486	36 443
Pozostałe przychody operacyjne		80 131	28 466	34 633	9 742
Pozostałe koszty operacyjne		(85 269)	(54 350)	(34 346)	(10 288)
Koszty administracyjne	8	(1 109 436)	(426 448)	(908 373)	(302 770)
Koszty z tytułu utraty wartości aktywów finansowych	9	(342 178)	(124 998)	(149 835)	(52 046)
Koszty z tytułu utraty wartości aktywów niefinansowych		(2 305)	(1 005)	(820)	(794)
Wynik z tytułu modyfikacji		(9 187)	(2 552)	(10 187)	(2 824)
Amortyzacja		(126 661)	(53 622)	(39 869)	(13 254)
Udział w zyskach jednostek podporządkowanych		0	0	0	0
Podatek bankowy		(178 857)	(68 849)	(148 525)	(47 869)
Wynik finansowy przed opodatkowaniem podatkiem dochodowym		735 854	268 664	743 970	264 918
Podatek dochodowy	10	(202 091)	(68 524)	(195 836)	(64 729)
Wynik finansowy po opodatkowaniu		533 763	200 140	548 134	200 189
W tym przypadający na:					
Właścicieli jednostki dominującej		533 763	200 140	548 134	200 189
Udziały niekontrolujące		0	0	0	0
Średnia ważona liczba akcji zwykłych		1 213 116 777	1 213 116 777	1 213 116 777	1 213 116 777
Zysk (strata) na jedną akcję zwykłą (w zł)		0,44	0,16	0,45	0,17

SPRAWOZDANIE ZE SKONSOLIDOWANYCH CAŁKOWITYCH DOCHODÓW

w tysiącach zł	1.01.2019 - 30.09.2019	1.07.2019 - 30.09.2019	1.01.2018 - 30.09.2018	1.07.2018 - 30.09.2018
Wynik finansowy po opodatkowaniu	533 763	200 140	548 134	200 189
Inne składniki całkowitych dochodów, które zostaną (zostały) przeklasyfikowane na zyski lub straty	4 035	21 131	41 188	4 283
Efekt wyceny papierów dłużnych wycenianych według wartości godziwej przez inne całkowite dochody	(38 608)	17 007	13 998	(5 822)
Rachunkowość zabezpieczeń	42 643	4 124	27 190	10 105
Inne składniki całkowitych dochodów, które nie będą przeklasyfikowane na zyski lub straty	24	(20)	(18)	54
Zyski (straty) aktuarialne	0	0	0	0
Efekt wyceny akcji wycenianych według wartości godziwej przez inne całkowite dochody	24	(20)	(18)	54
Inne składniki całkowitych dochodów przed opodatkowaniem, razem	4 059	21 111	41 170	4 337
Podatek dochodowy dotyczący innych składników całkowitych dochodów, które zostaną (zostały)przeklasyfikowane na zyski lub straty	(768)	(4 016)	(7 828)	(816)
Podatek dochodowy dotyczący innych składników całkowitych dochodów, które nie będą przeklasyfikowane na zyski lub straty	(5)	4	4	(10)
Inne składniki całkowitych dochodów po opodatkowaniu	3 287	17 099	33 346	3 511
Całkowite dochody za okres sprawozdawczy	537 049	217 239	581 480	203 700
W tym przypadające na:			0	0
Właścicieli jednostki dominującej	537 049	217 239	581 480	203 700
Udziały niekontrolujące	0	0	0	0

SKONSOLIDOWANY BILANS
AKTYWA

w tysiącach zł	Nota	30.09.2019	30.06.2019	31.12.2018	30.09.2018
Kasa, środki w Banku Centralnym		3 197 632	3 396 000	2 450 176	2 237 361
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	11	876 246	796 927	794 718	1 259 804
Instrumenty pochodne		124 980	98 022	101 372	101 332
Instrumenty kapitałowe		142	289	104	119
Instrumenty dłużne		751 124	698 615	693 242	1 158 353
Aktywa finansowe nieprzeznaczone do obrotu obowiązkowo wyceniane według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat, inne niż Kredyty i pożyczki udzielone klientom		147 875	98 082	64 796	61 604
Instrumenty kapitałowe		66 609	21 609	21 609	20 439
Instrumenty dłużne		81 266	76 473	43 187	41 165
Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez inne całkowite dochody	12	21 102 026	18 725 967	22 133 938	16 970 243
Instrumenty kapitałowe		29 485	29 340	29 299	26 258
Instrumenty dłużne		21 072 541	18 696 627	22 104 639	16 943 985
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	13	69 481 058	67 855 209	52 711 680	50 915 176
Obowiązkowo wyceniane według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat		1 435 612	1 341 424	1 250 525	1 192 617
Wyceniane według zamortyzowanego kosztu		68 045 446	66 513 785	51 461 155	49 722 559
Aktywa finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu, inne niż Kredyty i pożyczki udzielone klientom	14	1 129 766	842 182	1 026 420	645 159
Instrumenty dłużne		55 353	56 881	44 884	50 290
Lokaty oraz kredyty i pożyczki udzielone bankom i innym instytucjom monetarnym		1 023 868	711 642	731 252	528 384
Transakcje z przyrzeczeniem odkupu		50 545	73 659	250 284	66 485
Instrumenty pochodne - rachunkowość zabezpieczeń	15	8 886	99 864	125 501	192 167
Inwestycje w jednostkach zależnych, we wspólnych przedsięwzięciach i w jednostkach stowarzyszonych		0	0	0	0
Rzeczowe aktywa trwałe		663 067	650 122	210 641	184 392
Wartości niematerialne		305 383	278 106	96 464	79 591
Aktywa z tytułu podatku dochodowego		528 857	542 979	335 726	342 666
Bieżące należności podatkowe		10 002	30 613	11	606
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	17	518 855	512 366	335 715	342 060
Pozostałe aktywa		425 686	355 868	483 180	493 232
Aktywa trwałe i grupy do zbycia sklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży		47 651	28 999	25 674	26 919
Aktywa razem		97 914 135	93 670 305	80 458 914	73 408 314

ZOBOWIĄZANIA I KAPITAŁ WŁASNY

w tysiącach zł	Nota	30.09.2019	30.06.2019	31.12.2018	30.09.2018
ZOBOWIĄZANIA					
Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu	11	150 169	232 231	231 633	157 516
Instrumenty pochodne		110 298	146 641	107 879	105 046
Zobowiązania z tytułu krótkiej sprzedaży papierów wartościowych		39 871	85 590	123 754	52 470
Zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu		85 241 599	81 873 385	69 594 512	63 304 899
Zobowiązania wobec banków i innych instytucji monetarnych	18	1 756 132	1 908 263	1 788 857	1 630 516
Zobowiązania wobec klientów	19	80 341 143	76 827 811	66 243 769	60 222 668
Transakcje z przyrzeczeniem odkupu	20	52 036	20 990	50 324	11 272
Wyemitowane dłużne papiery wartościowe	21	1 447 129	1 469 990	809 679	731 445
Zobowiązania podporządkowane	22	1 645 159	1 646 331	701 883	708 998
Instrumenty pochodne - rachunkowość zabezpieczeń	15	677 936	339 276	376 811	358 955
Rezerwy	23	111 059	108 335	112 452	120 132
Nierozstrzygnięte sprawy sporne		55 747	56 145	60 710	60 833
Udzielone zobowiązania i gwarancje		55 312	52 190	51 742	59 299
Zobowiązania podatkowe		22 524	17 257	22 309	16 852
Bieżące zobowiązania podatkowe		22 524	17 257	22 309	16 852
Rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego	17	0	0	0	0
Inne zobowiązania		2 789 412	2 395 624	1 736 811	1 338 560
Zobowiązania razem		88 992 699	84 966 108	72 074 528	65 296 914
KAPITAŁ WŁASNY					
Kapitał zakładowy		1 213 117	1 213 117	1 213 117	1 213 117
Kapitał ze sprzedaży akcji powyżej wartości nominalnej		1 147 502	1 147 502	1 147 502	1 147 502
Skumulowane inne całkowite dochody		76 979	59 880	73 692	13 223
Zyski zatrzymane		6 483 838	6 283 698	5 950 075	5 737 558
Kapitał własny razem		8 921 436	8 704 197	8 384 386	8 111 400
Zobowiązania i kapitał własny razem		97 914 135	93 670 305	80 458 914	73 408 314
Wartość księgowa		8 921 436	8 704 197	8 384 386	8 111 400
Liczba akcji (w szt.)		1 213 116 777	1 213 116 777	1 213 116 777	1 213 116 777
Wartość księgowa na jedną akcję (w zł)		7,35	7,18	6,91	6,69

ZESTAWIENIE ZMIAN W SKONSOLIDOWANYM KAPITALE WŁASNYM

w tysiącach zł	Razem skonsolidowany kapitał własny	Kapitał zakładowy	Kapitał ze sprzedaży akcji powyżej wart. nominalnej	Skumulowane inne całkowite dochody	Zyski zatrzymane	
					wynik niepodzielony	pozostałe kapitały
01.01.2019 - 30.09.2019						
Kapitał własny na początek okresu	8 384 386	1 213 117	1 147 502	73 692	671 323	5 278 752
Całkowite dochody za okres (netto)	537 050	0	0	3 287	(6 227)	539 990
wynik finansowy	533 763	0	0	0	533 763	0
wycena instrumentów dłużnych wycenianych według wartości godziwej przez inne całkowite dochody	(31 273)	0	0	(31 273)	0	0
wycena instrumentów kapitałowych wycenianych według wartości godziwej przez inne całkowite dochody	19	0	0	19	0	0
rachunkowość zabezpieczeń	34 541	0	0	34 541	0	0
Transfer między pozycjami kapitału	0	0	0	0	(539 990)	539 990
Kapitał własny na koniec okresu	8 921 436	1 213 117	1 147 502	76 979	665 096	5 818 742
01.07.2019 - 30.09.2019						
Kapitał własny na początek okresu	8 704 197	1 213 117	1 147 502	59 880	464 956	5 818 742
Całkowite dochody za okres (netto)	217 239	0	0	17 099	200 140	0
wynik finansowy	200 140	0	0	0	200 140	0
wycena instrumentów dłużnych wycenianych według wartości godziwej przez inne całkowite dochody	13 775	0	0	13 775	0	0
wycena instrumentów kapitałowych wycenianych według wartości godziwej przez inne całkowite dochody	(17)	0	0	(17)	0	0
rachunkowość zabezpieczeń	3 341	0	0	3 341	0	0
Transfer między pozycjami kapitału	0	0	0	0	0	0
Kapitał własny na koniec okresu	8 921 436	1 213 117	1 147 502	76 979	665 096	5 818 742
01.01.2018 - 31.12.2018						
Kapitał własny na początek okresu	7 772 599	1 213 117	1 147 502	(34 795)	863 313	4 583 462
korekta bilansu otwarcia z tytułu wdrożenia MSSF9	(242 679)	0	0	14 672	(257 351)	0
Kapitał własny na 01.01.2018	7 529 920	1 213 117	1 147 502	(20 123)	605 962	4 583 462
Całkowite dochody za okres (netto)	854 466	0	0	93 815	760 651	0
wynik finansowy	760 651	0	0	0	760 651	0
wycena instrumentów dłużnych wycenianych według wartości godziwej przez inne całkowite dochody	57 514	0	0	57 514	0	0
wycena instrumentów kapitałowych wycenianych według wartości godziwej przez inne całkowite dochody	2 448	0	0	2 448	0	0
rachunkowość zabezpieczeń	33 920	0	0	33 920	0	0
zyski / straty aktuarialne	(67)	0	0	(67)	0	0
Transfer między pozycjami kapitału	0	0	0	0	(695 290)	695 290
Kapitał własny na koniec okresu	8 384 386	1 213 117	1 147 502	73 692	671 323	5 278 752
01.01.2018 - 30.09.2018						
Kapitał własny na początek okresu	7 772 599	1 213 117	1 147 502	(34 795)	863 313	4 583 462
korekta bilansu otwarcia z tytułu wdrożenia MSSF9	(242 679)	0	0	14 672	(257 351)	0
Kapitał własny na 01.01.2018	7 529 920	1 213 117	1 147 502	(20 123)	605 962	4 583 462
Całkowite dochody za okres (netto)	581 480	0	0	33 346	548 134	0
wynik finansowy	548 134	0	0	0	548 134	0
wycena instrumentów dłużnych wycenianych według wartości godziwej przez inne całkowite dochody	11 337	0	0	11 337	0	0
wycena instrumentów kapitałowych wycenianych według wartości godziwej przez inne całkowite dochody	(15)	0	0	(15)	0	0
rachunkowość zabezpieczeń	22 024	0	0	22 024	0	0
Transfer między pozycjami kapitału	0	0	0	0	(695 290)	695 290
Kapitał własny na koniec okresu	8 111 400	1 213 117	1 147 502	13 223	458 806	5 278 752

SKONSOLIDOWANE PRZEPLÝWY ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH
A. PRZEPLÝWY ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH Z DZIAŁALNOŚCI OPERACYJNEJ

w tysiącach zł	1.01.2019 - 30.09.2019	1.07.2019 - 30.09.2019	1.01.2018 - 30.09.2018	1.07.2018 - 30.09.2018
Zysk (strata) po opodatkowaniu	533 763	200 140	548 134	200 189
Korekty razem:	(1 358 042)	2 043 240	(1 778 224)	(286 829)
Odsetki otrzymane	2 342 403	966 476	1 870 354	674 188
Odsetki zapłacone	(597 408)	(214 182)	(516 425)	(173 351)
Amortyzacja	126 661	53 622	39 869	13 254
Zyski/straty z tytułu różnic kursowych	11 385	7 163	28 536	(14 261)
Przychody z tytułu dywidend	(2 939)	(257)	(2 405)	(181)
Rezerwy	(1 393)	2 724	28 551	4 017
Wynik na sprzedaży i likwidacji inwestycyjnych aktywów finansowych	(29 983)	(3 614)	(23 459)	(10 851)
Zmiana stanu aktywów finansowych wycenianych do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat	(210 658)	(98 417)	(277 430)	37 048
Zmiana stanu kredytów i pożyczek udzielonych innym bankom	(620 983)	(394 862)	(107 668)	137 582
Zmiana stanu kredytów i pożyczek udzielonych klientom	(18 672 375)	(2 466 963)	(5 199 660)	(1 147 608)
Zmiana stanu należności z tytułu zakupionych papierów wartościowych z przyrzeczeniem odkupu	189 347	20 469	(70 755)	40 388
Zmiana stanu zobowiązań wycenianych do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat	219 661	256 598	149 507	(226 208)
Zmiana stanu zobowiązań wobec banków	21 497	(151 554)	(832 683)	48 913
Zmiana stanu zobowiązań wobec klientów	14 662 842	3 722 169	3 433 546	556 043
Zmiana stanu zobowiązań z tytułu sprzedanych papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu	6 126	32 187	20 712	(78 045)
Zmiana stanu zobowiązań z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	655 741	(20 547)	(78 104)	26 082
Zmiana stanu rozrachunków z tytułu podatku dochodowego	55 571	86 319	197 111	65 506
Podatek dochodowy zapłacony	(249 676)	(70 941)	(220 713)	(86 767)
Zmiana stanu pozostałych aktywów i pasywów	702 872	302 374	(238 984)	(159 699)
Pozostałe pozycje	33 267	14 476	21 876	7 121
Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej	(824 279)	2 243 380	(1 230 090)	(86 640)

B. PRZEPLÝWY ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH Z DZIAŁALNOŚCI INWESTYCYJNEJ

w tysiącach zł	1.01.2019 - 30.09.2019	1.07.2019 - 30.09.2019	1.01.2018 - 30.09.2018	1.07.2018 - 30.09.2018
Wpływy z działalności inwestycyjnej	597 634	432	12 506	4 420
Zbycie wartości niematerialnych oraz składników rzeczowego majątku trwałego	19 799	175	10 101	4 239
Zbycie akcji i udziałów w podmiotach podporządkowanych	0	0	0	0
Zbycie inwestycyjnych aktywów finansowych	574 896	0	0	0
Pozostałe wpływy inwestycyjne	2 939	257	2 405	181
Wydatki z tytułu działalności inwestycyjnej	(392 596)	(2 086 798)	(3 659 384)	(629 722)
Nabycie wartości niematerialnych oraz składników rzeczowego majątku trwałego	(392 596)	(71 965)	(40 960)	(13 164)
Nabycie akcji i udziałów w podmiotach podporządkowanych	0	0	0	0
Nabycie inwestycyjnych aktywów finansowych	0	(2 014 833)	(3 618 424)	(616 558)
Pozostałe wydatki inwestycyjne	0	0	0	0
Środki pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	205 038	(2 086 366)	(3 646 878)	(625 302)

C. PRZEPLÝWY ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH Z DZIAŁALNOŚCI FINANSOWEJ

w tysiącach zł	1.01.2019 - 30.09.2019	1.07.2019 - 30.09.2019	1.01.2018 - 30.09.2018	1.07.2018 - 30.09.2018
Wpływy z działalności finansowej	930 130	0	515 610	430 176
Zaciągnięcie kredytów długoterminowych	0	0	515 610	430 176
Emisja dłużnych papierów wartościowych	0	0	0	0
Zwiększenie stanu zobowiązań podporządkowanych	930 130	0	0	0
Wpływy z emisji akcji własnych oraz dopłat do kapitału	0	0	0	0
Pozostałe wpływy finansowe	0	0	0	0
Wydatki z tytułu działalności finansowej	(88 389)	(23 591)	(772 574)	0
Spłata kredytów długoterminowych	(44 046)	0	(423 518)	0
Wykup dłużnych papierów wartościowych	(122)	0	(329 380)	0
Zmniejszenie stanu zobowiązań podporządkowanych	0	0	0	0
Wydatki z tytułu kosztów emisji	0	0	0	0
Umorzenie akcji	0	0	0	0
Płatności dywidend i innych wypłat na rzecz właścicieli	0	0	0	0
Pozostałe wydatki finansowe	(44 221)	(23 591)	(19 676)	0
Środki pieniężne netto z działalności finansowej	841 741	(23 591)	(256 964)	430 176

D. ZMIANA STANU ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH NETTO (A+B+C)	222 500	133 423	(5 133 932)	(281 766)
- w tym z tytułu różnic kursowych	4 322	5 610	5 048	(4 793)
E. ŚRODKI PIENIĘŻNE NA POCZĄTEK OKRESU SPRAWOZDAWCZEGO	4 520 688	4 609 765	8 408 252	3 556 086
F. ŚRODKI PIENIĘŻNE NA KONIEC OKRESU SPRAWOZDAWCZEGO (D+E)	4 743 188	4 743 188	3 274 320	3 274 320

Wzrost długu podporządkowanego wynikający z nabycia Euro Bank jest w pełni kompensowany przez depozyt zabezpieczający w gotówce w tej samej kwocie, złożony przez Bank Millennium w dniu nabycia Euro Bank u pożyczkodawcy długu podporządkowanego - Societe Generale. Obydwie transakcje zostały zakończone i rozliczone w październiku 2019 roku.

4. NOTY DO SKONSOLIDOWANYCH DANYCH FINANSOWYCH

Nota (1) Przychody z tytułu odsetek i przychody o podobnym charakterze

	1.01.2019 - 30.09.2019	1.07.2019 - 30.09.2019	1.01.2018 - 30.09.2018	1.07.2018 - 30.09.2018
Przychody odsetkowe od Aktywów wycenianych według wartości godziwej przez inne całkowite dochody	293 772	94 659	257 535	83 353
Instrumenty dłużne	293 772	94 659	257 535	83 353
Przychody odsetkowe od Aktywów wycenianych według amortyzowanego kosztu	2 040 780	812 995	1 537 632	533 649
Środki w Banku Centralnym	9 280	3 342	7 829	2 622
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	1 816 641	737 234	1 324 401	461 594
Instrumenty dłużne	1 118	429	1 112	381
Lokaty oraz kredyty i pożyczki udzielone bankom i innym instytucjom monetarnym	2 474	541	1 136	277
Transakcje z przyrzeczeniem odkupu	10 392	2 645	4 270	1 974
Instrumenty pochodne - rachunkowość zabezpieczeń	200 875	68 804	198 884	66 801
Przychody o charakterze podobnym do odsetkowego z tytułu:	93 113	32 514	86 258	30 380
Kredyty i pożyczki udzielone klientom obowiązkowo wyceniane według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	83 233	29 949	72 052	25 234
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu - Instrumenty dłużne	9 880	2 565	14 206	5 146
Razem	2 427 665	940 168	1 881 425	647 382

W linii „Instrumenty pochodne - rachunkowość zabezpieczeń” Grupa prezentuje wynik odsetkowy z tytułu pochodnych instrumentów wyznaczonych i będących efektywnymi instrumentami zabezpieczającymi w zakresie zabezpieczenia przepływów pieniężnych oraz wartości godziwej. Szczegółowy opis stosowanych przez Grupę relacji zabezpieczających został zamieszczony w nocie (15).

Przychody odsetkowe za III kwartały 2019 r. zawierają odsetki naliczone od kredytów z rozpoznaną utratą wartości w kwocie 50 883 tys. zł (odpowiednio dla danych porównawczych za III kwartały 2018 roku kwota tych odsetek wynosiła 39 534 tys. zł).

Nota (2) Koszty z tytułu odsetek i podobne koszty

	1.01.2019 - 30.09.2019	1.07.2019 - 30.09.2019	1.01.2018 - 30.09.2018	1.07.2018 - 30.09.2018
Zobowiązania finansowe wyceniane według amortyzowanego kosztu:	(683 439)	(252 550)	(549 406)	(184 334)
Zobowiązania wobec banków i innych instytucji monetarnych	(22 137)	(7 659)	(15 476)	(5 492)
Zobowiązania wobec klientów	(587 543)	(216 596)	(485 494)	(162 554)
Transakcje z przyrzeczeniem odkupu	(4 414)	(1 141)	(9 440)	(4 968)
Wyemitowane dłużne papiery wartościowe	(18 169)	(8 329)	(17 544)	(4 122)
Zobowiązania podporządkowane	(45 163)	(16 569)	(21 452)	(7 198)
Zobowiązania z tytułu leasingu	(5 647)	(1 979)	0	0
Instrumenty pochodne - rachunkowość zabezpieczeń	(365)	(276)	0	0
Inne	(121)	(40)	(212)	(72)
Razem	(683 560)	(252 590)	(549 618)	(184 406)

Nota (3) Przychody z tytułu prowizji

	1.01.2019 - 30.09.2019	1.07.2019 - 30.09.2019	1.01.2018 - 30.09.2018	1.07.2018 - 30.09.2018
Prowizje za prowadzenie rachunków	58 178	19 917	62 167	20 763
Prowizje za realizację przelewów, wpłat i wypłat gotówkowych oraz inne transakcje płatnicze	54 871	18 938	55 041	18 129
Prowizje z tytułu udzielonych kredytów i pożyczek	146 977	55 852	121 455	39 864
Prowizje z tytułu udzielonych gwarancji i poręczeń	10 261	3 523	10 775	3 610
Prowizje za obsługę kart płatniczych i kredytowych	155 644	58 459	129 976	46 081
Prowizje z tytułu sprzedaży produktów ubezpieczeniowych	98 833	36 095	78 599	24 643
Prowizje z tytułu dystrybucji jednostek uczestnictwa i innych produktów oszczędnościowych	46 199	15 362	55 387	18 625
Prowizje z tytułu działalności maklerskiej i powierniczej	9 984	3 230	13 906	4 235
Prowizje z tytułu funduszy inwestycyjnych zarządzanych przez Grupę	56 641	19 189	69 135	21 518
Pozostałe prowizje	23 510	7 706	23 467	7 879
Razem	661 098	238 271	619 908	205 347

Nota (4) Koszty z tytułu prowizji

	1.01.2019 - 30.09.2019	1.07.2019 - 30.09.2019	1.01.2018 - 30.09.2018	1.07.2018 - 30.09.2018
Prowizje za prowadzenie rachunków	(1 635)	(715)	(1 325)	(455)
Prowizje za realizację przelewów, wpłat i wypłat gotówkowych oraz inne transakcje płatnicze	(2 662)	(904)	(4 083)	(1 376)
Prowizje z tytułu udzielonych kredytów i pożyczek	(32 636)	(14 352)	(22 462)	(8 096)
Prowizje za obsługę kart płatniczych i kredytowych	(82 295)	(34 304)	(66 973)	(23 375)
Prowizje z tytułu działalności maklerskiej i powierniczej	(1 713)	(537)	(2 460)	(746)
Prowizje z tytułu funduszy inwestycyjnych zarządzanych przez Grupę	(7 574)	(3 201)	(7 341)	(2 177)
Pozostałe prowizje	(16 077)	(5 951)	(15 764)	(6 209)
Razem	(144 592)	(59 964)	(120 408)	(42 434)

Nota (5) Wynik z tytułu zaprzestania ujmowania aktywów i zobowiązań finansowych niewycenianych według wartości godziwej przez wynik finansowy

	1.01.2019 - 30.09.2019	1.07.2019 - 30.09.2019	1.01.2018 - 30.09.2018	1.07.2018 - 30.09.2018
Operacje instrumentami dłużnymi	36 368	5 805	15 677	7 078
Koszty operacji finansowych	(2 059)	(800)	0	0
Razem	34 309	5 005	15 677	7 078

Nota (6) Wynik z tytułu aktywów i zobowiązań finansowych przeznaczonych do obrotu

	1.01.2019 - 30.09.2019	1.07.2019 - 30.09.2019	1.01.2018 - 30.09.2018	1.07.2018 - 30.09.2018
Wynik na instrumentach dłużnych	(2 675)	(960)	9 937	2 569
Wynik na instrumentach pochodnych	53 363	20 052	49 298	19 074
Wynik z pozostałych operacji finansowych	40	12	(1 128)	(309)
Razem	50 728	19 104	58 108	21 335

Nota (7) Wynik z tytułu aktywów finansowych nieprzeznaczonych do obrotu wycenianych obowiązkowo według wartości godziwej przez wynik finansowy

	1.01.2019 - 30.09.2019	1.07.2019 - 30.09.2019	1.01.2018 - 30.09.2018	1.07.2018 - 30.09.2018
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	(12 901)	(7 800)	(13 318)	(5 116)
Wynik na instrumentach kapitałowych	45 000	45 000	0	0
Wynik na instrumentach dłużnych	20 428	4 795	11 534	4 160
Razem	52 527	41 995	(1 784)	(956)

Wzrost wyniku z tytułu aktywów finansowych nieprzeznaczonych do obrotu wycenianych obowiązkowo według wartości godziwej przez wynik finansowy, wynika z pozytywnej wyceny akcji PSP +45 mln PLN. W dniu 15 października 2019 r. podpisano umowę o przystąpieniu do konsorcjum nowego akcjonariusza PSP, tj. Mastercard. Choć zakup akcji PSP nie został jeszcze sfinalizowany, wycenę rozpoznano na podstawie dostępnej już ceny rynkowej.

Nota (8) Koszty administracyjne

	1.01.2019 - 30.09.2019	1.07.2019 - 30.09.2019	1.01.2018 - 30.09.2018	1.07.2018 - 30.09.2018
Koszty pracownicze	(603 806)	(231 589)	(477 187)	(160 967)
Wynagrodzenia	(496 662)	(191 430)	(392 111)	(134 128)
Narzuty na wynagrodzenia	(84 178)	(30 263)	(67 242)	(21 092)
Świadczenia na rzecz pracowników, w tym:	(22 966)	(9 896)	(17 834)	(5 747)
rezerwy na odprawy emerytalne	(3 155)	(1 030)	(2 734)	(921)
rezerwy na niewykorzystane urlopy	(1 742)	(1 765)	(92)	(56)
pozostałe	(18 069)	(7 101)	(15 007)	(4 769)
Pozostałe koszty administracyjne	(505 630)	(194 859)	(431 187)	(141 804)
Koszty reklamy, promocji i reprezentacji	(51 723)	(24 835)	(38 389)	(14 432)
Koszty informatyki i łączności	(108 193)	(48 318)	(65 998)	(22 435)
Koszty wynajmu	(55 488)	(18 609)	(109 602)	(36 086)
Koszty utrzymania budynków, wyposażenia, materiałów	(30 259)	(11 511)	(20 191)	(6 924)
Koszty bankomatów i obsługi gotówki	(15 489)	(5 185)	(14 426)	(4 935)
Koszty usług doradczych, audytowych, prawniczych, tłumaczeń	(49 063)	(29 301)	(23 989)	(10 538)
Podatki i opłaty różne	(22 344)	(8 941)	(16 938)	(5 923)
Koszty KIR	(5 311)	(2 086)	(4 087)	(1 413)
Koszty PFRON	(5 240)	(2 183)	(3 673)	(1 278)
Koszty BFG	(109 580)	(13 530)	(87 445)	(17 822)
Koszty Nadzoru Finansowego	(7 483)	(4 090)	(5 299)	(2 612)
Pozostałe	(45 457)	(26 270)	(41 149)	(17 405)
Razem	(1 109 436)	(426 448)	(908 373)	(302 770)

Nota (9) Koszty z tytułu utraty wartości aktywów finansowych

	1.01.2019 - 30.09.2019	1.07.2019 - 30.09.2019	1.01.2018 - 30.09.2018	1.07.2018 - 30.09.2018
Z tytułu odpisów dla kredytów i pożyczek udzielonych klientom	(339 467)	(122 053)	(136 957)	(49 317)
Utworzenie odpisów dla kredytów i pożyczek udzielonych klientom*	(931 670)	(385 451)	(518 975)	(111 639)
Odwrocenie odpisów dla kredytów i pożyczek udzielonych klientom	573 340	258 297	379 649	61 822
Kwoty odzyskane z tytułu kredytów uprzednio spisanych w ciężar rezerw	17 032	4 643	2 275	500
Sprzedaż wierzytelności	1 447	0	94	0
Pozostałe ujęte bezpośrednio w Rachunku Zysków i Strat	384	458	0	0
Z tytułu odpisów dla papierów wartościowych	(6)	0	723	(2)
Utworzenie odpisów dla papierów wartościowych	(6)	0	(20)	(2)
Odwrocenie odpisów dla papierów wartościowych	0	0	743	0
Z tytułu odpisów dla zobowiązań pozabilansowych	(2 705)	(2 945)	(13 601)	(2 727)
Utworzenie odpisów dla zobowiązań pozabilansowych	(59 062)	(34 766)	(57 682)	(12 291)
Odwrocenie odpisów dla zobowiązań pozabilansowych	56 357	31 821	44 081	9 564
Razem	(342 178)	(124 998)	(149 835)	(52 046)

* Koszty utworzenia odpisów dla kredytów udzielonych klientom poniesione w drugim kwartale roku 2019 obejmują jednorazowe utworzenie odpisów na ekspozycje Euro Bank w kwocie 80,6 miliona złotych. Zgodnie z MSSF3 w momencie połączenia portfel kredytowy Euro Bank został rozpoznany w księgach Grupy według wartości godziwej i konieczne było utworzenie odpisów dla tych wierzytelności w wysokości 12 miesięcznej oczekiwanej straty.

Nota (10a) Podatek dochodowy ujęty w rachunku zysków i strat

	1.01.2019 - 30.09.2019	1.07.2019 - 30.09.2019	1.01.2018 - 30.09.2018	1.07.2018 - 30.09.2018
Bieżący podatek	(251 799)	(78 007)	(211 010)	(79 670)
Bieżący rok	(251 799)	(78 007)	(210 618)	(79 376)
Korekta lat ubiegłych	0	0	(392)	(294)
Podatek odroczony:	49 708	9 483	15 174	14 941
Powstanie i odwrócenie różnic przejściowych	49 700	9 214	14 441	14 632
Powstanie / (Wykorzystanie) straty podatkowej	8	269	733	309
Razem obciążenie podatkowe w rachunku zysków i strat	(202 091)	(68 524)	(195 836)	(64 729)

Nota (10b) Efektywna stawka podatkowa

	1.01.2019 - 30.09.2019	1.07.2019 - 30.09.2019	1.01.2018 - 30.09.2018	1.07.2018 - 30.09.2018
Wynik finansowy brutto	735 854	268 664	743 970	264 918
Ustawowa stawka podatkowa	19%	19%	19%	19%
Podatek dochodowy wg obowiązującej stawki podatkowej 19%	(139 812)	(51 046)	(141 354)	(50 334)
Wpływ różnic trwałych na obciążenia podatkowe:	(62 279)	(17 478)	(54 090)	(14 101)
Przychody niepodlegające opodatkowaniu	7 404	1 165	477	114
Przychody z tytułu dywidend	384	(12)	329	(9)
Rozwiązanie pozostałych rezerw	6 981	1 373	148	123
Pozostałe	39	(196)	0	0
Koszty nie stanowiące kosztów podatkowych	(69 683)	(18 643)	(54 567)	(14 215)
Spisanie niezrealizowanego aktywa z tytułu podatku odroczonego	(3 987)	(402)	0	0
Strata na zbyciu wierzytelności	0	0	(27)	0
Składka PFRON	(990)	(409)	(697)	(243)
Składki na Bankowy Fundusz Gwarancyjny	(20 818)	(2 564)	(16 614)	(3 386)
Podatek bankowy	(33 983)	(13 081)	(28 220)	(9 095)
Przychody/koszty rezerw na należności faktoringowe	(5 441)	(192)	(349)	(304)
Wierzytelności spisane w ciężar rezerw	(1 049)	(244)	(1 162)	(717)
Koszty postępowań sądowych i spraw spornych	(545)	(979)	(5 303)	(441)
Koszty amortyzacji i ubezpieczeń samochodów osobowych w części przekraczającej 150 tys. PLN	(1 660)	(562)	(1 484)	(457)
Pozostałe	(1 210)	(210)	(711)	428
Korekty zeznań CIT-8 za lata ubiegłe	0	0	(392)	(294)
Razem obciążenie podatkowe w Rachunku zysków i strat	(202 091)	(68 524)	(195 836)	(64 729)
Efektywna stawka podatkowa	27,46%	25,51%	26,32%	24,43%

Nota (10c) Podatek odroczoney ujęty bezpośrednio w kapitale własnym

	30.09.2019	30.06.2019	31.12.2018	30.09.2018
Wycena papierów wartościowych wycenianych według wartości godziwej przez inne całkowite dochody	(23 474)	(20 244)	(30 803)	(19 393)
Wycena instrumentów zabezpieczających przepływy pieniężne	4 926	5 710	13 028	15 819
Zyski / (straty) aktuarialne	489	489	489	473
Podatek odroczoney ujęty bezpośrednio w kapitałach	(18 059)	(14 045)	(17 286)	(3 101)

Począwszy od 1 stycznia 2011 r. Bank utworzył łącznie z jednostką zależną - spółką Millennium Services Sp. z o.o., Podatkową Grupę Kapitałową (PGK). PGK jest instytucją prawa podatkowego przewidzianą przepisami ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych. Jej istotą jest skupienie dwóch lub więcej podmiotów powiązanych kapitałowo pod postacią jednego podatnika podatku dochodowego od osób prawnych. Utworzenie PGK nie prowadzi do powstania nowego podmiotu, a konsolidacja dokonuje się wyłącznie na poziomie rozliczeń w podatku dochodowym od osób prawnych. Zawiązanie PGK ma na celu zwiększenie efektywności zarządzania w obszarze podatkowym w ramach Grupy Kapitałowej Banku oraz ograniczenie ryzyk wynikających z obowiązków w zakresie rozliczeń w podatku dochodowym od osób prawnych, poprzez centralizację kompetencji wynikającą z przeniesienia na jeden podmiot (Bank) obowiązków w zakresie obliczania i wpłacania podatku.

Od 1 stycznia 2017 r. funkcjonuje nowa PGK Banku składająca się z: Banku Millennium S.A (podmiot dominujący), Millennium Service Sp. z o.o. oraz Millennium Goodie Sp. z o.o. Niniejsza PGK została utworzona na okres trzech lat: od 1 stycznia 2017 - 31 grudnia 2019.

Postępowanie kontrolne Mazowieckiego Urzędu Celno-Skarbowego Kontroli Skarbowej w Banku Millennium

W dniu 24 czerwca 2019 r. Bank otrzymał wynik kontroli Naczelnika Mazowieckiego Urzędu Celno-Skarbowego potwierdzający nadpłatę podatku CIT za 2010 r. w kwocie 26,9 mln zł. W dniu 5 lipca 2019 r. Urząd Skarbowy przelał tę kwotę na konto Banku.

Nota (11a) Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu

	30.09.2019	30.06.2019	31.12.2018	30.09.2018
Dłużne papiery wartościowe	751 124	698 615	693 242	1 158 353
Papiery wartościowe Skarbu Państwa	751 124	698 615	693 242	1 158 345
a) bony	0	0	0	0
b) obligacje	751 124	698 615	693 242	1 158 345
Pozostałe papiery wartościowe	0	0	0	8
a) notowane	0	0	0	8
b) nienotowane	0	0	0	0
Instrumenty kapitałowe	142	290	104	119
Kwotowane na aktywnym rynku	142	290	104	119
a) podmiotów finansowych	0	59	0	0
b) podmiotów niefinansowych	142	231	104	119
Korekta z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej	1 683	2 563	4 293	5 173
Dodatnia wycena pochodnych instrumentów finansowych	123 297	95 459	97 079	96 159
Razem	876 246	796 927	794 718	1 259 804

Nota (11b) Aktywa i Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu - Wycena pochodnych instrumentów finansowych i korekta z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej oraz Pozycje krótkie wg stanu na:

	Wartości godziwe 30.09.2019			Wartości godziwe 30.06.2019		
	Razem	Aktywa	Pasywa	Razem	Aktywa	Pasywa
1. Instrumenty pochodne na stopę procentową	6 335	30 181	23 846	4 896	27 393	22 497
Kontrakty na przyszłą stopę procentową (FRA)	0	0	0	0	0	0
Swapy na stopę procentową (IRS)	6 335	30 124	23 789	4 896	27 393	22 497
Pozostałe kontrakty na stopę procentową: opcje	0	57	57	0	0	0
2. Walutowe instrumenty pochodne*	8 099	40 228	32 129	(54 305)	12 634	66 939
Kontrakty walutowe	483	6 817	6 334	(3 153)	5 565	8 718
Swapy walutowe	12 197	30 149	17 952	(47 703)	6 312	54 015
Pozostałe kontrakty walutowe (CIRS)	(4 581)	3 262	7 843	(3 449)	757	4 206
Opcje walutowe	0	0	0	0	0	0
3. Instrumenty wbudowane	(50 639)	264	50 903	(51 683)	1 218	52 901
Opcje wbudowane w depozyty	(42 795)	0	42 795	(44 743)	0	44 743
Opcje wbudowane w emitowane papiery wartościowe	(7 844)	264	8 108	(6 940)	1 218	8 158
4. Opcje na indeksy	50 831	52 624	1 793	52 387	54 214	1 827
Wycena pochodnych instrumentów finansowych, RAZEM	14 626	123 297	108 671	(48 705)	95 459	144 164
Wycena pozycji zabezpieczanych z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej	-	1 683	1 627	-	2 563	2 477
Zobowiązania z tytułu krótkiej sprzedaży dłużnych papierów wartościowych	-	-	39 871	-	-	85 590

* Wartość nominalna dla instrumentów pochodnych dwuwalutowych prezentowana jest w kwocie stanowiącej sumę obydwu stron transakcji wyrażonych w PLN.

Nota (11c) Aktywa i Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu - Wycena pochodnych instrumentów finansowych i korekta z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej oraz Pozycje krótkie wg stanu na:

	Wartości godziwe 31.12.2018			Wartości godziwe 30.09.2018		
	Razem	Aktywa	Pasywa	Razem	Aktywa	Pasywa
1. Instrumenty pochodne na stopę procentową	7 806	40 057	32 251	(15)	32 178	32 193
Kontrakty na przyszłą stopę procentową (FRA)	0	0	0	0	0	0
Swapy na stopę procentową (IRS)	7 806	40 057	32 251	(15)	32 178	32 193
Pozostałe kontrakty na stopę procentową: opcje	0	0	0	0	0	0
2. Walutowe instrumenty pochodne*	(14 303)	19 014	33 317	(4 049)	29 632	33 681
Kontrakty walutowe	(7 524)	1 753	9 277	(6 475)	3 774	10 249
Swapy walutowe	(996)	15 197	16 193	7 620	24 973	17 353
Pozostałe kontrakty walutowe (CIRS)	(5 783)	2 064	7 847	(5 194)	885	6 079
Opcje walutowe	0	0	0	0	0	0
3. Instrumenty wbudowane	(35 584)	15	35 599	(31 968)	7	31 975
Opcje wbudowane w depozyty	(29 336)	0	29 336	(27 598)	0	27 598
Opcje wbudowane w emitowane papiery wartościowe	(6 248)	15	6 263	(4 370)	7	4 377
4. Opcje na indeksy	35 430	37 993	2 563	32 145	34 342	2 197
Wycena pochodnych instrumentów finansowych, RAZEM	(6 651)	97 079	103 730	(3 887)	96 159	100 046
Wycena pozycji zabezpieczanych z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej	-	4 293	4 149	-	5 173	5 000
Zobowiązania z tytułu krótkiej sprzedaży dłużnych papierów wartościowych	-	-	123 754	-	-	52 470

* Wartość nominalna dla instrumentów pochodnych dwuwalutowych prezentowana jest w kwocie stanowiącej sumę obydwu stron transakcji wyrażonych w PLN.

Nota (12) Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez inne całkowite dochody

	30.09.2019	30.06.2019	31.12.2018	30.09.2018
Dłużne papiery wartościowe	21 072 541	18 696 627	22 104 639	16 943 985
Papiery wartościowe Skarbu Państwa	19 496 062	17 622 810	20 422 616	16 113 675
a) bony	0	0	0	0
b) obligacje	19 496 062	17 622 810	20 422 616	16 113 675
Papiery wartościowe banku centralnego	1 399 825	897 883	1 599 800	749 875
a) bony	1 399 825	897 883	1 599 800	749 875
b) obligacje	0	0	0	0
Pozostałe papiery wartościowe:	176 654	175 934	82 223	80 435
a) notowane	176 654	175 934	82 223	80 435
b) nienotowane	0	0	0	0
Udziały i akcje w innych jednostkach	29 485	29 340	29 299	26 258
Inne instrumenty finansowe	0	0	0	0
Razem	21 102 026	18 725 967	22 133 938	16 970 243

Nota (13a) Kredyty i pożyczki udzielone klientom

Wartość bilansowa:	30.09.2019	30.06.2019	31.12.2018	30.09.2018
Obowiązkowo wyceniane według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat *	1 435 612	1 341 424	1 250 525	1 192 617
- Przedsiębiorstwa	19 791	19 130	17 944	19 714
- Osoby prywatne	1 415 700	1 322 107	1 232 494	1 172 733
- Sektor instytucji rządowych i samorządowych	121	187	87	170
* Powyższe dane uwzględniają korektę z tytułu wyceny do wartości godziwej w wysokości:	(73 425)	(69 637)	(72 943)	(67 808)

W wyniku implementacji nowych zasad w obszarze klasyfikacji instrumentów finansowych w roku 2018, w następstwie wdrożenia MSSF9, w aktywach Grupy wyodrębniono ekspozycje kredytowe zawierające w definicji oprocentowania dźwignię finansową/mnożnik i zakwalifikowano w niniejszym sprawozdaniu finansowym jako „Aktywa finansowe inne niż przeznaczone do obrotu obowiązkowo wyceniane według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat - Kredyty i zaliczki”. Należy zaznaczyć, że chociaż zapisy MSSF9 wskazują iż cecha mnożnika powoduje modyfikację pieniądza w czasie i konieczność wyceny do wartości godziwej, jednakże sens ekonomiczny tych transakcji czyli zarządzanie portfelem nieoparte o wartość godziwą i utrzymywanie portfela w celu uzyskiwania przepływów pieniężnych wynikających z umowy jest charakterystyczne dla portfeli wycenianych według zamortyzowanego kosztu.

Nota (13b) Kredyty i pożyczki udzielone klientom

	Wartość bilansowa brutto			Skumulowana utrata wartości			Wartość bilansowa netto
	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	
Wyceniane wg zamortyzowanego kosztu, wg stanu na 30.09.2019	63 816 684	3 037 498	3 076 635	(324 772)	(166 349)	(1 394 250)	68 045 446
- Przedsiębiorstwa	16 428 568	1 452 720	825 536	(163 694)	(46 829)	(409 287)	18 087 014
- Osoby prywatne	47 191 042	1 584 765	2 251 099	(160 392)	(119 520)	(984 963)	49 762 031
- Sektor instytucji rządowych i samorządowych	197 074	13	0	(686)	0	0	196 401
Wyceniane wg zamortyzowanego kosztu, wg stanu na 30.06.2019	62 294 192	3 078 389	2 938 832	(332 384)	(149 267)	(1 315 977)	66 513 785
- Przedsiębiorstwa	16 198 779	1 703 703	793 265	(161 782)	(51 542)	(406 087)	18 076 336
- Osoby prywatne	45 863 874	1 374 673	2 145 567	(169 809)	(97 725)	(909 890)	48 206 690
- Sektor instytucji rządowych i samorządowych	231 539	13	0	(793)	0	0	230 759
Wyceniane wg zamortyzowanego kosztu, wg stanu na 31.12.2018	47 718 394	3 097 734	2 403 894	(232 574)	(184 450)	(1 341 843)	51 461 155
- Przedsiębiorstwa	15 600 077	1 513 894	791 487	(158 794)	(62 917)	(456 184)	17 227 563
- Osoby prywatne	31 901 749	1 581 890	1 612 407	(73 508)	(121 530)	(885 659)	34 015 349
- Sektor instytucji rządowych i samorządowych	216 568	1 950	0	(272)	(3)	0	218 243
Wyceniane wg zamortyzowanego kosztu, wg stanu na 30.09.2018	46 058 837	3 032 824	2 411 735	(225 515)	(181 822)	(1 373 500)	49 722 559
- Przedsiębiorstwa	14 610 655	1 543 970	807 587	(158 234)	(73 848)	(459 416)	16 270 714
- Osoby prywatne	31 200 056	1 487 402	1 604 148	(66 965)	(107 972)	(914 084)	33 202 585
- Sektor instytucji rządowych i samorządowych	248 126	1 452	0	(316)	(2)	0	249 260

Nota (13c) Kredyty i pożyczki udzielone klientom

	30.09.2019		30.06.2019	
	Wyceniane wg zamortyzowanego kosztu	Wyceniane wg wartości godziwej*	Wyceniane wg zamortyzowanego kosztu	Wyceniane wg wartości godziwej*
Kredyty i pożyczki udzielone	62 581 655	604 021	60 922 698	537 979
- podmiotom gospodarczym	11 796 107		11 748 551	
- klientom indywidualnym	50 631 115	604 021	48 987 316	537 979
- jednostkom budżetowym	154 433		186 830	
Należności z tytułu kart płatniczych	123 406	831 591	123 392	803 445
- od podmiotów gospodarczych	239	19 912	230	19 317
- od klientów indywidualnych	123 167	811 679	123 162	784 128
Skupione wierzytelności	227 510		269 726	
- podmiotów gospodarczych	227 510		269 726	
- jednostek budżetowych	0		0	
Zrealizowane gwarancje i poręczenia	1 521		11 716	
Dłużne papiery wartościowe uprawnione do redyskonta w Banku Centralnym	3 359		3 255	
Należności z tytułu leasingu finansowego	6 687 221		6 669 905	
Inne	1 560		4 059	
Odsetki	304 585		306 662	
Razem	69 930 817	1 435 612	68 311 413	1 341 424
Odpisy aktualizujące wartość należności	(1 885 371)	-	(1 797 628)	-
Razem wartość bilansowa	68 045 446	1 435 612	66 513 785	1 341 424
* Powyższe dane uwzględniają korektę z tytułu wyceny do wartości godziwej w wysokości:	-	(73 425)	-	(69 637)

Nota (13d) Kredyty i pożyczki udzielone klientom

	31.12.2018		30.09.2018	
	Wyceniane wg zamortyzowanego kosztu	Wyceniane wg wartości godziwej*	Wyceniane wg zamortyzowanego kosztu	Wyceniane wg wartości godziwej*
Kredyty i pożyczki udzielone	46 165 570	473 214	44 816 894	444 371
- podmiotom gospodarczym	11 076 840		10 503 983	
- klientom indywidualnym	34 871 344	473 214	34 064 280	444 371
- jednostkom budżetowym	217 386		248 631	
Należności z tytułu kart płatniczych	2 769	777 311	2 970	748 246
- od podmiotów gospodarczych	123	18 031	170	19 885
- od klientów indywidualnych	2 646	759 280	2 799	728 361
Skupione wierzytelności	275 878		261 085	
- podmiotów gospodarczych	275 878		261 085	
- jednostek budżetowych	0		0	
Zrealizowane gwarancje i poręczenia	11 622		10 229	
Dłużne papiery wartościowe uprawnione do redyskonta w Banku Centralnym	3 660		5 450	
Należności z tytułu leasingu finansowego	6 505 628		6 140 813	
Inne	3 893		4 657	
Odsetki	251 002		261 298	
Razem	53 220 022	1 250 525	51 503 396	1 192 617
Odpisy aktualizujące wartość należności	(1 758 867)	-	(1 780 837)	-
Razem wartość bilansowa	51 461 155	1 250 525	49 722 559	1 192 617
* Powyższe dane uwzględniają korektę z tytułu wyceny do wartości godziwej w wysokości:	-	(72 943)	-	(67 808)

Nota (13e) Jakość portfela kredytów i pożyczek wycenianych wg zamortyzowanego kosztu

	30.09.2019	30.06.2019	31.12.2018	30.09.2018
Kredyty i pożyczki udzielone klientom (brutto)	69 930 817	68 311 413	53 220 022	51 503 396
- z rozpoznaną utratą wartości	3 076 635	2 938 832	2 403 894	2 411 735
- bez rozpoznanej utraty wartości	66 854 182	65 372 581	50 816 128	49 091 661
Odpis aktualizacyjny z tytułu utraty wartości	(1 885 371)	(1 797 628)	(1 758 867)	(1 780 837)
- na ekspozycje z rozpoznaną utratą wartości	(1 394 250)	(1 315 977)	(1 341 843)	(1 373 500)
- na ekspozycje bez rozpoznanej utraty wartości	(491 121)	(481 651)	(417 024)	(407 337)
Kredyty i pożyczki udzielone klientom (netto):	68 045 446	66 513 785	51 461 155	49 722 559

Nota (13f) Podział kredytów i pożyczek wycenianych wg zamortyzowanego kosztu ze względu na metodę szacunku utraty wartości

	30.09.2019	30.06.2019	31.12.2018	30.09.2018
Kredyty i pożyczki udzielone klientom (brutto)	69 930 817	68 311 413	53 220 022	51 503 396
- wyceniane indywidualnie	808 414	753 528	754 950	746 632
- wyceniane portfelowo	69 122 403	67 557 885	52 465 072	50 756 764
Odpis aktualizacyjny z tytułu utraty wartości	(1 885 371)	(1 797 628)	(1 758 867)	(1 780 837)
- utworzony na bazie analizy indywidualnej	(356 988)	(360 633)	(382 327)	(380 161)
- utworzony na bazie analizy kolektywnej	(1 528 383)	(1 436 995)	(1 376 540)	(1 400 676)
Kredyty i pożyczki udzielone klientom (netto):	68 045 446	66 513 785	51 461 155	49 722 559

Nota (13g) Podział kredytów i pożyczek wycenianych wg zamortyzowanego kosztu ze względu na rodzaj klientów

	30.09.2019	30.06.2019	31.12.2018	30.09.2018
Kredyty i pożyczki udzielone klientom (brutto)	69 930 817	68 311 413	53 220 022	51 503 396
- korporacyjnym	18 903 911	18 927 299	18 123 976	17 211 791
- indywidualnym	51 026 906	49 384 114	35 096 046	34 291 606
Odpis aktualizacyjny z tytułu utraty wartości	(1 885 371)	(1 797 628)	(1 758 867)	(1 780 837)
- utworzony na należności od klientów korporacyjnych	(620 496)	(620 204)	(678 170)	(691 816)
- utworzony na należności od klientów indywidualnych	(1 264 875)	(1 177 424)	(1 080 697)	(1 089 021)
Kredyty i pożyczki udzielone klientom (netto):	68 045 446	66 513 785	51 461 155	49 722 559

Nota (13 h) Podział kredytów i pożyczek wycenianych wg zamortyzowanego kosztu wg struktury walutowej

	30.09.2019	30.06.2019	31.12.2018	30.09.2018
W walucie polskiej	50 346 676	49 327 730	34 924 845	33 170 286
W walutach obcych (po przeliczeniu na zł):	19 584 141	18 983 683	18 295 177	18 333 110
- waluta: CHF	15 495 310	15 035 211	14 504 282	14 576 896
- w tym Euro Bank*	1 058 123	1 023 017	-	-
- waluta: EUR	3 858 836	3 739 349	3 573 588	3 604 900
- waluta: USD	221 955	200 645	205 087	139 018
- pozostałe waluty	8 040	8 478	12 220	12 296
Kredyty i pożyczki udzielone klientom (brutto)	69 930 817	68 311 413	53 220 022	51 503 396

* - portfel objęty umową pomiędzy Euro Bank oraz SG w przedmiocie Zwolnienia z Odpowiedzialności i Gwarancji Dotycząca Portfela CHF

Nota (13i) Zmiana stanu odpisów z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek wycenianych wg zamortyzowanego kosztu

	01.01.2019 - 30.09.2019	01.01.2019 - 30.06.2019	01.01.2018 - 31.12.2018	01.01.2018 - 30.09.2018
Stan na początek okresu	1 758 867	1 758 867	1 497 228	1 497 228
Korekty z tytułu wdrożenia MSSF9	-	-	327 434	327 434
Skorygowany stan na początek okresu	1 758 867	1 758 867	1 824 662	1 824 662
Zmiana w wartości rezerw:	126 504	38 761	(65 795)	(43 825)
Odpisy dokonane w okresie	931 670	546 219	725 164	518 959
Wartości spisane w ciężar odpisów	(263 965)	(205 513)	(299 068)	(209 788)
Odwrócenie odpisów w okresie	(573 324)	(315 043)	(521 196)	(379 649)
Sprzedaż wierzytelności	0	0	(13 252)	(5 506)
Utworzenie KOIM (*)	18 093	11 577	25 558	19 361
Zmiana z tytułu różnic kursowych	12 122	(7)	15 986	12 676
Inne	1 908	1 528	1 013	122
Stan na koniec okresu	1 885 371	1 797 628	1 758 867	1 780 837

(*) Zgodnie z MSSF9 Grupa nalicza odsetki od portfela kredytowego z rozpoznaną utratą wartości od wartości ekspozycji netto. W tym celu naliczana jest i ujmowana jako pomniejszenie przychodów odsetkowych tak zwana korekta odsetek impairmentowych („KOIM”). Przedmiotowa korekta w bilansie prezentowana jest jako odpis z tytułu utraty wartości, w konsekwencji uzgodnienie zmiany stanu odpisów z tytułu utraty wartości wymaga uwzględnienia korekty KOIM ujmowanej w przychodach odsetkowych.

Grupa posiada w bilansie aktywa POCl w efekcie rozpoznania kredytów z rozpoznaną utratą wartości po nabyciu Euro Bank i przejęciu SKOK Piast.

Wartość aktywów POCl przedstawia się następująco:

Wg stanu na	Wartość bilansowa brutto	Skumulowana utrata wartości	Wartość bilansowa netto
30.09.2019			
- Przedsiębiorstwa	101	(23)	78
- Osoby prywatne	536 087	(11 311)	524 776
- Sektor instytucji rządowych i samorządowych	0	0	0
30.06.2019			
- Przedsiębiorstwa	101	(23)	78
- Osoby prywatne	551 185	(1 700)	549 485
- Sektor instytucji rządowych i samorządowych	0	0	0
31.12.2018			
- Przedsiębiorstwa	139	130	269
- Osoby prywatne	15 271	1 447	16 718
- Sektor instytucji rządowych i samorządowych	0	0	0
30.09.2018			
- Przedsiębiorstwa	0	0	0
- Osoby prywatne	0	0	0
- Sektor instytucji rządowych i samorządowych	0	0	0

Nota (14a) Aktywa wyceniane według zamortyzowanego kosztu inne niż Kredyty i pożyczki udzielone klientom

	Wartość bilansowa brutto			Skumulowana utrata wartości			Wartość bilansowa netto
	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	
Wg stanu na 30.09.2019							
Instrumenty dłużne	55 378	0	0	(25)	0	0	55 353
Lokaty oraz kredyty i pożyczki udzielone bankom i innym instytucjom monetarnym	1 023 868	0	0	0	0	0	1 023 868
Transakcje z przyrzeczeniem odkupu	50 545	0	0	0	0	0	50 545
Wg stanu na 30.06.2019							
Instrumenty dłużne	56 907	0	0	(26)	0	0	56 881
Lokaty oraz kredyty i pożyczki udzielone bankom i innym instytucjom monetarnym	711 658	0	0	(16)	0	0	711 642
Transakcje z przyrzeczeniem odkupu	73 659	0	0	0	0	0	73 659
Wg stanu na 31.12.2018							
Instrumenty dłużne	44 904	0	0	(20)	0	0	44 884
Lokaty oraz kredyty i pożyczki udzielone bankom i innym instytucjom monetarnym	731 268	0	0	(16)	0	0	731 252
Transakcje z przyrzeczeniem odkupu	250 284	0	0	0	0	0	250 284
Wg stanu na 30.09.2018							
Instrumenty dłużne	50 313	0	0	(23)	0	0	50 290
Lokaty oraz kredyty i pożyczki udzielone bankom i innym instytucjom monetarnym	528 401	0	0	(16)	0	0	528 385
Transakcje z przyrzeczeniem odkupu	66 485	0	0	0	0	0	66 485

Nota (14b) Instrumenty dłużne

	30.09.2019	30.06.2019	31.12.2018	30.09.2018
banki i inne instytucje monetarne	0	0	0	0
pozostałe przedsiębiorstwa	0	0	0	0
sektor budżetowy	55 353	56 881	44 884	50 290
Razem	55 353	56 881	44 884	50 290

Nota (14c) Lokaty oraz kredyty i pożyczki udzielone bankom i innym instytucjom monetarnym

	30.09.2019	30.06.2019	31.12.2018	30.09.2018
Rachunki bieżące	219 763	259 431	143 113	174 065
Lokaty	801 502	450 911	586 666	352 811
Odsetki	2 604	1 316	1 489	1 524
Razem należności brutto	1 023 868	711 658	731 268	528 400
Odpis aktualizacyjny z tytułu utraty wartości	0	(16)	(16)	(16)
Razem należności netto	1 023 868	711 642	731 252	528 384

Nota (14d) Transakcje z przyrzeczeniem odkupu

	30.09.2019	30.06.2019	31.12.2018	30.09.2018
banki i inne instytucje monetarne	50 544	73 653	49 872	14 092
pozostałe przedsiębiorstwa	0	0	200 375	52 385
odsetki	1	6	37	8
Razem	50 545	73 659	250 284	66 485

Nota (15a) Instrumenty pochodne - rachunkowość zabezpieczeń

Informacje na temat stosowanych przez Grupę relacji zabezpieczających przepływy pieniężne lub wartość godziwą, pozycji wyznaczonych jako zabezpieczane i zabezpieczające oraz prezentacji wyniku (wg stanu na 30.09.2019 r.):

	Zabezpieczenie zmienności przepływów pieniężnych generowanych przez portfel złotych kredytów hipotecznych	Zabezpieczenie zmienności przepływów pieniężnych generowanych przez portfel walutowych kredytów hipotecznych oraz finansujących je zobowiązań złotych
Opis relacji zabezpieczającej	Grupa zabezpiecza ryzyko zmienności przepływów pieniężnych generowanych przez zlotowe kredyty hipoteczne. Zmienność przepływów pieniężnych wynika z ryzyka stopy procentowej.	Grupa zabezpiecza ryzyko zmienności przepływów pieniężnych generowanych przez walutowe kredyty hipoteczne oraz przez zobowiązania zlotowe stanowiące bazę finansową dla tych kredytów. Zmienność przepływów pieniężnych wynika z ryzyka walutowego oraz ryzyka stopy procentowej.
Pozycje zabezpieczane	Przepływy pieniężne wynikające z portfela złotych kredytów hipotecznych.	Przepływy pieniężne wynikające z portfela walutowych kredytów hipotecznych oraz finansujących je depozytów złotych i wyemitowanych złotych dłużnych papierów wartościowych.
Instrumenty zabezpieczające	Transakcje IRS	Transakcje CIRS
Prezentacja wyniku na transakcjach zabezpieczanych i zabezpieczających	Efektywna część wyceny instrumentów zabezpieczających ujmowana jest w kapitale z aktualizacji wyceny; odsetki zarówno od instrumentów zabezpieczających jak i od instrumentów zabezpieczanych ujmowane są w wyniku odsetkowym.	Efektywna część wyceny instrumentów zabezpieczających ujmowana jest w kapitale z aktualizacji wyceny;

	Zabezpieczenie zmienności przepływów pieniężnych generowanych przez portfel wyemitowanych zobowiązań złotych	Zabezpieczenie zmienności przepływów pieniężnych z tytułu przyszłych przychodów i kosztów odsetkowych denominowanych w walutach obcych	Zabezpieczenie zmienności przepływów pieniężnych generowanych przez portfel zmiennooprocentowych walutowych kredytów hipotecznych
Opis relacji zabezpieczającej	Grupa zabezpiecza ryzyko zmienności przepływów pieniężnych generowanych przez wyemitowane zobowiązania złote. Zmienność przepływów pieniężnych wynika z ryzyka stopy procentowej.	Grupa zabezpiecza ryzyko zmienności przyszłych przepływów pieniężnych z tytułu walutowych przychodów i kosztów odsetkowych. Zmienność przepływów pieniężnych wynika z ryzyka walutowego.	Grupa zabezpiecza ryzyko walutowe i ryzyko stopy procentowej przepływów pieniężnych dla części okresu - w horyzoncie czasowym trwania transakcji zabezpieczających - z tytułu zmiennooprocentowych kredytów w walucie obcej poprzez zamianę przepływów odsetkowych w walucie obcej na przepływy złote.
Pozycje zabezpieczane	Przeptywy pieniężne wynikające z portfela wyemitowanych zobowiązań złotych.	Przeptywy pieniężne z tytułu przyszłych przychodów i kosztów odsetkowych denominowanych w walutach obcych.	Przeptywy pieniężne wynikające z portfela walutowych kredytów hipotecznych.
Instrumenty zabezpieczające	Transakcje IRS	Pozycja walutowa wynikająca z rozpoznanych przyszłych zobowiązań leasingowych.	Transakcje FX Swap
Prezentacja wyniku na transakcjach zabezpieczanych i zabezpieczających	Efektywna część wyceny instrumentów zabezpieczających ujmowana jest w kapitale z aktualizacji wyceny; odsetki zarówno od instrumentów zabezpieczających jaki i od instrumentów zabezpieczanych ujmowane są w wyniku odsetkowym.	Efektywna część rewaluacji spot instrumentów zabezpieczających ujmowana jest w kapitale z aktualizacji wyceny.	Efektywna część wyceny instrumentów zabezpieczających ujmowana jest w kapitale z aktualizacji wyceny; odsetki od instrumentów zabezpieczających (rozliczone punkty swapowe) prezentowane są w marży odsetkowej.

W związku z zakupem akcji Euro Bank S.A. Grupa na dzień 30.09.2019 r. wykazuje również poniższe relacje zabezpieczające stosowane przez Euro Bank S.A.:

	Zabezpieczenie wartości godziwej instrumentu dłużnego o stałej stopie procentowej	Zabezpieczenie zmienności przepływów pieniężnych generowanych przez portfel złotych rachunków oszczędnościowych
Opis relacji zabezpieczającej	Bank zabezpiecza część ryzyka stopy procentowej, związanego ze zmianą wartości godziwej dłużnego instrumentu o stałej stopie procentowej wycenianego przez inne całkowite dochody, wynikającej ze zmienności rynkowych swapowych stóp procentowych.	Bank zabezpiecza część ryzyka zmienności przepływów pieniężnych generowanych przez złote rachunki oszczędnościowe o charakterze zmiennooprocentowym poprzez transakcje IRS zamieniające płatności zmienne na płatności stałe.
Pozycje zabezpieczane	Statokuponowe dłużne papiery wartościowe zaklasyfikowane do kategorii aktywów finansowych wycenianych wg wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody denominowane w PLN.	Przeptywy pieniężne z tytułu portfela złotych rachunków oszczędnościowych o charakterze zmiennooprocentowym.
Instrumenty zabezpieczające	Transakcje IRS	Transakcje IRS
Prezentacja wyniku na transakcjach zabezpieczanych i zabezpieczających	Wynik z tytułu zmiany wyceny do wartości godziwej pozycji zabezpieczanych w zakresie zabezpieczanego ryzyka odnoszony jest do wyniku z tytułu rachunkowości zabezpieczeń. Pozostała część zmiany wyceny do wartości godziwej ujmowana jest w pozostałych całkowitych dochodach. Odsetki od dłużnych papierów wartościowych ujmowane są w wyniku odsetkowym. Zmiana wyceny do wartości godziwej instrumentów pochodnych stanowiących zabezpieczenie jest prezentowana w wyniku z tytułu rachunkowości zabezpieczeń, a odsetki od tych instrumentów ujmowane są w wyniku odsetkowym.	Efektywna część wyceny do wartości godziwej instrumentów zabezpieczających ujmowana jest w kapitale z aktualizacji wyceny; odsetki od instrumentów zabezpieczających oraz pozycji zabezpieczanej są ujmowane w wyniku z tytułu odsetek.

Nota (15b) Instrumenty pochodne - rachunkowość zabezpieczeń

	Wartości godziwe 30.09.2019			Wartości godziwe 30.06.2019		
	Razem	Aktywa	Pasywa	Razem	Aktywa	Pasywa
Instrumenty pochodne stanowiące zabezpieczenie wartości godziwej związane ze stopą procentową						
Kontrakty IRS	(5 287)	0	5 287	(4 861)	0	4 861
Instrumenty pochodne stanowiące zabezpieczenie przepływów pieniężnych związane ze stopą procentową i/lub kursem walutowym						
Kontrakty CIRS	(643 984)	6 009	649 993	(233 513)	95 779	329 291
Kontrakty IRS	1 390	2 877	1 487	2 185	3 665	1 480
Kontrakty FXS	(21 169)	0	21 169	(3 224)	420	3 644
Razem instrumenty pochodne stanowiące zabezpieczenie	(669 050)	8 886	677 936	(239 412)	99 864	339 276

	Wartości godziwe 31.12.2018			Wartości godziwe 30.06.2018		
	Razem	Aktywa	Pasywa	Razem	Aktywa	Pasywa
Instrumenty pochodne stanowiące zabezpieczenie przepływów pieniężnych związane ze stopą procentową i/lub kursem walutowym						
Kontrakty CIRS	(256 285)	120 526	376 811	(143 545)	185 269	328 814
Kontrakty IRS	4 975	4 975	0	5 814	5 814	0
Kontrakty FXS	0	0	0	(29 057)	1 084	30 141
Razem instrumenty pochodne stanowiące zabezpieczenie	(251 310)	125 501	376 811	(166 788)	192 167	358 955

Nota (16) Odpisy z tytułu utraty wartości wybranych składników aktywów

Odpisy aktualizujące:	inwestycyjne papiery wartościowe	rzeczowe aktywa trwałe	wartości niematerialne	aktywa trwałe do zbycia	inne aktywa
Stan na 01.01.2019	5 024	8 754	3 988	136	8 126
- Utworzenie odpisów	5	0	0	0	12 666
- Odwrócenie odpisów	0	0	0	0	(10 359)
- Wykorzystanie	0	0	0	0	(117)
- Reklasyfikacja	0	0	0	0	(1 783)
Stan na 30.09.2019	5 029	8 754	3 988	136	8 533
Stan na 01.01.2019	5 024	8 754	3 988	136	8 126
- Utworzenie odpisów	6	0	0	0	7 897
- Odwrócenie odpisów	0	0	0	0	(6 595)
- Wykorzystanie	0	0	0	0	(95)
- Reklasyfikacja	0	0	0	0	(1 783)
Stan na 30.06.2019	5 029	8 754	3 988	136	7 550
Stan na 01.01.2018	5 963	8 754	3 988	136	7 944
- Utworzenie odpisów	28	0	0	0	5 176
- Odwrócenie odpisów	(967)	0	0	0	(4 667)
- Wykorzystanie	0	0	0	0	(327)
Stan na 31.12.2018	5 024	8 754	3 988	136	8 126
Stan na 01.01.2018	5 963	8 754	3 988	136	7 944
- Utworzenie odpisów	20	0	0	0	3 350
- Odwrócenie odpisów	(743)	0	0	0	(1 528)
- Wykorzystanie	0	0	0	0	(21)
Stan na 30.09.2018	5 240	8 754	3 988	136	9 745

Nota (17a) Aktywa i rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego

	30.09.2019			30.06.2019		
	Aktywo z tytułu odroczonego podatku	Rezerwa na odroczonego podatek dochodowy	Aktywo z tytułu odroczonego podatku, netto	Aktywo z tytułu odroczonego podatku	Rezerwa na odroczonego podatek dochodowy	Aktywo z tytułu odroczonego podatku, netto
Różnica pomiędzy amortyzacją podatkową a bilansową	88 549	(11 903)	76 646	95 491	(4 878)	90 613
Wycena bilansowa instrumentów finansowych	139 710	(155 108)	(15 398)	55 869	(78 862)	(22 993)
Niezrealizowane należności/zobowiązania z tytułu instrumentów pochodnych	10 541	(19 916)	(9 375)	9 468	(18 315)	(8 847)
Odsetki do zapłacenia/otrzymania od lokat i papierów wartościowych	32 576	(48 991)	(16 415)	26 849	(39 772)	(12 923)
Odsetki i dyskonto od kredytów i wierzytelności	2 536	(111 162)	(108 626)	2 516	(107 910)	(105 394)
Przychody i koszty rozliczane wg efektywnej stopy procentowej	200 624	(1 262)	199 362	191 231	(1 239)	189 992
Rezerwy na kredyty stanowiące różnice przejściowe	356 241	0	356 241	347 378	0	347 378
Świadczenia pracownicze	16 574	0	16 574	16 223	0	16 223
Prawa do użytkowania	6 630	(2 058)	4 572	6 468	(2 182)	4 286
Rezerwy na koszty	30 159	0	30 159	31 479	0	31 479
Wycena aktywów inwestycyjnych, zabezpieczenia przepływów środków pieniężnych oraz zyski/straty aktuarialne odniesione na kapitał z aktualizacji wyceny	28 239	(24 380)	3 859	29 261	(21 390)	7 871
Straty podatkowe do odliczenia w przyszłości	1 329	0	1 329	1 058	0	1 058
Pozostałe	(17 320)	(2 751)	(20 071)	(21 688)	(4 687)	(26 375)
Aktywo z tytułu odroczonego podatku, netto	896 388	(377 531)	518 857	791 603	(279 235)	512 366

Nota (17b) Aktywa i rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego

	31.12.2018			30.09.2018		
	Aktywo z tytułu odroczonego podatku	Rezerwa na odroczonego podatek dochodowy	Aktywo z tytułu odroczonego podatku, netto	Aktywo z tytułu odroczonego podatku	Rezerwa na odroczonego podatek dochodowy	Aktywo z tytułu odroczonego podatku, netto
Różnica pomiędzy amortyzacją podatkową a bilansową	83 590	(5 794)	77 796	75 343	(3 323)	72 020
Wycena bilansowa instrumentów finansowych	79 101	(98 757)	(19 656)	48 839	(70 262)	(21 423)
Niezrealizowane należności/zobowiązania z tytułu instrumentów pochodnych	10 395	(19 103)	(8 708)	9 037	(18 267)	(9 230)
Odsetki do zapłacenia/otrzymania od lokat i papierów wartościowych	21 601	(36 888)	(15 287)	27 129	(36 505)	(9 376)
Odsetki i dyskonto od kredytów i wierzytelności	3	(47 713)	(47 710)	5	(50 708)	(50 703)
Przychody i koszty rozliczane wg efektywnej stopy procentowej	89 058	(1 190)	87 868	87 048	(1 238)	85 810
Rezerwy na kredyty stanowiące różnice przejściowe	238 209	0	238 209	235 713	0	235 713
Świadczenia pracownicze	16 137	0	16 137	15 553	0	15 553
Rezerwy na koszty	25 199	0	25 199	24 652	0	24 652
Wycena aktywów inwestycyjnych, zabezpieczenia przepływów środków pieniężnych oraz zyski/straty aktuarialne odniesione na kapitał z aktualizacji wyceny	13 517	(30 803)	(17 286)	16 297	(19 398)	(3 101)
Straty podatkowe do odliczenia w przyszłości	1 320	0	1 320	1 120	0	1 120
Pozostałe	2 291	(4 458)	(2 167)	1 899	(874)	1 025
Aktywo z tytułu odroczonego podatku, netto	580 421	(244 706)	335 715	542 635	(200 575)	342 060

Nota (18) Zobowiązania wobec banków i innych instytucji monetarnych

	30.09.2019	30.06.2019	31.12.2018	30.09.2018
W rachunku bieżącym	90 588	132 727	105 472	114 324
Depozyty terminowe	431 060	560 979	455 297	431 118
Otrzymane kredyty i pożyczki	1 230 295	1 210 079	1 224 267	1 081 567
Odsetki	4 189	4 478	3 821	3 507
Razem	1 756 132	1 908 263	1 788 857	1 630 516

Nota (19) Zobowiązania wobec klientów

	30.09.2019	30.06.2019	31.12.2018	30.09.2018
Zobowiązania wobec klientów indywidualnych	60 598 603	57 638 442	47 730 280	44 186 453
Rachunki bieżące	41 821 836	39 114 584	32 795 949	29 308 805
Depozyty terminowe	18 520 637	18 197 296	14 834 473	14 645 126
Inne	146 866	222 265	30 342	166 678
Naliczone odsetki	109 264	104 297	69 516	65 844
Zobowiązania wobec podmiotów gospodarczych	16 057 336	15 462 379	15 589 643	13 605 575
Rachunki bieżące	8 505 617	7 333 724	8 242 327	6 719 547
Depozyty terminowe	7 165 093	7 707 405	7 057 271	6 603 274
Inne	361 365	396 478	275 095	267 412
Naliczone odsetki	25 261	24 772	14 950	15 342
Zobowiązania wobec jednostek budżetowych	3 685 204	3 726 990	2 923 846	2 430 640
Rachunki bieżące	1 465 790	1 341 117	1 374 012	1 073 372
Depozyty terminowe	2 205 780	2 379 137	1 546 384	1 351 433
Inne	11 360	4 100	2 153	3 848
Naliczone odsetki	2 274	2 636	1 297	1 987
Razem	80 341 143	76 827 811	66 243 769	60 222 668

Nota (20) Zobowiązania z tytułu sprzedanych dłużnych papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu:

	30.09.2019	30.06.2019	31.12.2018	30.09.2018
a) wobec Banku Centralnego	0	0	0	0
b) wobec pozostałych banków	52 034	20 988	50 322	11 271
c) wobec klientów	0	0	0	0
d) odsetki	2	2	2	1
Razem	52 036	20 990	50 324	11 272

Nota (21) Zmiana stanu zobowiązań z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych

	01.01.2019 - 30.09.2019	01.01.2019 - 30.06.2019	01.01.2018 - 31.12.2018	01.01.2018 - 30.09.2018
Stan na początek okresu	809 679	809 679	1 156 473	1 156 473
Zwiększenia, z tytułu:	835 832	805 631	309 865	211 353
- zakupu akcji EURO BANK	506 056	506 056	0	0
- emisja bankowych papierów wartościowych	236 857	214 985	183 339	105 168
- emisja obligacji Banku	0	0	141	141
- emisja obligacji Millennium Leasing	74 750	74 750	104 700	88 500
- naliczenie odsetek	18 169	9 840	21 685	17 544
Zmniejszenia, z tytułu:	(198 382)	(145 320)	(656 659)	(636 381)
- wykup bankowych papierów wartościowych	(94 985)	(65 578)	(112 471)	(98 109)
- wykup obligacji Banku	(118)	(117)	(329 526)	(329 521)
- wykup obligacji Millennium Leasing	(84 770)	(63 770)	(192 930)	(192 930)
- wypłata odsetek	(18 509)	(15 855)	(21 732)	(15 821)
Stan na koniec okresu	1 447 129	1 469 990	809 679	731 445

Nota (22) Zmiana stanu zobowiązań podporządkowanych

	01.01.2019 - 30.09.2019	01.01.2019 - 30.06.2019	01.01.2018 - 31.12.2018	01.01.2018 - 30.09.2018
Stan na początek okresu	701 883	701 883	701 971	701 971
Zwiększenia, z tytułu:	975 293	958 724	28 656	21 452
- emisja obligacji podporządkowanych	830 000	830 000	0	0
- naliczenie odsetek	45 163	28 594	28 656	21 452
- zakupu akcji EURO BANK	100 130	100 130	0	0
Zmniejszenia, z tytułu:	(32 017)	(14 276)	(28 744)	(14 425)
- spłata obligacji podporządkowanych	0	0	0	0
- spłata odsetek	(32 017)	(14 276)	(28 744)	(14 425)
- różnice kursowe	0	0	0	0
Stan zobowiązań podporządkowanych na koniec okresu	1 645 159	1 646 331	701 883	708 998

Wzrost długu podporządkowanego wynikający z nabycia Euro Bank jest w pełni kompensowany przez depozyt zabezpieczający w gotówce w tej samej kwocie, złożony przez Bank Millennium w dniu nabycia Euro Bank u pożyczkodawcy długu podporządkowanego - Societe Generale. Obydwie transakcje zostały zakończone i rozliczone w październiku 2019 roku.

W latach 2018 i 2019 Grupa nie odnotowała żadnych opóźnień w płatności rat kapitałowych lub odsetkowych, ani nie naruszyła żadnych innych postanowień umownych wynikających ze swoich zobowiązań podporządkowanych.

Nota (23a) Rezerwy

	30.09.2019	30.06.2019	31.12.2018	30.09.2018
Udzielone zobowiązania i gwarancje	55 312	52 190	51 742	59 299
Nierozstrzygnięte sprawy sporne	55 747	56 145	60 710	60 833
Razem	111 059	108 335	112 452	120 132

Nota (23b) Zmiana stanu rezerw na Udzielone zobowiązania i gwarancje

	01.01.2019 - 30.09.2019	01.01.2019 - 30.06.2019	01.01.2018 - 31.12.2018	01.01.2018 - 30.09.2018
Stan na początek okresu	51 742	51 742	21 720	21 720
Korekty z tytułu wdrożenia MSSF9	-	-	23 829	23 829
Skorygowany stan na początek okresu	51 742	51 742	45 549	45 549
Zakup akcji EURO BANK	745	745	0	0
Utworzenie rezerw	59 062	24 296	60 827	57 682
Rozwiązanie rezerw	(56 358)	(24 536)	(54 804)	(44 081)
Różnice kursowe	121	(57)	170	149
Stan na koniec okresu	55 312	52 190	51 742	59 299

Nota (23c) Zmiana stanu rezerw na Nierozstrzygnięte sprawy sporne

	01.01.2019 - 30.09.2019	01.01.2019 - 30.06.2019	01.01.2018 - 31.12.2018	01.01.2018 - 30.09.2018
Stan na początek okresu	60 710	60 710	46 032	46 032
Utworzenie rezerw	7 849	2 344	7 541	7 223
Rozwiązanie rezerw	(8 894)	(3 819)	(809)	(781)
Wykorzystanie rezerw w ciągu okresu	(5 701)	(4 873)	(4 212)	(3 799)
Reklasyfikacja	1 783	1 783	12 158	12 158
Stan na koniec okresu	55 747	56 145	60 710	60 833

5. ZMIANY W PROCESIE ZARZĄDZANIA RYZYKIEM FINANSOWYM

Zarządzanie ryzykiem odgrywa kluczową rolę w strategii zrównoważonego i stabilnego rozwoju Grupy, służąc optymalizacji proporcji pomiędzy ryzykiem i zyskiem w ramach różnych linii biznesowych, jak również utrzymaniu adekwatnego profilu ryzyka w zakresie kapitału i płynności.

W celu zapewnienia efektywnego zarządzania ryzykiem oraz spójnej polityki, Grupa wdrożyła model zarządzania ryzykiem, który w sposób zintegrowany obejmuje ryzyko kredytowe, rynkowe, płynności oraz operacyjne.

Ryzyko kredytowe

W III kwartale 2019 roku Grupa Banku Millennium, zarówno w segmencie korporacyjnym, jaki i detalicznym, koncentrowała się na dalszym doskonaleniu polityki kredytowej a także narzędzi i procesów zarządzania ryzykiem kredytowym.

W segmencie korporacyjnym Grupa koncentrowała się na działaniach mających na celu usprawnienie i przyspieszenie procesów kredytowych, w tym decyzyjnych. Grupa dostosowywała również regulacje i procesy kredytowe do zmieniających się warunków prawnych. Podobnie jak w poprzednich okresach kontynuowano prace nad doskonaleniem narzędzi informatycznych wspierających proces kredytowy, w szczególności w zakresie produktów faktoringowych.

W segmencie detalicznym kontynuowano przygotowania do fuzji z Eurobank, w ramach których przeprowadzano implementację kolejnych zmian w polityce kredytowej udzielania kredytów konsumpcyjnych oraz w procesie kredytowym. Wprowadzane zmiany pozwolą na obsługę nowych grup docelowych Klientów przy zachowaniu obecnie obserwowanego poziomu ryzyka.

Ponadto wdrożone zostały zmiany w procesie, których celem jest poprawa jakości procesu oceny ryzyka transakcji detalicznych, przy zachowaniu dotychczasowej polityki kredytowej.

Grupa dokonuje oceny ryzyka kredytowego niezależnie od sposobu klasyfikacji portfela należności od klientów w sprawozdaniu finansowym, jako portfela wycenianego według zamortyzowanego kosztu lub portfela wycenianego według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat. Poniższa tabela zawiera dane dotyczące całego portfela należności od klientów w podziale na ekspozycje nieprzeterminowane oraz przeterminowane.

Zmiany w portfelu kredytowym Grupy w ciągu 9 miesięcy 2019 r. przedstawia poniższa tabela:

	30.09.2019		31.12.2018	
	Kredyty i pożyczki dla klientów	Kredyty i pożyczki dla banków	Kredyty i pożyczki dla klientów	Kredyty i pożyczki dla banków
Nieprzeterminowane i bez rozpoznanej utraty wartości	65 998 439	1 023 868	50 435 735	731 268
Przeterminowane*, bez rozpoznanej utraty wartości	2 301 617	0	1 644 795	0
Łącznie bez rozpoznanej utraty wartości	68 300 056	1 023 868	52 080 530	731 268
Z rozpoznaną utratą wartości	3 139 798	0	2 462 961	0
Razem	71 439 854	1 023 868	54 543 491	731 268
Odpisy z tytułu utraty wartości	(1 885 371)	0	(1 758 867)	(16)
Korekta do wartości godziwej**	(73 425)	0	(72 943)	0
Razem netto	69 481 058	1 023 868	52 711 680	731 252
Kredyty z rozpoznaną utratą wartości / kredyty ogółem	4,40%	0,00%	4,52%	0,00%

(*) Należności przeterminowane do 4 dni włącznie są traktowane jako techniczne i nie są wykazywane w tej kategorii.

(**) Korekta do wartości godziwej definiowana jest, jako różnica pomiędzy wartością nominalną i wartością godziwą portfela wycenianego według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat. Na korektę do wartości godziwej ma wpływ w szczególności uwzględnienie ryzyka kredytowego portfela.

Ryzyko rynkowe

Główną miarą, stosowaną przez Grupę w celu oceny ryzyka rynkowego jest parametryczny model VaR (wartość narażona na ryzyko) - spodziewana strata, która może powstać na portfelu w określonym czasie (10-dniowy okres utrzymania) oraz z określonym prawdopodobieństwem (99% poziom ufności) z tytułu niekorzystnego ruchu na rynku. Pomiar, monitorowanie oraz raportowanie ryzyka rynkowego odbywa się codziennie, zarówno indywidualnie dla każdego z obszarów odpowiedzialnych za podejmowanie ryzyka i zarządzanie nim, jak i na bazie skonsolidowanej dla Banku ogółem, Księgi Bankowej jak i Handlowej, z uwzględnieniem efektu dywersyfikacji istniejącej pomiędzy poszczególnymi portfelami. Wszystkie ewentualne przekroczenia limitów na ryzyko rynkowe są raportowane i udokumentowane oraz ratyfikowane na odpowiednim poziomie kompetencji.

W III kwartale 2019 roku limity ograniczające ryzyko rynkowe pozostały bez zmian.

W III kwartale 2019, limity ryzyka rynkowego dla wartości zagrożonej ryzykiem (VaR) nie były przekroczone - zarówno całkowity limit, jak i limity dla Księgi Bankowej i Księgi Handlowej osobno.

Otwarte pozycje stanowią głównie instrumenty na stopę procentową oraz instrumenty walutowe. Zgodnie ze Strategią Ryzyka przyjętą w Banku, otwarte pozycje walutowe w Banku są dozwolone, ale powinny być utrzymywane na niskim poziomie. W tym celu wprowadzono w Banku system konserwatywnych limitów na otwartą pozycję walutową (zarówno limity w ciągu dnia jak i na zamknięcie), a otwarte pozycje walutowe dozwolone są jedynie w Księdze Handlowej. W III kwartale 2019 roku całkowita pozycja walutowa (w ciągu dnia, jak również na zamknięcie) pozostawała znacznie poniżej 2% Funduszy Własnych i poniżej obowiązujących limitów maksymalnych.

Pomimo codziennych pomiarów na poziomie każdej księgi i obszaru ryzyka rynkowego, model VaR jest głównie stosowany, a jego wyniki są analizowane, na poziomie Księgi Handlowej, gdzie intencją polityki jest regularny obrót pozycjami (głównie codziennie). Z drugiej strony, zgodnie z wytycznymi nadzorczymi¹, ryzyko stopy procentowej w Księdze bankowej jest objęte zarówno miarami opartymi na dochodach, jak i na wartości ekonomicznej. Z tego powodu model VaR nie obejmuje pozycji Euro Banku, ponieważ jego Księga handlowa nie istnieje.

Wskaźniki VaR dla Grupy, czyli łącznie dla Księgi Handlowej oraz Księgi Bankowej, pozostawały w analizowanym okresie średnio na poziomie ok. 24,8 mln PLN (11% limitu) oraz ok. 1,4 mln PLN dla Księgi Handlowej (5% limitu). Podobnie, ekspozycja na ryzyko rynkowe na koniec września 2019 wynosiła ok. 30,7 mln PLN (14% limitu) oraz ok. 1,4 mln PLN dla Księgi Handlowej (5% limitu). Ekspozycje na ryzyko rynkowe w ujęciu VaR w Księdze Handlowej w III kwartale 2019 roku, w podziale na typy ryzyka, przedstawiono w poniżej tabeli (tys. PLN).

W III kwartale 2019 roku całkowite limity ryzyka rynkowego w ujęciu VaR nie były przekraczane - zarówno dla całej Grupy, jak i dla Księgi Bankowej i Księgi Handlowej z osobna.

Miary VaR dla ryzyka rynkowego w Księdze Handlowej (tys. PLN)

	30.09.2019		VaR (1Q 2019)			30.06.2019	
	Ekspozycja	Wykorzystanie limitu	Średnio	Maksimum	Minimum	Ekspozycja	Wykorzystanie limitu
Ryzyko całkowite	1 417	5%	1 379	3 226	495	830	3%
Ryzyko ogólne	1 414	5%	1 375	3 223	492	827	3%
VaR stopy procentowej	1 390	5%	1 375	3 231	479	825	3%
Ryzyko kursowe	86	1%	49	116	7	18	0%
Efekt dywersyfikacji	4,4%					2,0%	
Ryzyko szczególne	3	0%	3	21	3	3	0%

Oprócz wyżej wspomnianych ograniczeń ryzyka rynkowego, w Grupie obowiązują również limity maksymalnej straty dla portfeli rynków finansowych. Celem jest ograniczenie maksymalnej straty dla działalności handlowej Grupy. W przypadku osiągnięcia limitu dokonuje się przeglądu strategii zarządzania oraz zasadności przyjmowanej pozycji.

Ryzyko stopy procentowej w Księdze Bankowej (IRRBB)

W przypadku Księgi Bankowej, głównym składnikiem ryzyka rynkowego jest ryzyko stopy procentowej. W celu zarządzania tym ryzykiem, stosuje się następujące zasady:

- Ryzyko rynkowe wynikające z działalności bankowej jest aktywnie zabezpieczane lub podlega comiesięcznemu transferowi do obszarów, które aktywnie zarządzają ryzykiem rynkowym i podlegają pomiarowi w kategoriach ekspozycji na ryzyko oraz rachunku wyników,
- Bank stosuje naturalne zabezpieczanie pomiędzy kredytami i depozytami, jak również obligacjami o stałej stopie procentowej i instrumentami pochodnymi, do zarządzania ryzykiem stopy procentowej, przy czym głównym celem jest ochrona wyniku odsetkowego netto.

¹ Wytyczne w sprawie zarządzania ryzykiem stopy procentowej z tytułu działalności zaliczanej do portfela bankowego, EBA/GL/2018/02.

Wahania rynkowych stóp procentowych mają wpływ na wynik odsetkowy netto Grupy, zarówno w krótkim jak i w średnim horyzoncie czasu, wpływając również na jego wartość ekonomiczną w perspektywie długoterminowej. Pomiar obydwu wielkości jest komplementarny w rozumieniu pełnego zakresu ryzyka stopy procentowej w Księdze Bankowej. Z tego względu, obok codziennego pomiaru ryzyka rynkowego metodą wartości zagrożonej, pomiar ryzyka stopy procentowej obejmuje dodatkowo na bazie miesięcznej miary oparte zarówno o zyski, jak i na bazie kwartalnej o wartość ekonomiczną, w szczególności:

- wpływ na wynik z tytułu odsetek w horyzoncie następnych 12 miesięcy w wyniku jednorazowej zmiany stóp procentowych o 100 punktów bazowych w dół/górę.
- wartość ekonomiczną kapitału, która mierzy teoretyczną zmianę wartości bieżącej netto wszystkich pozycji Grupy na skutek szokowych zmian w równoległym przesunięciu rynkowej krzywej dochodowości w dół/górę. Tym samym, wyniki wskazują na wrażliwość wartości ekonomicznej Grupy na skutek zmian stóp procentowych,

W III kwartale 2019 r., wyniki powyższych analiz w Księdze Bankowej (włączając Euro Bank) pozostawały w ramach ustalonych wewnętrznie limitów.

W 2019 podjęto dalsze kroki celem wdrożenia zmienionych wytycznych w sprawie zarządzania ryzykiem stopy procentowej z tytułu działalności zaliczanej do portfela bankowego (Wytyczne EBA, EBA/GL/2018/02), które obowiązują od 30 czerwca 2019 r. Wyniki nadzorczego testu warunków skrajnych (SOT) z września 2019 r. przeprowadzone zgodnie z wytycznymi EBA pokazują, że nawet w najdotkliwszym scenariuszu zmiana wartości ekonomicznej kapitału dla Księgi Bankowej (w tym Euro Bank) jest znacznie poniżej limitu nadzorczego wynoszącego 15% CET 1.

Dodatkowo, polityka i inne wewnętrzne procedury związane z zarządzaniem ryzykiem stopy procentowej zostały zrewidowane i dostosowane do postanowień Wytycznych EBA. Dokumenty zostały uzupełnione, między innymi, o zasady i procedury aktualizacji scenariuszy testów warunków skrajnych w pomiarze i ocenie IRRBB, aby zapewnić, że założenia modeli IRRBB stosowane w Grupie są regularnie przeglądane i, w razie potrzeby, zmieniane.

Ryzyko płynności

Pomiar, monitorowanie i raportowanie ryzyka płynności odbywa się codziennie z użyciem zarówno miar określonych przez organy nadzorcze jak i wskaźników wewnętrznych, dla których zostały ustalone limity. W III kwartale 2019 Grupa stale charakteryzowała się dobrą pozycją płynnościową. Wszystkie wskaźniki pozostawały znacznie powyżej obowiązujących minimalnych limitów.

Depozyty ogółem klientów Grupy osiągnęły poziom 80,3 mld zł (76,8 mld zł na koniec czerwca 2019 r.). Wzrost depozytów był napędzany głównie przez środki osób fizycznych, których udział w całości depozytów klientów wzrósł do ok. 78,9% na koniec września 2016 r. z ok. 75% na koniec czerwca 2019 r. Rosnący udział środków od osób fizycznych miał pozytywny wpływ na płynność Grupy i wspierał utrzymanie wskaźników nadzorczych.

Zgodnie z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych (CRR), Grupa wyznacza wymóg pokrycia płynności (LCR). Minimalny, nadzorczy poziom wskaźnika LCR w wysokości 100%, który obowiązuje w 2019 roku, został spełniony przez Grupę. LCR dla Grupy osiągnął poziom 186% na koniec września 2019 roku (172% na koniec czerwca 2018 roku). Wewnętrznie wskaźnik LCR szacowany jest codziennie i raportowany z pozostałymi wewnętrznymi miarami płynności do obszarów odpowiedzialnych za zarządzanie i kontrolę ryzyka płynności w Grupie na bazie dziennej.

W III kwartale 2019 roku Grupa konsekwentnie utrzymywała wskaźnik kredyty/depozyty na poziomie znacznie poniżej 100%. Wskaźnik ten wynosił 86% na koniec września 2019 roku (88% na koniec września 2019). Grupa kontynuowała politykę inwestowania nadwyżki płynności głównie w portfel aktywów płynnych, w szczególności w polskie papiery wartościowe o niskim ryzyku szczególnym (Polskie, skarbowe papiery wartościowe, bony skarbowe i pieniężne NBP), których udział w portfelu papierów wartościowych ogółem wynosił na koniec września 2019 roku ok. 99%. W ciągu 2019 roku, portfel ten spadł z 22,7 miliardów na koniec grudnia 2018 roku (28% aktywów ogółem) do 22,6 miliardów PLN na koniec września 2019 roku (22% aktywów ogółem). Aktywa te są akceptowalne przez NBP, charakteryzują się wysokim poziomem płynności oraz mogą być w łatwy sposób wykorzystane jako zabezpieczenie bądź sprzedane bez znacznej utraty ich wartości. Portfel ten, uzupełniony gotówką oraz ekspozycjami wobec Narodowego Banku Polskiego, traktowany jako zapas płynności Grupy, który pozwoli przetrwać ewentualne sytuacje kryzysowe.

Głównym źródłem finansowania pozostaje baza depozytowa, czyli duże, zdywersyfikowane oraz stabilne środki pochodzące od klientów detalicznych i korporacyjnych oraz od sektora publicznego. Baza depozytowa uzupełniona jest o depozyty instytucji finansowych oraz inne operacje rynku pieniężnego. Źródłem finansowania średnioterminowego pozostają również pożyczki średnioterminowe, dług podporządkowany oraz emisja obligacji własnych. W trakcie III kwartale 2019 Grupa kontynuowała sprawdzanie możliwości pozyskania dodatkowego finansowania w celu dywersyfikacji źródeł finansowania ze szczególnym uwzględnieniem kosztów uzyskania tego finansowania.

Poziom koncentracji depozytów jest monitorowany na bieżąco i nie miał negatywnego wpływu na stabilność bazy depozytowej w III kwartale 2019 roku. W przypadku znacznego wzrostu udziału największych deponentów w bazie depozytowej, dodatkowe środki pozyskane od tych deponentów nie są traktowane jako stabilne. Co więcej, w celu zabezpieczenia przed fluktuacjami bazy depozytowej, Grupa utrzymuje rezerwę płynnych aktywów w postaci portfela papierów wartościowych jak opisano powyżej.

Grupa zapewnia płynność w walutach obcych poprzez pożyczki bilateralne denominowane w walucie obcej, dług podporządkowany oraz transakcje swapów walutowych jak i procentowo-walutowych. Portfel swapów jest zdywersyfikowany w zakresie kontrahentów oraz terminów zapadalności. Z większością kontrahentów, Bank ma podpisane aneksy do umów ramowych, regulujące kwestie zabezpieczeń (ang. Credit Support Annex, CSA). W związku z tym, w przypadku niekorzystnych zmian kursów (deprecjacja PLN), Bank zobligowany jest do złożenia depozytu w celu zabezpieczenia rozliczenia instrumentów pochodnych w przyszłości, a w przypadku korzystnych zmian kursów (aprecjacja PLN) Bank otrzymuje depozyt zabezpieczający od kontrahenta. W żadnej z zawartych umów ramowych (zarówno międzynarodowych jak i krajowych) nie są zawarte zapisy ustanawiające związek pomiędzy ratingiem Banku a wysokością depozytów zabezpieczających. Potencjalne pogorszenie ratingu nie będzie zatem miało wpływu na sposób wyliczenia i wymianę depozytów zabezpieczających.

Grupa uwzględniła możliwość niekorzystnej zmiany kursu walut obcych, (w szczególności CHF i EUR powodującej zwiększenie potrzeb płynnościowych), analizuje jej wpływ na ryzyko płynności i uwzględnia to ryzyko w swoich planach płynnościowych.

Testy warunków skrajnych w zakresie płynności strukturalnej przeprowadza się przynajmniej raz na kwartał, aby zrozumieć profil ryzyka płynności Banku, upewnić się, że Grupa potrafi wypełnić swoje zobowiązania na wypadek kryzysu płynności oraz przyczynić się do przygotowania planu awaryjnego w zakresie płynności i decyzji zarządczych. Grupa dysponuje również procedurami awaryjnymi dla sytuacji zwiększonego ryzyka płynności - Plan Awaryjny Płynności, który podlega aktualizacji oraz testowaniu przynajmniej raz w roku celem zagwarantowania, że jest on operacyjnie stabilny.

Ryzyko operacyjne

Trzeci kwartał 2019 roku było kolejnym okresem funkcjonowania rozwiązań, wdrożonych w celu sprawnego zarządzania ryzykiem operacyjnym, zgodnych z przepisami prawa i najlepszymi praktykami przyjętymi w tym zakresie przez krajowe i międzynarodowe instytucje finansowe.

Wdrożony przez Grupę model zarządzania ryzykiem operacyjnym podlega regularnym przeglądom i akceptacji na poziomie Zarządu Banku.

Zgodnie z przyjętym rozwiązaniem, zarządzanie ryzykiem jest procesem ciągłego doskonalenia w zakresie identyfikacji, oceny, monitorowania, kontroli/ograniczenia i raportowania poprzez wzajemnie uzupełniające się działania, co skutecznie przekłada się na realne zmniejszenie poziomu ryzyka operacyjnego w realizacji zadań biznesowych.

W trzecim kwartale 2019 roku zarejestrowany poziom strat ryzyka operacyjnego był na poziomie akceptowalnym.

Zarządzanie kapitałowe

Zarządzanie kapitałowe odnosi się do dwóch obszarów: zarządzania adekwatnością kapitałową i alokacji kapitału. Dla obydwu z tych obszarów określone zostały cele zarządcze.

Celami zarządzania adekwatnością kapitałową są: (a) spełnienie wymagań określonych w przepisach zewnętrznych (regulacyjna adekwatność kapitałowa) oraz (b) zapewnienie wypłacalności w warunkach normalnych i w warunkach skrajnych (ekonomiczna adekwatność kapitałowa/kapitał wewnętrzny). Realizując te cele, Bank dąży do osiągnięcia wewnętrznych długookresowych limitów (celów) kapitałowych, określonych w Strategii Ryzyka.

Z kolei celem alokacji kapitału jest kreowanie wartości dla właścicieli poprzez maksymalizację zwrotu z działalności obciążonej ryzykiem, biorąc pod uwagę ustaloną tolerancję na ryzyko.

W ramach zarządzania kapitałowego realizowany jest również proces planowania kapitału. Celem tego procesu jest określenie funduszy własnych (baza kapitałowa określająca możliwość podjęcia ryzyka) i wykorzystania kapitału (wymogi kapitału regulacyjnego i kapitału ekonomicznego) w taki sposób, aby zapewnić spełnienie limitów (celów) kapitałowych, przy założeniu realizacji przewidywanej strategii biznesowej i profilu ryzyka - w normalnych i skrajnych warunkach ekonomicznych.

Bank i Grupa są zobowiązane na mocy prawa do spełnienia minimalnych wymogów w zakresie funduszy własnych, określonych w art. 92 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, zmieniającego rozporządzenie (UE) nr 648/2012 (CRR). Jednocześnie przy ustalaniu limitów (celów) kapitałowych uwzględniono:

- Bufor II Filara kredytów walutowych (RRE FX) - zalecenie KNF dotyczące dodatkowego wymogu kapitałowego dla zabezpieczenia ryzyka wynikającego z walutowych kredytów hipotecznych dla gospodarstw domowych, wynikające z art. 138 ust. 1 pkt 2a ustawy Prawo bankowe. Aktualnie bufor ten został ustalony w zaleceniach KNF w październiku i listopadzie 2018 roku w wysokości 6,41 p.p. (Bank) i 6,27 p.p. (Grupa) dla łącznego wskaźnika kapitałowego (TCR), co odpowiada wymogowi kapitałowemu na poziomie 4,81 p.p. (Bank) i 4,70 p.p. (Grupa) dla Wskaźnika Tier1 oraz 3,57 p.p. (Bank) i 3,51 p.p. (Grupa) dla Wskaźnika CET1;
- Wymóg połączonego bufora - określony w ustawie o nadzorze makro ostrożnościowym nad systemem finansowym i zarządzaniu kryzysowym w systemie finansowym - który składa się z:
 - Bufora zabezpieczenia kapitału w wysokości 2,5%;
 - Bufora innej instytucji o znaczeniu systemowym (OSII) - w wysokości 0%, przy czym wysokość jest corocznie ustalana przez KNF;
 - Bufor ryzyka systemowego w wysokości 3%;
 - Bufor antycykliczny w wysokości 0%.

Adekwatność kapitałowa dla Grupy przedstawia się jak niżej:

Adekwatność kapitałowa	30.09.2019	30.06.2019	30.09.2018
Aktywa ważone ryzykiem	48 316,7	47 048,1	34 822,1
Wymogi w zakresie funduszy własnych, w tym:	3 865,4	3 763,8	2 785,8
- z tytułu ryzyka kredytowego i kredytowego kontrahenta	3 420,3	3 324,5	2 444,7
- z tytułu ryzyka rynkowego	24,3	19,9	27,1
- z tytułu ryzyka operacyjnego	415,9	415,9	310,8
- z tytułu korekty wartości godziwej z tytułu ryzyka kredytowego	4,9	3,6	3,2
Fundusze własne, w tym:	9 778,8	9 470,5	7 978,2
Kapitał podstawowy Tier 1	8 248,8	7 940,5	7 278,2
Kapitał Tier 2	1 530,0	1 530,0	700,0
Łączny wskaźnik kapitałowy (TCR)	20,24%	20,13%	22,91%
Minimalny wymagany poziom	19,77%	19,77%	18,285%
Wskaźnik kapitału Tier 1 (Wskaźnik T1)	17,07%	16,88%	20,90%
Minimalny wymagany poziom	16,20%	16,20%	14,935%
Wskaźnik kapitału podstawowego Tier 1 (Wskaźnik CET1)	17,07%	16,88%	20,90%
Minimalny wymagany poziom	13,51%	13,51%	12,405%
Wskaźnik Liquidity Coverage Ratio (LCR)	186%	172%	181%

Wskaźniki kapitałowe Grupy w trzecim kwartale 2019 roku w porównaniu z drugim kwartałem tego roku wzrosły - TCR wzrósł o 11 p.b., a Wskaźnik CET1 o 19 p.b. Głównym czynnikiem poprawy adekwatności kapitałowej było podniesienie funduszy własnych o ok. 3,3%, wynikające, przede wszystkim, ze zgody KNF na zatrzymanie w funduszach własnych zysku netto wypracowanego w I półroczu 2019 roku (334 mln zł). Jednocześnie wzrost aktywów ważonych ryzykiem, wynikający głównie ze zwiększenia portfela kredytowego, był mniejszy (o 2,7%) niż wzrost funduszy własnych.

6. SEGMENTY OPERACYJNE

Informacja o segmentach operacyjnych została sporządzona w oparciu o strukturę raportowania na bazie której Zarząd Banku dokonuje oceny wyników i zarządza zasobami segmentów. Grupa nie stosuje dodatkowego podziału działalności na obszary geograficzne z uwagi na nieistotną skalę działalności prowadzonej poza Polską, w efekcie taki uzupełniający podział nie jest prezentowany.

Działalność Grupy prowadzona jest w oparciu o zróżnicowane linie biznesowe, oferujące określone produkty i usługi skierowane do poniższych segmentów rynku:

Segment Klientów Detalicznych

Segment Klientów Detalicznych obejmuje działalność skierowaną na Klientów masowych, Klientów zamożnych, małe przedsiębiorstwa i przedsiębiorców indywidualnych.

Działalność powyższych linii biznesowych rozwijana jest przy wykorzystaniu pełnej oferty produktów i usług bankowych oraz sprzedaży wyspecjalizowanych produktów oferowanych przez jednostki zależne Grupy. W obszarze produktów kredytowych głównymi produktami są kredyty hipoteczne, kredyty konsumenckie, kredyty rewolwingowe w kartach kredytowych i produkty leasingowe dla małych przedsiębiorstw. Do głównych funduszy klientów zaliczają się natomiast: rachunki bieżące, depozyty terminowe, fundusze inwestycyjne i produkty strukturyzowane. Dodatkowo oferta obejmuje produkty ubezpieczeniowe, głównie w powiązaniu z kredytami i kartami kredytowymi, jak i wyspecjalizowane produkty oszczędnościowe. Oferta produktowa dla klientów zamożnych została wzbogacona o wyselekcjonowane fundusze inwestycyjne innych pośredników finansowych, fundusze zagraniczne oraz obligacje strukturyzowane wyemitowane przez Bank.

Segment Klientów Korporacyjnych

Segment Klientów Korporacyjnych opiera się na działalności skierowanej do Średnich i Dużych Przedsiębiorstw. Oferta skierowana jest odpowiednio również do Klientów z sektora budżetowego oraz Podmiotów Publicznych.

Działania biznesowe w segmencie Klientów Korporacyjnych prowadzone są przy wykorzystaniu wysokiej jakości oferty typowych produktów bankowych (kredyty na działalność bieżącą, kredyty inwestycyjne, rachunki bieżące, depozyty terminowe) uzupełnionych o ofertę produktów w zakresie zarządzania gotówką, produktów Departamentu Skarbu, w tym instrumentów pochodnych oraz usług leasingowych i faktoringowych.

Bankowość Skarbcowa, ALM (zarządzanie aktywami i pasywami) i Inne

Segment ten obejmuje aktywność Grupy zaangażowaną w inwestycje przeprowadzane na rachunek Banku, działalność maklerską, operacje na rynku międzybankowym, zaangażowanie w dłużne papiery wartościowe, które nie są przypisane innym segmentom.

W segmencie tym znajdują się pozostałe aktywa i pozostałe pasywa, aktywa i pasywa związane z instrumentami pochodnymi zabezpieczającymi, zobowiązania z tytułu zewnętrznego finansowania Grupy oraz aktywa z tytułu podatku odroczonego nieprzypisane do żadnego segmentu.

Dla każdego segmentu określany jest wynik przed opodatkowaniem, który obejmuje:

- wynik z tytułu odsetek obliczany na bazie odsetek zewnętrznych aktywów pracujących i pasywów segmentu oraz alokowanych aktywów i pasywów, generujących wewnętrzny przychód lub koszt z tytułu odsetek. Przychody i koszty wewnętrzne wyliczone są w oparciu o rynkowe stopy procentowe z zastosowaniem wewnętrznych metod wyceny;
- wynik z tytułu prowizji;
- pozostałe przychody z operacji finansowych oraz pozycji wymiany jak: przychody z tytułu dywidend, wynik na działalności inwestycyjnej i handlowej, wynik z pozycji wymiany oraz wynik z pozostałych instrumentów finansowych;
- pozostałe przychody i koszty operacyjne;
- koszty z tytułu utraty wartości aktywów finansowych i niefinansowych;
- udział segmentu w kosztach operacyjnych w tym kosztach osobowych i administracyjnych;
- udział segmentu w kosztach amortyzacji;
- zysk operacyjny wyliczony jako miara zysku segmentu różni się od wyniku finansowego MSSF przed opodatkowaniem wyłącznie obciążeniem z tytułu podatku bankowego i udziałem w zyskach netto jednostek stowarzyszonych. Udział w zyskach netto jednostek stowarzyszonych i obciążenie podatkiem dochodowym zostało zaprezentowane wyłącznie na poziomie Grupy.

Aktywami i pasywami segmentów komercyjnych są operacyjne aktywa i pasywa wykorzystywane przez segment w jego działalności operacyjnej, zaalokowane w oparciu o przesłanki biznesowe. Różnica między aktywami i pasywami operacyjnymi pokryta jest przez aktywa/pasywa rynku pieniężnego oraz dłużne papiery wartościowe. Aktywami i pasywami segmentu Skarb, ALM i Inne są aktywa/pasywa rynku pieniężnego i dłużne papiery wartościowe pozostałe po zalokowaniu do segmentów komercyjnych.

Rachunek zysków i strat za okres 1.01.2019 - 30.09.2019

w tysiącach zł	Bankowość Detaliczna	Bankowość Korporacyjna	Skarb, ALM i Inne	Razem Grupa
Wynik z tytułu odsetek	1 317 467	238 725	187 913	1 744 105
Wynik z tytułu opłat i prowizji, w tym:	399 530	115 947	1 029	516 506
Przychody z tytułu opłat i prowizji	529 203	122 985	8 910	661 098
Koszty z tytułu opłat i prowizji	(129 673)	(7 038)	(7 881)	(144 592)
Dywidendy, pozostałe przychody z operacji finansowych oraz pozycji wymiany	78 305	51 412	66 761	196 478
Wynik z aktywów finansowych wycenianych obowiązkowo według wartości godziwej przez wynik finansowy	(12 901)	0	65 428	52 527
Pozostałe przychody i koszty operacyjne	(12 179)	(9 863)	16 904	(5 138)
Przychody operacyjne razem	1 770 222	396 221	338 035	2 504 478
Koszty osobowe	(470 082)	(104 770)	(28 954)	(603 806)
Koszty administracyjne	(371 269)	(39 796)	(94 565)	(505 630)
Amortyzacja	(112 800)	(11 328)	(2 533)	(126 661)
Koszty operacyjne razem	(954 151)	(155 894)	(126 052)	(1 236 097)
Koszty z tytułu utraty wartości aktywów	(277 895)	(64 292)	(2 296)	(344 483)
Wynik z tytułu modyfikacji	(9 437)	250	0	(9 187)
Wynik operacyjny razem	528 739	176 285	209 687	914 711
Udział w zyskach jednostek podporządkowanych	0	0	0	0
Podatek bankowy				(178 857)
Wynik finansowy przed opodatkowaniem podatkiem dochodowym				735 854
Podatek dochodowy				(202 091)
Wynik finansowy po opodatkowaniu				533 763

Pozycje bilansowe wg stanu na 30.09.2019

w tysiącach zł	Bankowość Detaliczna	Bankowość Korporacyjna	Skarb, ALM i Inne	Razem Grupa
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	53 434 029	16 047 029	0	69 481 058
Zobowiązania wobec klientów	62 567 378	17 650 631	123 134	80 341 143

Rachunek zysków i strat za okres 1.01.2018 - 30.09.2018

w tysiącach zł	Bankowość Detaliczna	Bankowość Korporacyjna	Skarb, ALM i Inne	Razem Grupa
Wynik z tytułu odsetek	909 751	212 390	209 666	1 331 807
Wynik z tytułu opłat i prowizji, w tym:	379 013	122 638	(2 151)	499 500
Przychody z tytułu opłat i prowizji	481 100	130 121	8 687	619 908
Koszty z tytułu opłat i prowizji	(102 087)	(7 483)	(10 838)	(120 408)
Dywidendy, pozostałe przychody z operacji finansowych oraz pozycji wymiany	53 193	53 141	65 435	171 769
Wynik z aktywów finansowych wycenianych obowiązkowo według wartości godziwej przez wynik finansowy	(13 318)	0	11 534	(1 784)
Pozostałe przychody i koszty operacyjne	(4 674)	3 008	1 953	287
Przychody operacyjne razem	1 323 965	391 177	286 437	2 001 579
Koszty osobowe	(348 735)	(105 508)	(22 943)	(477 186)
Koszty administracyjne	(326 322)	(51 487)	(53 378)	(431 187)
Amortyzacja	(31 878)	(6 840)	(1 151)	(39 869)
Koszty operacyjne razem	(706 935)	(163 835)	(77 472)	(948 242)
Koszty z tytułu utraty wartości aktywów	(100 903)	(48 921)	(831)	(150 655)
Wynik z tytułu modyfikacji	(11 059)	872	0	(10 187)
Wynik operacyjny razem	505 068	179 293	208 134	892 495
Udział w zyskach jednostek podporządkowanych	0	0	0	0
Podatek bankowy				(148 525)
Wynik finansowy przed opodatkowaniem podatkiem dochodowym				743 970
Podatek dochodowy				(195 836)
Wynik finansowy po opodatkowaniu				548 134

Pozycje bilansowe wg stanu na 31.12.2018

w tysiącach zł	Bankowość Detaliczna	Bankowość Korporacyjna	Skarb, ALM i Inne	Razem Grupa
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	37 270 388	15 441 292	0	52 711 680
Zobowiązania wobec klientów	49 860 658	16 248 660	134 451	66 243 769

7. OPIS TRANSAKCYJ Z PODMIOTAMI POWIĄZANYMI

Wszelkie transakcje dokonane z podmiotami powiązаныmi w okresie 3 kwartałów 2019 r. wynikały z bieżącej działalności.

Poza transakcjami opisanymi w niniejszym rozdziale, we wskazanym okresie ani Bank Millennium S.A., ani jednostki zależne od Banku Millennium S.A. nie dokonały innych transakcji z podmiotami powiązаныmi, które pojedynczo lub łącznie były istotne i zostały zawarte na warunkach istotnie odbiegających od warunków rynkowych.

7.1. TRANSAKCYJE Z GRUPĄ PODMIOTU DOMINUJĄCEGO

Poniżej przedstawiono kwoty transakcji z grupą podmiotu dominującego (jednostka dominująca najwyższego szczebla) w stosunku do Banku - Banco Comercial Portugues (transakcje te wynikają w głównej mierze z działalności o charakterze bankowym), (w tys. PLN):

	Z podmiotem dominującym		Z innymi jednostkami z grupy podmiotu dominującego	
	30.09.2019	31.12.2018	30.09.2019	31.12.2018
AKTYWA				
Kredyty i pożyczki udzielone innym bankom - rachunki i depozyty	510	921	0	0
Aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat (przeznaczone do obrotu)	0	0	0	0
Instrumenty pochodne zabezpieczające	0	0	0	0
Pozostałe aktywa	0	0	0	0
ZOBOWIĄZANIA				
Zobowiązania wobec banków	1 057	199	120 782	114 449
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	0	0	0	0
Zobowiązania finansowe wyceniane do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat (przeznaczone do obrotu)	511	307	0	0
Instrumenty pochodne zabezpieczające	0	0	0	0
Pozostałe zobowiązania	0	0	226	135

	Z podmiotem dominującym		Z innymi jednostkami z grupy podmiotu dominującego	
	1.01.2019 - 30.09.2019	1.01.2018 - 30.09.2018	1.01.2019 - 30.09.2019	1.01.2018 - 30.09.2018
PRZYCHODY Z TYTUŁU:				
Odsetek	(33)	21	0	0
Prowizji	165	152	0	0
Aktywów i zobowiązań finansowych przeznaczonych do obrotu	0	0	0	0
KOSZTY Z TYTUŁU:				
Odsetek	75	0	(229)	(214)
Prowizji	0	0	0	0
Aktywów i zobowiązań finansowych przeznaczonych do obrotu	603	154	0	0
Pozostałe operacyjne netto	10	11	0	0
Działania	0	0	778	415

	Z podmiotem dominującym		Z innymi jednostkami z grupy podmiotu dominującego	
	30.09.2019	31.12.2018	30.09.2019	31.12.2018
Zobowiązania warunkowe	101 107	109 673	0	0
- udzielone	100 345	104 643	0	0
- otrzymane	762	5 030	0	0
Instrumenty pochodne (wartość nominalna)	16 513	33 577	0	0

7.2. STAN AKCJI BANKU POSIADANYCH PRZEZ OSOBY ZARZĄDZAJĄCE I NADZORUJĄCE BANK

Imię i nazwisko	Funkcja	Ilość akcji na dzień przekazania raportu za 3 kwartał 2019	Ilość akcji na dzień przekazania raportu za 1 półrocze 2019
Joao Nuno Lima Bras Jorge	Prezes Zarządu	111 000	111 000
Fernando Maria Cardoso Rodrigues Bicho	Wiceprezes Zarządu	0	0
Wojciech Haase	Członek Zarządu	7 494	7 494
Andrzej Gliński	Członek Zarządu	0	0
Wojciech Rybak	Członek Zarządu	0	0
Antonio Ferreira Pinto Junior	Członek Zarządu	0	0
Jarosław Hermann	Członek Zarządu	0	0
Bogusław Kott	Przewodniczący Rady Nadzorczej	1 000	1 000
Nuno Manuel da Silva Amado	Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej	0	0
Dariusz Rosati	Wiceprzewodniczący i Sekretarz Rady Nadzorczej	0	0
Miguel de Campos Pereira de Bragança	Członek Rady Nadzorczej	0	0
Agnieszka Hryniewicz-Bieniek	Członek Rady Nadzorczej	0	0
Anna Jakubowski	Członek Rady Nadzorczej	0	0
Grzegorz Jędryś	Członek Rady Nadzorczej	0	0
Andrzej Koźmiński	Członek Rady Nadzorczej	0	0
Alojzy Nowak	Członek Rady Nadzorczej	0	0
José Miguel Bensliman Schorcht da Silva Pessanha	Członek Rady Nadzorczej	0	0
Miguel Maya Dias Pinheiro	Członek Rady Nadzorczej	0	0
Lingjiang Xu	Członek Rady Nadzorczej	0	0

8. WARTOŚĆ GODZIWA

Najlepszym odzwierciedleniem wartości godziwej instrumentów finansowych jest cena, która jest możliwa do otrzymania w przypadku sprzedaży aktywa lub do zapłaty w przypadku transferu zobowiązania w transakcji rynkowej (cena wyjścia). W przypadku wielu produktów i transakcji, dla których wartość rynkowa wzięta bezpośrednio z kwotowań aktywnego rynku (marking-to-market) nie jest dostępna, wartość godziwa musi być szacowana za pomocą wewnętrznych modeli opartych na dyskontowaniu przepływów finansowych (marking-to-model). Przepływy finansowe dla różnych instrumentów są wyznaczone zgodnie z ich indywidualną charakterystyką, a czynniki dyskontujące uwzględniają zmiany w czasie zarówno rynkowych stóp procentowych, jak i marż.

Zgodnie z MSSF 13 „Wycena wartości godziwej” Grupa stosuje techniki wyceny, które są odpowiednie do okoliczności i w przypadku których są dostępne dostateczne dane do wyceny wartości godziwej, przy maksymalnym wykorzystaniu odpowiednich obserwowalnych danych wejściowych i minimalnym wykorzystaniu nieobserwowalnych danych wejściowych, a mianowicie:

Poziom 1 - wycena oparta o dane w pełni obserwowalne (kwotowania aktywnego rynku);

Poziom 2 - modele wyceny wykorzystujące informacje niestanowiące danych z poziomu 1, ale obserwowalne bezpośrednio lub pośrednio;

Poziom 3 - modele wyceny wykorzystujące dane nieobserwowalne (niepochodzące z aktywnego rynku).

Techniki wyceny przyjęte do ustalenia wartości godziwej są stosowane w sposób ciągły. Zmiana techniki wyceny skutkująca przeniesieniem pomiędzy powyższymi metodami następuje, gdy:

- transfer z Poziomu 1 do 2 ma miejsce, gdy dla instrumentów finansowych wycenianych według Poziomu 1 na dany dzień bilansowy nie są dostępne kwotowania aktywnego rynku (a uprzednio były);
- transfer z Poziomu 2 do 3 ma miejsce, gdy dla instrumentów finansowych wycenianych według Poziomu 2 na dany dzień bilansowy uwzględniany w wycenie udział parametrów niepochodzących z rynku stał się istotny (a uprzednio był nieistotny).

8.1. INSTRUMENTY FINANSOWE NIE UJMOWANE W BILANSIE WEDŁUG WARTOŚCI GODZIWEJ

Wszystkie modelowe oszacowania zawierają pewną dozę arbitralności i dlatego odzwierciedlają wyłącznie wartość instrumentów, dla których zostały stworzone. W tych warunkach prezentowane wartości różnic między wartościami godziwymi i bilansowymi nie mogą być rozumiane jako korekty wartości ekonomicznej Grupy. Wartość godziwa tych instrumentów jest wyznaczana wyłącznie w celu wypełnienia wymogów prezentacyjnych określonych przez MSSF 13 i MSSF 7.

Główne założenia i metody zastosowane do oszacowania wartości godziwej aktywów i pasywów Grupy są następujące:

Należności i zobowiązania wobec banków

Wartość godziwa tych instrumentów finansowych została wyznaczona poprzez zdyskontowanie bieżącymi stopami przyszłych przepływów kapitałowych i odsetkowych przy założeniu ich wystąpienia w terminach kontraktowych.

Kredyty i pożyczki udzielone klientom

Wartość godziwa instrumentów tego rodzaju bez określonego harmonogramu spłat, ze względu na ich krótkoterminowy charakter oraz stabilną w czasie politykę Grupy w odniesieniu do tego portfela, jest zbliżona do wartości bilansowej.

Dla zmiennie-procentowych produktów leasingowych wartość godziwą oszacowano poprzez skorygowanie wartości bilansowej o zdyskontowane przepływy wynikające z różnicy marż.

Wartość godziwa instrumentów o określonym terminie zapadalności została oszacowana poprzez zdyskontowanie związanych z nimi przepływów finansowych w terminach i na warunkach wynikających z umów przy zastosowaniu bieżących stóp zero kuponowych oraz marż na ryzyko kredytowe.

W przypadku kredytów mieszkaniowych, ze względu na ich długoterminowy charakter, do oszacowania przyszłych przepływów finansowych dodatkowo zostały uwzględnione: efekt wcześniejszej spłaty oraz ryzyko płynności w walutach obcych.

Zobowiązania wobec klientów

Wartość godziwa tego rodzaju instrumentów bez terminu wymagalności lub o terminie wymagalności do 30 dni została uznana przez Grupę za zbliżoną do wartości bilansowej.

Wartość godziwa instrumentów o terminie wymagalności ponad 30 dni została wyznaczona poprzez zdyskontowanie bieżącymi stopami (włączając bieżące średnie marże wg głównych walut i przedziałów czasowych) przyszłych przepływów kapitałowych i odsetkowych (włączając pierwotne średnie marże wg głównych walut i przedziałów czasowych) w terminach kontraktowych.

Zobowiązania z tytułu emisji strukturyzowanych dłużnych papierów wartościowych

Zobowiązania z tytułu emisji strukturyzowanych dłużnych papierów wartościowych - bankowe papiery wartościowe (BPW), wyceniane są do wartości godziwej zgodnie z opracowanym przez Bank modelem. W modelu tym obliczana jest cena obligacji zerokuponowej, która następnie powiększana jest o cenę opcji stanowiącej podstawę strategii wbudowanej w daną obligację strukturyzowaną.

Wartość godziwą dla pozostałych zobowiązań z tytułu emisji papierów dłużnych wyemitowanych przez Bank (obligacje (BKMO)) oszacowano na podstawie oczekiwanych przepływów pieniężnych przy zastosowaniu bieżących stóp procentowych uwzględniając wysokość marży na ryzyko kredytowe. Bieżący poziom marż został wyznaczony na podstawie ostatnio zawartych transakcji o podobnym ryzyku kredytowym.

Zobowiązania podporządkowane i pożyczki średnioterminowe

Wartość godziwa tego rodzaju instrumentów finansowych została oszacowana na podstawie modelu stosowanego do wyznaczania wartości rynkowej obligacji o zmiennym oprocentowaniu przy bieżącym poziomie stóp rynkowych i historycznej marży na ryzyko kredytowe. Podobnie jak w przypadku portfela kredytowego Bank uwzględni poziom marży pierwotnej jako składnika kosztu finansowania średnioterminowego pozyskanego w przeszłości w relacji do bieżącego poziomu marż dla podobnych instrumentów, o ile można je wiarygodnie określić. Ze względu na brak płynnego rynku pożyczek średnioterminowych jako punktu odniesienia dla ustalenia obecnego poziomu marż, przyjęto marżę historyczną.

Poniższa tabela przedstawia wyniki opisanych wyżej analiz wg stanu na 30.09.2019 roku (tys. zł):

	Nota	Wartość bilansowa	Wartość godziwa
AKTYWA WYCENIANE WG ZAMORTYZOWANEGO KOSZTU			
Instrumenty dłużne	14	55 353	55 969
Lokaty oraz kredyty i pożyczki udzielone bankom i innym instytucjom monetarnym	14	1 023 868	1 023 868
Kredyty i pożyczki udzielone klientom (*)	13	68 045 446	66 091 796
ZOBOWIĄZANIA WYCENIANE WEDŁUG ZAMORTYZOWANEGO KOSZTU			
Zobowiązania wobec banków i innych instytucji monetarnych	18	1 756 132	1 757 531
Zobowiązania wobec klientów	19	80 341 143	80 351 079
Wyemitowane dłużne papiery wartościowe	21	1 447 129	1 449 659
Zobowiązania podporządkowane	22	1 645 159	1 651 910

* - Negatywny efekt wyceny portfela kredytowego do wartości godziwej jest w głównej mierze spowodowany wzrostem marż kredytowych. Stosowana przez Bank metodologia wyceny portfela kredytowego zakłada, że bieżące marże w najlepszy sposób odzwierciedlają istniejące warunki rynkowe i sytuację ekonomiczną. Analogiczna zasada jest szeroko stosowana do wyceny nienotowanych na aktywnych rynkach papierów dłużnych. W efekcie, paradoksalnie zawsze, kiedy marże na nowych kredytach rosną, spada wartość godziwa „starego” portfela kredytowego.

Modele zastosowane do wyznaczenia wartości godziwej instrumentów finansowych wymienionych w powyższej tabeli nieujmowanych według wartości godziwej w bilansie Grupy, wykorzystują techniki wyceny oparte na parametrach nie pochodzących z rynku. W związku z tym, zaliczane są do trzeciej kategorii wyceny.

Poniższa tabela przedstawia wyniki opisanych wyżej analiz wg stanu na 31.12.2018 roku (tys. zł):

	Nota	Wartość bilansowa	Wartość godziwa
AKTYWA WYCENIANE WG ZAMORTYZOWANEGO KOSZTU			
Instrumenty dłużne	14	44 884	45 631
Lokaty oraz kredyty i pożyczki udzielone bankom i innym instytucjom monetarnym	14	731 252	731 163
Kredyty i pożyczki udzielone klientom (*)	13	51 461 155	50 070 672
ZOBOWIĄZANIA WYCENIANE WEDŁUG ZAMORTYZOWANEGO KOSZTU			
Zobowiązania wobec banków i innych instytucji monetarnych	18	1 788 857	1 791 378
Zobowiązania wobec klientów	19	66 243 769	66 245 865
Wyemitowane dłużne papiery wartościowe	21	809 679	811 734
Zobowiązania podporządkowane	22	701 883	695 468

8.2. INSTRUMENTY FINANSOWE UJMOWANE W BILANSIE WEDŁUG WARTOŚCI GODZIWEJ

Poniższa tabela przedstawia wartości bilansowe instrumentów wycenianych do wartości godziwej usystematyzowane według zastosowanej techniki określania wartości godziwej:

Dane w tys. zł, stan na 30.09.2019

	Nota	Kwotowania	Techniki wyceny w	Techniki wyceny z
		aktywnego ryнку	oparciu o parametry pochodzące z rynku	wykorzystaniem istotnych parametrów niepochodzących z rynku
		Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3
AKTYWA				
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	11			
Wycena instrumentów pochodnych			70 409	52 888
Instrumenty kapitałowe		142		
Instrumenty dłużne		751 124		
Aktywa finansowe inne niż przeznaczone do obrotu obowiązkowo wyceniane według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	13			
Instrumenty kapitałowe				66 609
Instrumenty dłużne				81 266
Kredyty i pożyczki				1 435 612
Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez inne całkowite dochody	12			
Instrumenty kapitałowe		281		29 204
Instrumenty dłużne		19 672 716	1 399 825	
Instrumenty pochodne - rachunkowość zabezpieczeń	15		8 886	
PASYWA				
Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu	11			
Wycena instrumentów pochodnych			57 602	52 696
Pozycje krótkie		39 871		
Instrumenty pochodne - rachunkowość zabezpieczeń	15		677 936	

Dane w tys. zł, stan na 31.12.2018

	Nota	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3
AKTYWA				
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	11			
Wycena instrumentów pochodnych			59 071	38 008
Instrumenty kapitałowe		104		
Instrumenty dłużne		693 242		
Aktywa finansowe inne niż przeznaczone do obrotu obowiązkowo wyceniane według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	13			
Instrumenty kapitałowe				21 609
Instrumenty dłużne				43 187
Kredyty i pożyczki				1 250 525
Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez inne całkowite dochody	12			
Instrumenty kapitałowe		257		29 042
Instrumenty dłużne		20 504 839	1 599 800	
Instrumenty pochodne - rachunkowość zabezpieczeń	15		125 501	
PASYWA				
Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu	11			
Wycena instrumentów pochodnych			65 568	38 162
Pozycje krótkie		123 754		
Instrumenty pochodne - rachunkowość zabezpieczeń	15		376 811	

Stosując kryterium techniki wyceny Grupa na dzień 30.09.2019 r. klasyfikowała do kategorii 3 następujące instrumenty finansowe:

- ekspozycje kredytowe zawierające w definicji oprocentowania dźwignię finansową / mnożnik (są to ekspozycje kart kredytowych i limitu w rachunku bieżącym dla których oprocentowanie oparte jest o mnożnik: 4 razy stopa lombardowa). Do oszacowania wartości godziwej kredytów, z uwagi na brak dostępności wartości rynkowej, posłużono się wewnętrznym modelem wyceny z uwzględnieniem założenia, iż w momencie udzielenia kredytu wartość godziwa równa jest wartości bilansowej. Wartość godziwa kredytów bez rozpoznanej utraty wartości jest równa sumie przyszłych oczekiwanych przepływów pieniężnych zdyskontowanych na daną datę bilansową. Stopa dyskontująca stanowi sumę: kosztu ryzyka, kosztu finansowania, wartości oczekiwanego zwrotu. Wartość godziwa kredytów o rozpoznanej utracie wartości jest równa sumie przyszłych oczekiwanych odzysków zdyskontowanych z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej, uznając że średnie oczekiwane odzyski uwzględniają w pełni element ryzyka kredytowego.
- opcje na indeksy; transakcje opcyjne są wyceniane według wartości godziwej z zastosowaniem modeli do wyceny opcji, wycena modelowa uzupełniana jest o wpływ na wartość godziwą szacunkowego parametru ryzyka kredytowego;
- akcje uprzywilejowane (klasyfikowane jako instrument dłużny) VISA Incorporation w ilości 23 847 szt., sposób oszacowania wartości godziwej uwzględnia wartość pieniądza w czasie, okres konwersji akcji uprzywilejowanych na akcje zwykłe VISA oraz korekty wynikające ze sporów (bieżących lub potencjalnych) których stroną byłaby VISA lub Bank;
- pozostałe instrumenty kapitałowe wyceniane według wartości godziwej (nienotowane na aktywnym runku).

W okresie sprawozdawczym Grupa nie dokonywała transferów instrumentów finansowych pomiędzy technikami wyceny do wartości godziwej.

Zmiany stanu wartości godziwych instrumentów wycenianych w oparciu o techniki wyceny z wykorzystaniem istotnych parametrów nie pochodzących z rynku w 3 kwartatach 2019 oraz w roku 2018 przedstawiają poniższe tabele (w tys. zł):

	Opcje na indeksy	Opcje wbudowane w emitowane papiery dłużne i depozyty	Akcje i udziały	Instrumenty dłużne	Kredyty i pożyczki
Stan na 31.12.2018	35 430	(35 584)	50 651	43 187	1 250 525
Rozliczenie / sprzedaż / zakup	12 599	(12 159)	156	17 651	114 755
Zmiana wyceny ujęta w kapitale własnym	0	0	0	0	0
Przychody z tytułu odsetek i przychody o podobnym charakterze	0	0	0	0	83 233
Wynik z tytułu aktywów i zobowiązań finansowych przeznaczonych do obrotu	2 802	(2 896)	0	0	0
Wynik z tytułu aktywów finansowych nieprzeznaczonych do obrotu wycenianych obowiązkowo według wartości godziwej przez wynik finansowy	0	0	45 000	20 428	(12 901)
Wynik z pozycji wymiany	0	0	6	0	0
Stan na 30.09.2019	50 831	(50 639)	95 813	81 266	1 435 612

Dla opcji na indeksy zawieranych na nieaktywnym rynku oraz opcji walutowych Grupa zawiera jednocześnie transakcje zamykające back-to-back na rynku międzybankowym, w rezultacie element szacowanego ryzyka kredytowego nie ma wpływu na wynik finansowy.

Oszacowany przez Grupę wpływ korekt z tytułu ryzyka kredytowego kontrahenta nie był znaczący z punktu widzenia poszczególnych transakcji pochodnych zawartych przez Bank. W konsekwencji, Bank nie uznaje wpływu nieobserwowalnych danych wejściowych użytych do wyceny transakcji pochodnych za znaczący i zgodnie z postanowieniami MSSF 13.73 nie klasyfikuje takich transakcji do 3 poziomu hierarchii wartości godziwej.

	Opcje na indeksy	Opcje wbudowane w emitowane papiery dłużne i depozyty	Akcje i udziały	Instrumenty dłużne	Kredyty i pożyczki
Stan na 31.12.2017	43 159	(42 231)	29 632	47 976	0
Korekty/reklasyfikacje z tytułu wdrożenia MSSF9	0	0	15 403	(18 344)	1 099 841
Stan na 01.01.2018	43 159	(42 231)	45 035	29 632	1 099 841
Rozliczenie / sprzedaż / zakup	(6 287)	5 611	2 515	0	72 009
Zmiana wyceny ujęta w kapitale własnym	0	0	3 095	0	0
Przychody z tytułu odsetek i przychody o podobnym charakterze	0	0	0	0	98 605
Wynik z tytułu aktywów i zobowiązań finansowych przeznaczonych do obrotu	(1 442)	1 036	0	0	0
Wynik z tytułu aktywów finansowych nieprzeznaczonych do obrotu wycenianych obowiązkowo według wartości godziwej przez wynik finansowy	0	0	0	13 555	(19 930)
Wynik z pozycji wymiany	0	0	6	0	0
Stan na 31.12.2018	35 430	(35 584)	50 651	43 187	1 250 525

9. ZOBOWIĄZANIA I AKTYWA WARUNKOWE

Poniżej zaprezentowano dane na temat spraw sądowych toczących się z powództwa oraz przeciwko jednostkom Grupy. Odrębną kategorię stanowią postępowania związane z działaniami Urzędu Kontroli Skarbowej, które zostały opisane w Rozdziale 4. nota 10).

Sprawy sądowe z powództwa Grupy

Wartość przedmiotu sporu spraw sądowych, wg stanu na 30.09.2019, w których spółki Grupy występowały w roli powoda wynosiła 334,5 mln zł.

W dniu 3 stycznia 2018 r. Bank Millennium otrzymał decyzję Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (UOKiK), w której Prezes UOKiK stwierdził naruszenie przez Bank praw konsumentów. Zdaniem Prezesa UOKiK istotą naruszenia jest to, że Bank poinformował konsumentów (dotyczy to 78 umów) w odpowiedziach na ich reklamacje, że wyrok sądowy stwierdzający abuzywność postanowień umowy kredytu dotyczących indeksacji nie ma do nich zastosowania. Zgodnie ze stanowiskiem Prezesa UOKiK abuzywność postanowień umownych stwierdzona przez sąd w toku kontroli abstrakcyjnej jest konstytutywna i skuteczna w stosunku do każdej umowy od początku jej zawarcia. W wyniku decyzji Bank jest zobowiązany do:

- 1) przesłania informację o decyzji UOKiK do wspomnianych 78 klientów,
- 2) umieszczenia informacji o decyzji i treści decyzji na stronie internetowej i na Twitterze,
- 3) zapłaty kary w wysokości 20,7 miliona PLN. Decyzja w sprawie kary nie podlega natychmiastowemu wykonaniu.

Decyzja Prezesa UOKiK nie jest ostateczna. Bank nie zgadza się z decyzją i złożył odwołanie w ustawowym terminie.

Sprawy sądowe przeciwko Grupie

Na dzień 30.09.2019 r. najistotniejszym postępowaniem w grupie spraw sądowych, w których spółki Grupy występowały w roli pozwanego, była sprawa z powództwa Europejskiej Fundacji Współpracy Polsko - Belgijskiej (EFWP-B) przeciwko Bankowi Millennium S.A., o wartości sporu 521,9 mln PLN wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 05.04.2016 r. do dnia zapłaty.

Pozew z dnia 23.10.2015 r. powód skierował do Sądu Okręgowego w Warszawie i doręczony został Bankowi w dniu 04.04.2016 r. Podstawą roszczeń dochodzonych w pozwie jest według powoda powstanie szkody w jego majątku, wskutek czynności podejmowanych przez Bank, polegających na błędnej interpretacji Umowy kredytu obrotowego zawartej pomiędzy Bankiem a PCZ S.A., co spowodowało postawienie kredytu w stan wymagalności.

W sprawie z powództwa EFWP-B, powód wniósł o zabezpieczenie powództwa w kwocie 250,0 mln PLN. Przedmiotowy wniosek został przez Sąd Apelacyjny prawomocnie oddalony 5.09.2016 r. Bank wniósł o oddalenie powództwa w całości, nie zgadzając się z zawartymi w pozwie zarzutami.

Na poparcie stanowiska Banku, do akt postępowania pełnomocnik Banku złożył korzystny dla Banku, prawomocny odpis wyroku Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu wydany w tożsamym stanie prawnym w sprawie z powództwa PCZ SA przeciwko Bankowi. Aktualnie Sąd w I instancji prowadzi postępowanie dowodowe.

Ponadto 19 stycznia 2018 Bank otrzymał pozew First Data SA żądający zapłaty 186,8 mln PLN. First Data żąda udziału w należności jaką Bank otrzymał w związku z transakcją przejęcia Visa Europe przez Visa Inc. Powód żądanie swoje opiera na umowie z Bankiem o współpracy w zakresie przyjmowania i rozliczeń operacji przeprowadzonych przy użyciu kart Visa. Bank nie uznaje żądań i wniósł odpowiedź na pozew w terminie określonym prawem. Zgodnie z wyrokiem z dnia 13.06.2019 Bank wygrał sprawę przed Sądem I instancji. Obecnie sprawa toczy się przed Sądem II instancji.

Łączna wartość przedmiotu sporu dla pozostałych spraw, w których spółki Grupy występowały w roli pozwanego, wg stanu na 30.09.2019 r., wynosiła 481,9 mln PLN (z wyłączeniem opisanych niżej pozwów grupowych). W grupie tej najistotniejszą kategorię stanowią sprawy dotyczące portfela walutowych kredytów hipotecznych oraz sprawy dotyczące terminowych operacji finansowych (sprawy opcyjne).

W obszarze portfela walutowych kredytów hipotecznych, występuje ryzyko związane z orzeczeniami sądów w sprawach z powództwa kredytobiorców walutowych kredytów hipotecznych przeciwko polskim bankom (w tym Bankowi Millennium).

Dotychczas większość z wyroków w sprawach dotyczących Banku Millennium, była dla Banku korzystna. Jednakże należy zauważyć istnienie istotnego ryzyka, że taka korzystna dla Banku linia orzecznicza może ulec zmianie, skutkiem czego rozstrzygnięcia w toczących się postępowaniach mogą zapadać niezgodnie z żądaniem banku.

W razie zaistnienia, takie ryzyko może wywrzeć znaczny, negatywny wpływ na Bank Millennium. Spośród szeregu czynników mających istotne znaczenie dla oceny ryzyka związanego ze sporami dotyczącymi kredytów hipotecznych indeksowanych do CHF należy wskazać wyrok Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z dnia 3 października 2019 w sprawie C 260/18.

W dniu 3 października 2019 Europejski Trybunał Sprawiedliwości (ETS) wydał wyrok w sprawie Kamil Dziubak, Justyna Dziubak przeciwko Raiffeisen Bank International AG z siedzibą w Wiedniu (prowadzący działalność w Polsce w formie oddziału pod nazwą Raiffeisen Bank International AG Oddział w Polsce, dawniej Raiffeisen Bank Polska SA z siedzibą w Warszawie) C260/18. Wyrok ETS zawiera odpowiedzi (interpretacje prawne) na pytania zadane przez sąd polski. Pytania sformułowane zostały w związku z analizą przez sąd pytający sprawy z powództwa klienta przeciwko bankowi Raiffeisen dotyczącej zawartej przez niego umowy o kredyt indeksowany do CHF.

Zgodnie z obowiązującymi regułami wskazania interpretacyjne ETS powinny być uwzględniane przez sądy krajowe przy rozstrzyganiu przez nie spraw. Należy zauważyć, że interpretacje ETS, adresując istotne kwestie do oceny sądów krajowych, koncentrują się na zagadnieniach związanych ze skutkami, jakie mogą mieć zastosowanie do umów w przypadku stwierdzenia przez sąd rozstrzygający daną sprawę istnienia w umowie postanowień abuzywnych. W szczególności wskazując jako możliwy skutek nieważność umowy.

Zakres zagadnień jakie zgodnie z orzeczeniem ETS pozostają do oceny sądów krajowych przy jednoczesnym istnieniu określonych wątpliwości interpretacyjnych wyroku ETS powodują aktualnie brak możliwości racjonalnej oceny wpływu wyroku ETS na toczące się postępowania, wskazując jednocześnie na konieczność analizy orzecznictwa w tym zakresie.

Spory grupowe

Postępowanie grupowe związane z kwestią indeksacji:

W dniu 21 października 2014 r. Bankowi został doręczony pozew grupowy, w którym grupa kredytobiorców Banku reprezentowana przez Miejskiego Rzecznika Konsumentów w Olsztynie dochodzi ustalenia, że Bank ponosi wobec nich odpowiedzialność z tytułu bezpodstawnego wzbogacenia w związku z umowami o kredyt hipoteczny indeksowany do CHF. Zdaniem członków grupy, Bank miał nienależnie pobierać od nich zawyżone kwoty tytułem spłaty kredytów. Zgodnie z pozewem, zawyżenie tych kwot miało wynikać ze stosowania niedozwolonych postanowień umownych dotyczących indeksacji kredytów do CHF.

Aktualny stan:

Liczba członków grupy wynosi 5 350, a liczba umów kredytowych objętych postępowaniem wynosi 3 288. Wartość przedmiotu sporu została oszacowana na ok. 146 mln PLN..

Na obecnym etapie, skład grupy został ustalony i zatwierdzony przez sąd. Postępowanie weszło w fazę merytorycznego rozpoznania sprawy. Dotychczas nie został wyznaczony żaden termin rozprawy.

Postępowanie grupowe dotyczące UNWW:

W dniu 3 grudnia 2015 r. wpłynął do Banku pozew grupowy. Grupa klientów Banku (454 kredytobiorców będących stronami 275 umów kredytu) jest reprezentowana przez Miejskiego Rzecznika Konsumentów w Olsztynie. Powodowie żądali zapłaty kwoty 3,5 mln PLN, twierdząc, że postanowienia umów dotyczące UNWW są niedozwolone a tym samym bezskuteczne. W piśmie z 4 kwietnia 2018 r. powód rozszerzył grupę, na skutek czego suma roszczeń wzrosła z 3,5 mln PLN do ponad 5 mln PLN.

Aktualny stan:

1 października 2018 r. reprezentant grupy dokonał korekty łącznej kwoty roszczeń dochodzonych pozewem oraz złożył skorygowany wykaz wszystkich członków grupy obejmujący łącznie 697 osób - 432 umowy kredytowe. Zaktualizowana przez powoda wartość przedmiotu sporu wynosi 7 371 107,94 PLN.

Kolejnym etapem postępowania będzie ustalenie przez Sąd składu grupy (tj. określenie czy wszystkie osoby, które złożyły oświadczenia o przystąpieniu do grupy będą uczestniczyć w dalszym postępowaniu).

Ponadto przeciwko Euro Bank S.A. (bank zależny od Banku Millennium S.A.) toczą się dwa spory grupowe:

- o wartości przedmiotu oszacowanej na 3,5 mln PLN, w którym Powodowie domagają się ustalenia rzeczywistego stanu swojego zadłużenia z tytułu umów kredytu hipotecznego zarzucając im abuzywność,

- o wartości przedmiotu oszacowanej na 1,3 mln PLN, w którym Powodowie domagają się zapłaty z tytułu abuzywności zapisów umów kredytu hipotecznego w zakresie klauzuli waloryzacyjnej.

Sprawy znajdują się w toku przed Sądem I instancji.

POZYCJE POZABILANSOWE

w tysiącach zł	30.09.2019	30.06.2019	31.12.2018	30.09.2018
Pozabilansowe zobowiązania warunkowe udzielone i otrzymane	11 879 548	11 102 310	10 229 552	9 968 396
Zobowiązania udzielone:	11 355 613	10 578 312	9 855 664	9 649 984
- finansowe	9 665 760	8 928 616	8 423 814	8 304 816
- gwarancyjne	1 689 853	1 649 696	1 431 850	1 345 168
Zobowiązania otrzymane:	523 935	523 998	373 887	318 412
- finansowe	744	7 399	0	7 176
- gwarancyjne	523 191	516 599	373 887	311 236

10. INFORMACJE DODATKOWE**10.1. DANE O AKTYWACH, KTÓRE STANOWIĄ ZABEZPIECZENIE ZOBOWIĄZAŃ**

Na dzień 30.09.2019 r. następujące aktywa Banku stanowiły zabezpieczenie zobowiązań (w tys. PLN):

Lp.	Rodzaj aktywa	Portfel	Zabezpieczane zobowiązanie	Wartość nominalna aktywa	Wartość bilansowa aktywa
1.	Obligacje skarbowe WZ0121	utrzymywanie i sprzedaż	kredyt lombardowy udzielany Bankowi przez NBP	130 000	130 898
2.	Obligacje skarbowe WZ0121	utrzymywanie i sprzedaż	zabezpieczenie Funduszu Ochrony Środków Gwarantowanych w ramach Bankowego Funduszu Gwarancyjnego	358 000	360 850
3.	Bony pieniężne NBP_041019	utrzymywanie i sprzedaż	BFG - fundusz gwarancyjny - zabezpieczenie zobowiązania do zapłaty	47 150	47 144
4.	Bony pieniężne NBP_041019	utrzymywanie i sprzedaż	BFG - fundusz przymusowej restrukturyzacji - zabezpieczenie zobowiązania do zapłaty	51 250	51 244
5.	Środki pieniężne	należności	wpłata na Fundusz Zabezpieczający OTC - KDPW_CCP	4 543	4 543
6.	Środki pieniężne	należności	rozliczenie z tytułu zawartych transakcji	2 907	2 907
7.	Depozyty złożone	lokaty w bankach	rozliczenie z tytułu zawartych transakcji	801 502	801 502
8.	Należności leasingowe	kredyty i pożyczki	pożyczki udzielone Spółce Millennium Leasing	528 804	528 804
RAZEM				1 924 156	1 927 892

Dodatkowo według stanu na 30.09.2019 r. Grupa posiadała zawarte krótkoterminowe (rozliczane przeważnie w ciągu 7 dni) transakcje sprzedaży skarbowych papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu, których przedmiotem były papiery wartościowe o wartości 51 993 tys. zł.

Na dzień 31.12.2018 r. następujące aktywa Banku stanowiły zabezpieczenie zobowiązań (w tys. PLN):

Lp.	Rodzaj aktywa	Portfel	Zabezpieczane zobowiązanie	Wartość nominalna aktywa	Wartość bilansowa aktywa
1.	Obligacje skarbowe WZ0121	utrzymywanie i sprzedaż	kredyt lombardowy udzielany Bankowi przez NBP	130 000	131 630
2.	Obligacje skarbowe WZ0120	utrzymywanie i sprzedaż	wstępny depozyt zabezpieczający transakcje na kontraktach terminowych na obligacje	500	507
3.	Obligacje skarbowe WZ0120	utrzymywanie i sprzedaż	zabezpieczenie Funduszu Ochrony Środków Gwarantowanych w ramach Bankowego Funduszu Gwarancyjnego	311 000	315 273
4.	Bony pieniężne NBP_040119	utrzymywanie i sprzedaż	BFG - fundusz gwarancyjny - zabezpieczenie zobowiązania do zapłaty	35 600	35 600
5.	Bony pieniężne NBP_040119	utrzymywanie i sprzedaż	BFG - fundusz przymusowej restrukturyzacji - zabezpieczenie zobowiązania do zapłaty	27 100	27 100
6.	Środki pieniężne	należności	wpłata na Fundusz Gwarantowania Rozliczeń Transakcji Terminowych	100	100
7.	Środki pieniężne	należności	wpłata na Fundusz Zabezpieczający OTC - KDPW_CCP	2 583	2 583
8.	Depozyty złożone	lokaty w bankach	rozliczenie z tytułu zawartych transakcji	264 108	264 108
RAZEM				770 991	776 901

Dodatkowo według stanu na 31 grudnia 2018 Grupa posiadała zawarte krótkoterminowe (rozliczane przeważnie w ciągu 7 dni) transakcje sprzedaży skarbowych papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu, których przedmiotem były papiery wartościowe o wartości 50 290 tys. zł.

10.2. PAPIERY WARTOŚCIOWE STANOWIĄCE PRZEDMIOT TRANSAKЦИИ Z PRZYRZECZENIEM ODKUPU

Następujące papiery wartościowe (prezentowane w bilansie Grupy) stanowiły przedmiot transakcji z przyrzeczeniem odkupu (SBB), w tys. zł:

Rodzaj papieru wartościowego	30.09.2019		31.12.2018	
	Wartość nominalna	Wartość bilansowa	Wartość nominalna	Wartość bilansowa
Obligacje skarbowe	51 837	51 993	49 667	50 290
RAZEM	51 837	51 993	49 667	50 290

W następstwie zawarcia transakcji z przyrzeczeniem odkupu, których przedmiotem są papiery wartościowe prezentowane w powyższej tabeli, Grupa jest narażona na ryzyka analogiczne jak w przypadku posiadania papierów wartościowych o tej samej charakterystyce we własnym portfelu.

10.3. DYWIDENDA ZA ROK 2019

Bank Millennium ma politykę dywidendy, obejmującą wypłatę 35% do 50% zysku netto, zakładając, że zalecenia Komisji Nadzoru Finansowego (KNF), dotyczące wypłaty dywidendy, zostaną zrealizowane.

Wysokie współczynniki kapitałowe na koniec roku 2018 pozwalałyby na wypłatę 75%, gdyby nie dodatkowe kryteria K1 i K2 dla banków, mających portfele walutowych kredytów hipotecznych, które KNF utrzymała, ogłaszając w styczniu 2019 r. zalecenie w zakresie polityki banków odnośnie do dywidendy. Kryterium K1 bazuje na udziale walutowych kredytów hipotecznych w całym portfelu, a kryterium K2 opiera się na udziale roczników 2007-2008 w łącznym portfelu walutowych kredytów hipotecznych.

W związku z powyższym oraz zważywszy na planowane przejęcie Euro Bank S.A., Bank zamierzał zatrzymać całość zysku netto za rok 2018 w kapitałach własnych, w celu wzmocnienia współczynników kapitałowych. Stosowną propozycję zatrzymania całego zysku netto wypracowanego w roku 2018 r. Zarząd Banku przedstawił Walnemu Zgromadzeniu Akcjonariuszy. Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy które odbyło się w dniu 25 marca 2019 zdecydowało o zatrzymaniu zysku za rok 2018 w kapitałach własnych Banku.

10.4. ZYSK NA AKCJĘ

Zysk na jedną akcję za 1 półrocze 2019 r. (oraz rozdroniony zysk na akcję), wyliczony na bazie skonsolidowanej wynosi 0,44 zł.

10.5. AKCJONARIUSZE POSIADAJĄCY CO NAJMNIEJ 5% OGÓLNEJ LICZBY GŁOSÓW NA WZA JEDNOSTKI DOMINUJĄCEJ GRUPY - BANKU MILLENNIUM S.A.

Z uwagi na fakt, że Bank jest spółką publiczną, której akcje znajdują się w obrocie na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie, Bank nie posiada szczegółowych informacji na temat struktury akcjonariatu aktualnej na 30 września 2019 roku. Informacja na temat akcjonariuszy, zawarta w poniższej tabeli, podana została na podstawie danych zebranych w związku z rejestracją akcjonariuszy uprawnionych do wzięcia udziału w Nadzwyczajnym Walnym Zgromadzeniu Banku zwołanym na dzień 27 sierpnia 2019 roku.

Najwięksi akcjonariusze jednostki dominującej Grupy - Banku (powyżej 5% udział w głosach WZA):

Akcjonariusze według stanu na 30.09.2019	Ilość akcji	% udział w kapitale zakładowym	Ilość głosów	% udział w głosach na WZA
Banco Comercial Portugues S.A.	607 771 505	50,10	607 771 505	50,10
Nationale-Nederlanden Otwarty Fundusz Emerytalny	100 000 000	8,24	100 000 000	8,24
Aviva Otwarty Fundusz Emerytalny Aviva Santander	76 300 000	6,29	76 300 000	6,29
Otwarty Fundusz Emerytalny PZU „Złota Jesień”	67 592 000	5,57	67 592 000	5,57

Akcjonariusze według stanu na 31.12.2018	Ilość akcji	% udział w kapitale zakładowym	Ilość głosów	% udział w głosach na WZA
Banco Comercial Portugues S.A.	607 771 505	50,10	607 771 505	50,10
Nationale-Nederlanden Otwarty Fundusz Emerytalny	105 018 325	8,66	105 018 325	8,66
Aviva Otwarty Fundusz Emerytalny Aviva Santander	76 301 553	6,29	76 301 553	6,29
Otwarty Fundusz Emerytalny PZU „Złota Jesień”	68 043 397	5,61	68 043 397	5,61

10.6. INFORMACJE O UDZIELENIU PRZEZ GRUPĘ PORĘCZEŃ KREDYTU LUB GWARANCJI

W 3 kwartale 2019 r. Grupa nie udzieliła żadnemu z Klientów gwarancji lub poręczeń, w wyniku czego łączna wartość zaangażowania Grupy z tego tytułu na dzień 30 września 2019 r. byłaby znacząca.

10.7. SEZONOWOŚĆ I CYKLICZNOŚĆ DZIAŁAŃ

W działalności Grupy nie występują istotne zjawiska podlegające wahaniom sezonowym lub mające charakter cykliczny.

10.8. POZOSTAŁE INFORMACJE DODATKOWE I WYDARZENIA PO DACIE BILANSU

Na dzień 30.09.2019 r. Grupa nie posiada istotnych zobowiązań z tytułu dokonania zakupu rzeczowych aktywów trwałych, a w okresie objętym skróconym skonsolidowanym sprawozdaniem Grupa nie dokonywała:

- istotnych odpisów aktualizujących wartość zapasów,
- istotnych transakcji nabycia i sprzedaży rzeczowych aktywów trwałych (za wyjątkiem przejęcia aktywów trwałych w efekcie nabycia Euro Bank, która to transakcja została szerzej opisana w Rozdziale 1 „Informacje ogólne o Emitencie”),
- korekty błędów poprzednich okresów,
- istotnych zmian sposobu ustalania wartości godziwej dla instrumentów finansowych wycenianych wg tej wartości,
- zmiany klasyfikacji aktywów finansowych w wyniku zmiany celu lub wykorzystania,
- zmiany sposobu ustalania wartości szacunkowych, które wywierałyby istotny wpływ na bieżący okres śródroczny.

Pomiędzy datą, na którą sporządzono niniejszy raport a datą jego publikacji, nie wystąpiły inne zdarzenia mogące wpłynąć na przyszłe wyniki finansowe Grupy.

Portfel walutowych kredytów hipotecznych

W obszarze regulacji prawnych, dotyczących walutowych kredytów hipotecznych, które były dyskutowane w Polsce przez ostatnie 4 lata, został przyjęty prezydencki projekt Ustawy z dn. 2 sierpnia 2017 r. o zmianach w Ustawie o wsparciu kredytobiorców znajdujących się w trudnej sytuacji finansowej, którzy zaciągnęli kredyt mieszkaniowy. Ostatecznie zaakceptowany Projekt nie obejmuje utworzenia Funduszu Konwersji. Z drugiej strony, zwiększył dostępność wartego 600 mln zł Funduszu wsparcia kredytobiorców, pierwotnie utworzonego w 2015 r. i nadal czekającego na wykorzystanie na rzecz potrzebujących kredytobiorców (zarówno złotych jak i walutowych kredytów hipotecznych) oraz określa ewentualne, przyszłe wpłaty. Ustawa wejdzie w życie 1 stycznia 2020 r.

Bank Hipoteczny

Kredyty hipoteczne są ważnym elementem działalności detalicznej Banku. W związku z tym w czerwcu 2018 r. Bank złożył do Komisji Nadzoru Finansowego wniosek o wydanie zgody na utworzenie banku hipotecznego "Millennium Bank Hipoteczny" z siedzibą w Warszawie, którego jedynym udziałowcem będzie Bank Millennium. Nowy bank ma zapewnić średnio- i długoterminowe finansowanie poprzez emisję listów zastawnych w celu wsparcia działalności w zakresie mieszkaniowych kredytów hipotecznych.

SKRÓCONE ŚRÓDROCZNE JEDNOSTKOWE SPRAWOZDANIE FINANSOWE
BANKU MILLENNIUM S.A.
ZA OKRES 9 MIESIĘCY ZAKOŃCZONY 30 WRZEŚNIA 2019 R.

Spis treści

1. Wstęp i Polityka rachunkowości	69
2. Jednostkowe Dane Finansowe (Bank).....	71
3. Informacje uzupełniające do jednostkowych danych finansowych	78
4. Opis transakcji z podmiotami powiązanymi	82
5. Wartość godziwa	85
5.1. Instrumenty finansowe nieuwjmowane w bilansie według wartości godziwej	85
5.2. Instrumenty finansowe ujmowane w bilansie według wartości godziwej	86
6. Informacje dodatkowe	88
6.1. Emisje, wykup lub spłaty instrumentów dłużnych lub kapitałowych	88
6.2. Zobowiązania pozabilansowe	88

1. WSTĘP I POLITYKA RACHUNKOWOŚCI

Niniejsze skrócone śródroczne jednostkowe sprawozdanie finansowe Banku Millennium S.A. zostało sporządzone zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej (MSSF) MSR 34 „Śródroczna sprawozdawczość finansowa” przyjętym do stosowania w Unii Europejskiej. Skrócone śródroczne sprawozdanie finansowe nie zawiera wszystkich informacji, które są prezentowane w pełnym sprawozdaniu finansowym, w związku z powyższym niniejsze skrócone śródroczne sprawozdanie finansowe powinno być czytane łącznie z jednostkowym sprawozdaniem finansowym Banku Millennium S.A. za rok obrotowy kończący się 31 grudnia 2018 r.

Zasady rachunkowości zastosowane przy sporządzeniu niniejszego sprawozdania są zgodne z wymogami MSR34 oraz zasadami stosowanymi przy opracowaniu jednostkowego sprawozdania finansowego Banku Millennium S.A. za rok zakończony dnia 31 grudnia 2018 roku, z uwzględnieniem zmian zaistniałych w wyniku wdrożenia z dniem 1 stycznia 2019 MSSF16, których opis został przedstawiony poniżej. Na mocy zapisów MSSF16 Bank podjął decyzję o nie przekształcaniu danych porównawczych za okresy sprawozdawcze zakończone przed 1 stycznia 2019.

Zasady rachunkowości mające zastosowanie dla danych porównawczych zostały opisane w jednostkowym sprawozdaniu finansowym Banku Millennium S.A. za rok obrotowy kończący się 31 grudnia 2018 r.

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 29 marca 2018 r. w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych oraz warunków uznawania za równoważne informacji wymaganych przepisami prawa państwa niebędącego państwem członkowskim (Dz. U. z 2018 r., poz. 757) Bank jest zobowiązany do opublikowania danych finansowych za okres dziewięciu miesięcy kończący się 30 września 2019 r.

Skrócone śródroczne jednostkowe sprawozdanie finansowe zostało:

- sporządzone w oparciu o założenie kontynuowania przez Bank działalności gospodarczej w nie zmniejszonym istotnie zakresie, w okresie nie krótszym niż rok od dnia bilansowego,
- przygotowane w złotych polskich, a wszystkie wartości, o ile nie wskazano inaczej, zostały podane w tysiącach złotych (tys. zł).

Poza jednostkowymi danymi finansowymi w skróconym śródrocznym jednostkowym sprawozdaniu finansowym dodatkowo zaprezentowano te informacje i dane, które są istotne dla właściwej oceny sytuacji majątkowej, finansowej i wyniku finansowego Banku, a które nie zostały zamieszczone w skróconym śródrocznym skonsolidowanym sprawozdaniu Grupy Kapitałowej Banku Millennium S.A. za okres dziewięciu miesięcy kończący się 30 września 2019 r. Pozostałe informacje i objaśnienia przedstawione w skróconym śródrocznym skonsolidowanym sprawozdaniu Grupy Kapitałowej Banku Millennium S.A. za okres dziewięciu miesięcy kończący się 30 września 2019 r. zawierają wszystkie istotne informacje stanowiące jednocześnie dane objaśniające do sprawozdania Banku.

Niniejsze skrócone śródroczne sprawozdanie finansowe zostało zatwierdzone przez Zarząd Banku w dniu 25 października 2019 r.

MSSF 16 Umowy leasingowe

Rada Międzynarodowych Standardów Rachunkowości opublikowała nowy Międzynarodowy Standard Sprawozdawczości Finansowej nr 16 (MSSF 16) dotyczący leasingu. MSSF 16 obowiązuje dla okresów sprawozdawczych rozpoczynających się 1 stycznia 2019 roku i wpływa na Bank w obszarze aktywów użytkowanych w oparciu o umowy dzierżawy, najmu i leasingu. Nowe wymagania eliminują pojęcie leasingu operacyjnego, a co za tym idzie pozabilansowe ujęcie użytkowanych na tej podstawie aktywów. Wszystkie użytkowane aktywa i odnośne zobowiązania do zapłaty czynszów są ujmowane w bilansie, za wyjątkiem umów krótkoterminowych oraz umów dotyczących aktywów niskocennych, w przypadku których nowy standard zezwala na uproszczone podejście (ujmowanie bezpośrednio w kosztach okresu).

Bank przeprowadził analizę posiadanych umów, aby określić, które elementy są leasingowe, a które nie leasingowe. Umowa jest leasingiem lub zawiera leasing, jeżeli na jej mocy przekazuje się prawo do kontroli użytkowania zidentyfikowanego składnika aktywów na dany nieodwoływalny okres w zamian za wynagrodzenie. Największy wpływ na sprawozdania finansowe ma rozpoznanie umów na najem powierzchni biurowej (Centrala Banku, oddziały) jako umów leasingowych. Zidentyfikowano również umowy na niewielkie powierzchnie (altanki śmieciowe, powierzchnie pod bankomaty itp.) oraz umowy drobnego wyposażenia które zostały sklasyfikowane jako leasing niskocenny.

Okres przejściowy

W celu wdrożenia nowego standardu Bank przyjął zmodyfikowane podejście retrospektywne, które zakłada nie przekształcanie danych porównawczych. W dniu pierwszego zastosowania nowego standardu, to jest 1 stycznia 2019 r., Bank rozpoznał zobowiązania leasingowe równe bieżącej wartości zdyskontowanych, niezapłaconych jeszcze płatności leasingowych oraz aktywa równe zobowiązaniom. Długość życia aktywa do użytkowania będzie równa długości trwania umowy najmu/dzierżawy.

W wyniku zastosowania nowego standardu według stanu na koniec września 2019 roku Bank wykazuje wyższą sumę bilansową o około 334,5 miliona złotych, natomiast koszty rozpoznane w wyniku 2019 roku wzrosną o około 5 milionów złotych w porównaniu do roku 2018. W kolejnych latach wpływ na wynik nowego standardu będzie malał.

Bank przyjął następujące założenia na bazie których umowy leasingowe są ujmowane w sprawozdaniach finansowych:

- do kalkulacji zobowiązań oraz aktywów przyjmowane będą wartości netto przyszłych przepływów pieniężnych,
- w przypadku umów denominowanych w walucie zobowiązania będą ewidencjonowane w oryginalnej walucie kontraktu natomiast aktywa w polskich złotych przeliczone po kursie z dnia rozpoczęcia obowiązywania (podpisania) umowy, aktywa w polskich złotych zostały przeliczone po kursie z dnia pierwszego zastosowania standardu (tj. 01.01.2019),
- nowe umowy będą dyskontowane według krańcowej stopy pożyczkowej zdefiniowanej jako stopa wolna od ryzyka (SWAP) z dnia rozpoczęcia (podpisania) umowy właściwej dla długości trwania umowy, powiększonej o marżę wyznaczaną i aktualizowaną w odniesieniu do premii z tytułu ryzyka kredytowego Banku.

Schematy księgowe

W sprawozdaniu finansowym wykazane są w odrębnych pozycjach zarówno aktywa z tytułu prawa do użytkowania jak również zobowiązania z tytułu leasingu. W dacie rozpoczęcia opłaty leasingowe zawarte w wycenie zobowiązania z tytułu leasingu obejmować będą następujące opłaty za prawo do użytkowania bazowego składnika aktywów podczas okresu leasingu, które pozostają do zapłaty w tej dacie:

- stałe opłaty leasingowe pomniejszone o wszelkie należne zachęty leasingowe,
- zmienne opłaty leasingowe, które zależą od indeksu lub stawki, wycenione początkowo z zastosowaniem tego indeksu lub tej stawki zgodnie z ich wartością w dacie rozpoczęcia,
- kwoty, których zapłaty przez leasingobiorcę oczekuje się w ramach gwarantowanej wartości końcowej,
- cenę wykonania opcji kupna, jeżeli można z wystarczającą pewnością założyć, że leasingobiorca skorzysta z tej opcji,
- kary pieniężne za wypowiedzenie leasingu, jeżeli w warunkach leasingu przewidziano, że leasingobiorca może skorzystać z opcji wypowiedzenia leasingu.

Składnik aktywów z tytułu prawa do użytkowania zawiera:

- kwotę początkowej wyceny zobowiązania z tytułu leasingu,
- wszelkie opłaty leasingowe zapłacone w dacie rozpoczęcia lub przed tą datą, pomniejszone o wszelkie otrzymane zachęty leasingowe.

W wyniku finansowy wykazywane są następujące pozycje:

- amortyzacja prawa do użytkowania,
- odsetki od zobowiązań leasingowych,
- podatek VAT od faktur czynszowych wykazany w kosztach czynszu.

2. JEDNOSTKOWE DANE FINANSOWE (BANK)

RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT

w tysiącach zł	1.01.2019 - 30.09.2019	1.07.2019 - 30.09.2019	1.01.2018 - 30.09.2018	1.07.2018 - 30.09.2018
Wynik z tytułu odsetek	1 433 695	487 315	1 257 934	437 941
Przychody z tytułu odsetek i przychody o podobnym charakterze:	2 064 751	703 997	1 803 156	620 442
Przychody naliczane z wykorzystaniem metody efektywnej stopy procentowej	1 971 637	671 482	1 762 396	635 560
- Przychody odsetkowe od Aktywów wycenianych według zamortyzowanego kosztu	1 687 922	584 252	1 504 226	551 502
- Przychody odsetkowe od Aktywów wycenianych według wartości godziwej przez inne całkowite dochody	283 715	87 230	258 170	84 058
Przychody o charakterze podobnym do odsetkowego od Aktywów wycenianych według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	93 114	32 515	40 760	(15 118)
Koszty z tytułu odsetek	(631 056)	(216 682)	(545 222)	(182 501)
Wynik z tytułu opłat i prowizji	432 969	144 173	425 955	139 757
Przychody z tytułu opłat i prowizji	537 963	183 328	520 560	173 624
Koszty z tytułu opłat i prowizji	(104 994)	(39 155)	(94 605)	(33 867)
Przychody z tytułu dywidend	44 969	208	56 244	164
Wynik z tytułu zaprzestania ujmowania aktywów i zobowiązań finansowych niewycenianych według wartości godziwej przez wynik finansowy	34 111	4 940	15 677	7 078
Wynik z tytułu aktywów i zobowiązań finansowych przeznaczonych do obrotu	50 786	19 177	57 881	21 194
Wynik z tytułu aktywów finansowych nieprzeznaczonych do obrotu wycenianych obowiązkowo według wartości godziwej przez wynik finansowy	50 507	40 788	(1 784)	(956)
Wynik z tytułu rachunkowości zabezpieczeń	(14 876)	(5 121)	(14 907)	(4 949)
Wynik z pozycji wymiany	120 181	43 711	110 345	36 724
Pozostałe przychody operacyjne	70 696	23 662	16 520	4 421
Pozostałe koszty operacyjne	(59 241)	(44 590)	(22 368)	(7 199)
Koszty administracyjne	(949 691)	(325 953)	(866 287)	(288 479)
Koszty z tytułu utraty wartości aktywów finansowych	(162 075)	(54 001)	(129 291)	(44 928)
Koszty z tytułu utraty wartości aktywów niefinansowych	(2 265)	(1 061)	(820)	(794)
Wynik z tytułu modyfikacji	(9 187)	(2 552)	(10 187)	(2 823)
Amortyzacja	(96 200)	(32 630)	(37 647)	(12 511)
Udział w zyskach jednostek podporządkowanych	0	0	0	0
Podatek bankowy	(167 777)	(60 493)	(148 525)	(47 869)
Wynik finansowy przed opodatkowaniem podatkiem dochodowym	776 602	237 573	708 740	236 771
Podatek dochodowy	(196 115)	(59 595)	(176 767)	(58 572)
Wynik finansowy po opodatkowaniu	580 487	177 978	531 973	178 199

SPRAWOZDANIE Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW

w tysiącach zł	1.01.2019 - 30.09.2019	1.07.2019 - 30.09.2019	1.01.2018 - 30.09.2018	1.07.2018 - 30.09.2018
Wynik finansowy po opodatkowaniu	580 487	177 978	531 973	178 199
Inne składniki całkowitych dochodów, które zostaną (zostały) przeklasyfikowane na zyski lub straty	150	19 760	41 193	4 289
Efekt wyceny papierów dłużnych wycenianych według wartości godziwej przez inne całkowite dochody	(41 607)	16 379	14 003	(5 816)
Rachunkowość zabezpieczeń	41 757	3 381	27 190	10 105
Inne składniki całkowitych dochodów, które nie będą przeklasyfikowane na zyski lub straty	0	0	0	0
Zyski (straty) aktuarialne	0	0	0	0
Efekt wyceny akcji wycenianych według wartości godziwej przez inne całkowite dochody	0	0	0	0
Inne składniki całkowitych dochodów przed opodatkowaniem, razem	150	19 760	41 193	4 289
Podatek dochodowy dotyczący innych składników całkowitych dochodów, które zostaną (zostały) przeklasyfikowane na zyski lub straty	(29)	(3 754)	(7 827)	(815)
Podatek dochodowy dotyczący innych składników całkowitych dochodów, które nie będą przeklasyfikowane na zyski lub straty	0	0	0	0
Inne składniki całkowitych dochodów po opodatkowaniu	122	16 006	33 366	3 474
Całkowite dochody za okres sprawozdawczy	580 608	193 983	565 339	181 673

BILANS
AKTYWA

w tysiącach zł	30.09.2019	30.06.2019	31.12.2018	30.09.2018
Kasa, środki w Banku Centralnym	3 154 410	3 277 024	2 450 176	2 237 361
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	877 131	797 721	795 924	1 260 066
Instrumenty pochodne	126 008	99 106	102 682	101 721
Instrumenty kapitałowe	0	0	0	0
Instrumenty dłużne	751 123	698 615	693 242	1 158 345
Aktywa finansowe nieprzeznaczone do obrotu obowiązkowo wyceniane według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat, inne niż Kredyty i pożyczki udzielone klientom	128 204	79 617	64 796	61 604
Instrumenty kapitałowe	66 609	21 609	21 609	20 439
Instrumenty dłużne	61 595	58 008	43 187	41 165
Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez inne całkowite dochody	19 785 033	17 280 487	22 120 121	16 956 245
Instrumenty kapitałowe	29 204	29 039	29 042	25 946
Instrumenty dłużne	19 755 829	17 251 448	22 091 079	16 930 299
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	55 975 440	54 316 492	51 786 756	50 399 186
Obowiązkowo wyceniane według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	1 435 612	1 341 424	1 250 525	1 192 617
Wyceniane według zamortyzowanego kosztu	54 539 828	52 975 068	50 536 231	49 206 569
Aktywa finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu, inne niż Kredyty i pożyczki udzielone klientom	4 371 195	4 379 861	1 026 400	645 109
Instrumenty dłużne	55 353	56 880	44 884	50 290
Lokaty oraz kredyty i pożyczki udzielone bankom i innym instytucjom monetarnym	4 265 297	4 249 322	731 232	528 334
Transakcje z przyrzeczeniem odkupu	50 545	73 659	250 284	66 485
Instrumenty pochodne - rachunkowość zabezpieczeń	8 886	99 864	125 501	192 167
Inwestycje w jednostkach zależnych, we wspólnych przedsięwzięciach i w jednostkach stowarzyszonych	1 921 874	1 921 874	90 084	84 344
Rzeczowe aktywa trwałe	538 396	527 749	202 546	177 582
Wartości niematerialne	108 566	82 282	84 850	68 620
Aktywa z tytułu podatku dochodowego	243 360	263 466	217 863	231 932
Bieżące należności podatkowe	0	26 933	0	0
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	243 360	236 533	217 863	231 932
Pozostałe aktywa	164 835	144 695	314 017	207 982
Aktywa trwałe i grupy do zbycia sklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży	0	0	0	0
Aktywa razem	87 277 330	83 171 132	79 279 034	72 522 198

ZOBOWIĄZANIA I KAPITAŁ WŁASNY

w tysiącach zł	30.09.2019	30.06.2019	31.12.2018	30.09.2018
ZOBOWIĄZANIA				
Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu	150 169	232 433	231 633	157 622
Instrumenty pochodne	110 298	146 843	107 879	105 152
Zobowiązania z tytułu krótkiej sprzedaży papierów wartościowych	39 871	85 590	123 754	52 470
Zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu	75 346 794	72 111 662	68 827 643	62 753 823
Zobowiązania wobec banków i innych instytucji monetarnych	1 253 701	1 141 231	1 055 708	1 115 835
Zobowiązania wobec klientów	71 732 542	68 634 346	66 399 771	60 359 683
Transakcje z przyrzeczeniem odkupu	52 036	20 990	50 324	11 272
Wyemitowane dłużne papiery wartościowe	763 728	769 154	619 957	558 035
Zobowiązania podporządkowane	1 544 787	1 545 941	701 883	708 998
Instrumenty pochodne - rachunkowość zabezpieczeń	671 163	332 935	376 811	358 955
Rezerwy	108 769	106 622	112 045	119 218
Nierozstrzygnięte sprawy sporne	54 232	55 040	59 797	59 919
Udzielone zobowiązania i gwarancje	54 537	51 582	52 248	59 299
Zobowiązania podatkowe	22 306	16 961	16 910	16 605
Bieżące zobowiązania podatkowe	22 306	16 961	16 910	16 605
Rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego	0	0	0	0
Inne zobowiązania	2 261 551	1 847 925	1 578 023	1 230 829
Zobowiązania razem	78 560 752	74 648 538	71 143 065	64 637 052
KAPITAŁ WŁASNY				
Kapitał zakładowy	1 213 117	1 213 117	1 213 117	1 213 117
Kapitał ze sprzedaży akcji powyżej wartości nominalnej	1 147 241	1 147 241	1 147 241	1 147 241
Skumulowane inne całkowite dochody	73 579	57 573	73 457	12 961
Zyski zatrzymane	6 282 641	6 104 663	5 702 154	5 511 827
Kapitał własny razem	8 716 578	8 522 594	8 135 969	7 885 146
Zobowiązania i kapitał własny razem	87 277 330	83 171 132	79 279 034	72 522 198
Wartość księgowa	8 716 578	8 522 594	8 135 969	7 885 146
Liczba akcji	1 213 116 777	1 213 116 777	1 213 116 777	1 213 116 777
Wartość księgowa na jedną akcję (w zł)	7,19	7,03	6,71	6,50

ZESTAWIENIE ZMIAN W KAPITALE WŁASNYM

w tysiącach zł	Razem kapitał własny	Kapitał zakładowy	Kapitał ze sprzedaży akcji powyżej wart. nominalnej	Skumulowane inne całkowite dochody	Zyski zatrzymane	
					wynik niepodzielony	pozostałe kapitały
01.01.2019 - 30.09.2019						
Kapitał własny na początek okresu	8 135 969	1 213 117	1 147 241	73 457	486 887	5 215 267
Całkowite dochody za okres(netto)	580 609	0	0	122	93 600	486 887
wynik finansowy	580 487	0	0	0	580 487	0
wycena instrumentów dłużnych wycenianych według wartości godziwej przez inne całkowite dochody	(33 701)	0	0	(33 701)	0	0
rachunkowość zabezpieczeń	33 823	0	0	33 823	0	0
Transfer między pozycjami kapitału	0	0	0	0	(486 887)	486 887
Kapitał własny na koniec okresu	8 716 578	1 213 117	1 147 241	73 579	580 487	5 702 154
01.07.2019 - 30.09.2019						
Kapitał własny na początek okresu	8 522 594	1 213 117	1 147 241	57 573	402 509	5 702 154
Całkowite dochody za okres(netto)	193 984	0	0	16 006	177 978	0
wynik finansowy	177 978	0	0	0	177 978	0
wycena instrumentów dłużnych wycenianych według wartości godziwej przez inne całkowite dochody	13 268	0	0	13 268	0	0
rachunkowość zabezpieczeń	2 738	0	0	2 738	0	0
Transfer między pozycjami kapitału	0	0	0	0	0	0
Kapitał własny na koniec okresu	8 716 578	1 213 117	1 147 241	73 579	580 487	5 702 154
01.01.2018 - 31.12.2018						
Kapitał własny na początek okresu	7 540 548	1 213 117	1 147 241	(35 077)	648 945	4 566 322
korekta bilansu otwarcia z tytułu wdrożenia MSSF9	(220 741)	0	0	14 672	(235 413)	0
Kapitał własny na 01.01.2018	7 319 807	1 213 117	1 147 241	(20 405)	413 532	4 566 322
Całkowite dochody za okres (netto)	816 162	0	0	93 862	722 300	0
wynik finansowy	722 300	0	0	0	722 300	0
wycena instrumentów dłużnych wycenianych według wartości godziwej przez inne całkowite dochody	57 522	0	0	57 522	0	0
wycena instrumentów kapitałowych wycenianych według wartości godziwej przez inne całkowite dochody	2 506	0	0	2 506	0	0
rachunkowość zabezpieczeń	33 920	0	0	33 920	0	0
zyski / straty aktuarialne	(86)	0	0	(86)	0	0
Transfer między pozycjami kapitału	0	0	0	0	(648 945)	648 945
Kapitał własny na koniec okresu	8 135 969	1 213 117	1 147 241	73 457	486 887	5 215 267
01.01.2018 - 30.09.2018						
Kapitał własny na początek okresu	7 540 548	1 213 117	1 147 241	(35 077)	648 945	4 566 322
korekta bilansu otwarcia z tytułu wdrożenia MSSF9	(220 741)	0	0	14 672	(235 413)	0
Kapitał własny na 01.01.2018	7 319 807	1 213 117	1 147 241	(20 405)	413 532	4 566 322
Całkowite dochody za okres (netto)	565 339	0	0	33 366	531 973	0
wynik finansowy	531 973	0	0	0	531 973	0
wycena instrumentów dłużnych wycenianych według wartości godziwej przez inne całkowite dochody	11 342	0	0	11 342	0	0
rachunkowość zabezpieczeń	22 024	0	0	22 024	0	0
Transfer między pozycjami kapitału	0	0	0	0	(648 945)	648 945
Kapitał własny na koniec okresu	7 885 146	1 213 117	1 147 241	12 961	296 560	5 215 267

PRZEPLYWY ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH

A. PRZEPLYWY ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH Z DZIAŁALNOŚCI OPERACYJNEJ

w tysiącach zł	1.01.2019 - 30.09.2019	1.07.2019 - 30.09.2019	1.01.2018 - 30.09.2018	1.07.2018 - 30.09.2018
Zysk (strata) po opodatkowaniu	580 487	177 978	531 973	178 199
Korekty razem:	(377 969)	3 049 857	(1 293 675)	168 693
Odsetki otrzymane	1 975 133	729 653	1 791 064	646 238
Odsetki zapłacone	(566 403)	(195 208)	(511 381)	(171 083)
Amortyzacja	96 200	32 630	37 647	12 511
Zyski/straty z tytułu różnic kursowych	4 025	(4 997)	30 581	(10 421)
Przychody z tytułu dywidend	(44 969)	(208)	(56 244)	(164)
Rezerwy	(3 276)	2 146	28 551	4 017
Wynik na sprzedaży i likwidacji inwestycyjnych aktywów finansowych	(33 930)	(4 874)	(16 079)	(7 153)
Zmiana stanu aktywów finansowych wycenianych do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat	(191 552)	(97 957)	(277 365)	38 516
Zmiana stanu kredytów i pożyczek udzielonych innym bankom	(3 072 121)	694 146	(107 630)	137 619
Zmiana stanu kredytów i pożyczek udzielonych klientom	(5 695 688)	(2 237 750)	(4 836 586)	(733 565)
Zmiana stanu należności z tytułu zakupionych papierów wartościowych z przyrzeczeniem odkupu	189 347	20 469	(70 755)	40 388
Zmiana stanu zobowiązań wycenianych do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat	212 888	255 964	149 467	(226 102)
Zmiana stanu zobowiązań wobec banków	249 004	119 188	(833 796)	47 802
Zmiana stanu zobowiązań wobec klientów	5 877 243	3 288 684	3 444 562	584 451
Zmiana stanu zobowiązań z tytułu sprzedanych papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu	6 126	32 187	20 712	(78 045)
Zmiana stanu zobowiązań z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	153 428	(2 173)	21 726	13 887
Zmiana stanu rozrachunków z tytułu podatku dochodowego	201 342	88 660	186 250	61 793
Podatek dochodowy zapłacony	(221 899)	(66 964)	(186 208)	(79 847)
Zmiana stanu pozostałych aktywów i pasywów	442 993	380 665	(130 006)	(119 349)
Pozostałe pozycje	44 140	15 596	21 815	7 200
Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej	202 518	3 227 835	(761 702)	346 892

B. PRZEPIŁYWY ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH Z DZIAŁALNOŚCI INWESTYCYJNEJ

w tysiącach zł	1.01.2019 - 30.09.2019	1.07.2019 - 30.09.2019	1.01.2018 - 30.09.2018	1.07.2018 - 30.09.2018
Wpływy z działalności inwestycyjnej	1 954 296	1 951	58 518	707
Zbycie wartości niematerialnych oraz składników rzeczowego majątku trwałego	23 208	1 743	2 274	543
Zbycie akcji i udziałów w podmiotach podporządkowanych	1 210	0	0	0
Zbycie inwestycyjnych aktywów finansowych	1 884 909	0	0	0
Pozostałe wpływy inwestycyjne	44 969	208	56 244	164
Wydatki z tytułu działalności inwestycyjnej	(1 922 043)	(2 062 306)	(3 657 695)	(629 365)
Nabycie wartości niematerialnych oraz składników rzeczowego majątku trwałego	(89 043)	(58 370)	(39 553)	(12 872)
Nabycie akcji i udziałów w podmiotach podporządkowanych	(1 833 000)	0	0	0
Nabycie inwestycyjnych aktywów finansowych	0	(2 003 936)	(3 618 142)	(616 493)
Pozostałe wydatki inwestycyjne	0	0	0	0
Środki pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	32 253	(2 060 355)	(3 599 177)	(628 658)

C. PRZEPIŁYWY ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH Z DZIAŁALNOŚCI FINANSOWEJ

w tysiącach zł	1.01.2019 - 30.09.2019	1.07.2019 - 30.09.2019	1.01.2018 - 30.09.2018	1.07.2018 - 30.09.2018
Wpływy z działalności finansowej	830 000	0	0	0
Zaciągnięcie kredytów długoterminowych	0	0	0	0
Emisja dłużnych papierów wartościowych	0	0	0	0
Zwiększenie stanu zobowiązań podporządkowanych	830 000	0	0	0
Wpływy z emisji akcji własnych oraz dopłat do kapitału	0	0	0	0
Pozostałe wpływy finansowe	0	0	0	0
Wydatki z tytułu działalności finansowej	(78 380)	(18 323)	(773 053)	0
Splata kredytów długoterminowych	(44 046)	0	(423 518)	0
Wykup dłużnych papierów wartościowych	0	0	(329 859)	0
Zmniejszenie stanu zobowiązań podporządkowanych	0	0	0	0
Wydatki z tytułu kosztów emisji	0	0	0	0
Umorzenie akcji	0	0	0	0
Płatności dywidend i innych wypłat na rzecz właścicieli	0	0	0	0
Pozostałe wydatki finansowe	(34 334)	(18 323)	(19 676)	0
Środki pieniężne netto z działalności finansowej	751 620	(18 323)	(773 053)	0

D. ZMIANA STANU ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH NETTO (A+B+C)	986 391	1 149 157	(5 133 932)	(281 766)
- w tym z tytułu różnic kursowych	4 322	5 610	5 048	(4 793)
E. ŚRODKI PIENIĘŻNE NA POCZĄTEK OKRESU SPRAWOZDAWCZEGO	4 520 688	4 357 922	8 408 252	3 556 086
F. ŚRODKI PIENIĘŻNE NA KONIEC OKRESU SPRAWOZDAWCZEGO (D+E)	5 507 079	5 507 079	3 274 320	3 274 320

3. INFORMACJE UZUPEŁNIAJĄCE DO JEDNOSTKOWYCH DANYCH FINANSOWYCH

Na dzień 30.09.2019 r. Bank nie posiada istotnych zobowiązań z tytułu dokonania zakupu rzeczowych aktywów trwałych, a w okresie objętym skróconym sprawozdaniem Bank nie dokonywał:

- istotnych odpisów aktualizujących wartość zapasów,
- istotnych transakcji nabycia i sprzedaży rzeczowych aktywów trwałych (za wyjątkiem przejęcia aktywów trwałych w efekcie nabycia Euro Bank, która to transakcja została szerzej opisana w Rozdziale 1 „Informacje ogólne o Emitencie” skonsolidowanego sprawozdania finansowego.
- korekty błędów poprzednich okresów,
- istotnych zmian sposobu ustalania wartości godziwej dla instrumentów finansowych wycenianych wg tej wartości,
- zmiany klasyfikacji aktywów finansowych w wyniku zmiany celu lub wykorzystania,
- zmiany sposobu ustalania wartości szacunkowych, które wywierałyby istotny wpływ na bieżący okres śródroczny.

W działalności Banku nie występują istotne zjawiska podlegające wahaniom sezonowym lub mające charakter cykliczny.

Pomiędzy datą, na którą sporządzono niniejszy raport a datą jego publikacji, nie wystąpiły inne zdarzenia mogące istotnie wpłynąć na przyszłe wyniki finansowe Banku.

Portfel walutowych kredytów hipotecznych

W obszarze regulacji prawnych, dotyczących walutowych kredytów hipotecznych, które były dyskutowane w Polsce przez ostatnie 4 lata, został przyjęty prezydencki projekt Ustawy z dn. 2 sierpnia 2017 r. o zmianach w Ustawie o wsparciu kredytobiorców znajdujących się w trudnej sytuacji finansowej, którzy zaciągnęli kredyt mieszkaniowy. Ostatecznie zaakceptowany Projekt nie obejmuje utworzenia Funduszu Konwersji. Z drugiej strony, zwiększył dostępność warteo 600 mln zł Funduszu wsparcia kredytobiorców, pierwotnie utworzonego w 2015 r. i nadal czekającego na wykorzystanie na rzecz potrzebujących kredytobiorców (zarówno złotych jak i walutowych kredytów hipotecznych) oraz określa ewentualne, przyszłe wpłaty. Ustawa wejdzie w życie 1 stycznia 2020 r.

Bank Hipoteczny

Kredyty hipoteczne są ważnym elementem działalności detalicznej Banku. W związku z tym w czerwcu 2018 r. Bank złożył do Komisji Nadzoru Finansowego wnioski o wydanie zgody na utworzenie banku hipotecznego "Millennium Bank Hipoteczny" z siedzibą w Warszawie, którego jedynym udziałowcem będzie Bank Millennium. Nowy bank ma zapewnić średnio- i długoterminowe finansowanie poprzez emisję listów zastawnych w celu wsparcia działalności w zakresie mieszkaniowych kredytów hipotecznych.

Koszty z tytułu utraty wartości aktywów finansowych

	1.01.2019 - 30.09.2019	1.07.2019 - 30.09.2019	1.01.2018 - 30.09.2018	1.07.2018 - 30.09.2018
Z tytułu odpisów dla kredytów i pożyczek udzielonych klientom	(159 901)	(51 224)	(116 413)	(42 199)
Utworzenie odpisów dla kredytów i pożyczek udzielonych klientom	(623 137)	(289 038)	(374 247)	(61 179)
Odwrocenie odpisów dla kredytów i pożyczek udzielonych klientom	448 367	233 831	256 935	18 587
Kwoty odzyskane z tytułu kredytów uprzednio spisanych w ciężar rezerw	13 038	3 526	805	393
Sprzedaż wierzytelności	1 447	0	94	0
Pozostałe ujęte bezpośrednio w Rachunku Zysków i Strat	384	457	0	0
Z tytułu odpisów dla papierów wartościowych	(6)	0	723	(2)
Utworzenie odpisów dla papierów wartościowych	(6)	0	(20)	(2)
Odwrocenie odpisów dla papierów wartościowych	0	0	743	0
Z tytułu odpisów dla zobowiązań pozabilansowych	(2 168)	(2 777)	(13 601)	(2 727)
Utworzenie odpisów dla zobowiązań pozabilansowych	(58 434)	(34 522)	(57 682)	(12 291)
Odwrocenie odpisów dla zobowiązań pozabilansowych	56 266	31 745	44 081	9 564
Razem	(162 075)	(54 001)	(129 291)	(44 928)

Zmiana stanu odpisów z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek wycenianych wg zamortyzowanego kosztu

	01.01.2019 - 30.09.2019	01.01.2019 - 30.06.2019	01.01.2018 - 31.12.2018	01.01.2018 - 30.09.2018
Stan na początek okresu	1 589 048	1 589 048	1 362 016	1 362 016
Korekty z tytułu wdrożenia MSSF9	-	-	300 350	300 350
Skorygowany stan na początek okresu	1 589 048	1 589 048	1 662 366	1 662 366
Zmiana w wartości rezerw:	(7 867)	(27 699)	(73 318)	(53 799)
Odpisy dokonane w okresie	623 137	334 099	526 748	374 231
Wartości spisane w ciężar odpisów	(214 590)	(160 664)	(273 044)	(197 243)
Odwrocenie odpisów w okresie	(448 350)	(214 536)	(356 013)	(256 935)
Sprzedaż wierzytelności	0	0	(13 252)	(5 506)
Utworzenie KOIM (*)	18 093	11 577	25 558	19 361
Zmiana z tytułu różnic kursowych	11 935	297	15 407	12 172
Inne	1 908	1 528	1 278	121
Stan na koniec okresu	1 581 181	1 561 349	1 589 048	1 608 567

(*) Zgodnie z MSSF9 Bank nalicza odsetki od portfela kredytowego z rozpoznaną utratą wartości od wartości ekspozycji netto. W tym celu naliczana jest i ujmowana jako pomniejszenie przychodów odsetkowych tak zwana korekta odsetek impairmentowych („KOIM”). Przedmiotowa korekta w bilansie prezentowana jest jako odpis z tytułu utraty wartości, w konsekwencji uzgodnienie zmiany stanu odpisów z tytułu utraty wartości wymaga uwzględnienia korekty KOIM ujmowanej w przychodach odsetkowych.

Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości wybranych składników aktywów

Odpisy aktualizujące:	inwestycyjne papiery wartościowe	inwestycje w jednostki podporządkowane	rzeczowe aktywa trwale	wartości niematerialne	inne aktywa
Stan na 01.01.2019	5 016	7 600	8 733	0	8 060
- Utworzenie odpisów	6	0	0	0	12 323
- Odwrócenie odpisów	0	0	0	0	(10 058)
- Wykorzystanie	0	0	0	0	(150)
- Reklasyfikacja	0	0	0	0	(1 783)
Stan na 30.09.2019	5 021	7 600	8 733	0	8 392
Stan na 01.01.2019	5 016	7 600	8 733	0	8 060
- Utworzenie odpisów	6	0	0	0	7 782
- Odwrócenie odpisów	0	0	0	0	(6 578)
- Wykorzystanie	0	0	0	0	(95)
- Reklasyfikacja	0	0	0	0	(1 783)
Stan na 30.06.2019	5 021	7 600	8 733	0	7 386
Stan na 01.01.2018	5 963	7 600	8 733	0	7 872
- Utworzenie odpisów	20	0	0	0	5 176
- Odwrócenie odpisów	(967)	0	0	0	(4 667)
- Wykorzystanie	0	0	0	0	(321)
Stan na 31.12.2018	5 016	7 600	8 733	0	8 060
Stan na 01.01.2018	5 963	7 600	8 733	0	7 872
- Utworzenie odpisów	20	0	0	0	3 350
- Odwrócenie odpisów	(743)	0	0	0	(1 530)
- Wykorzystanie	0	0	0	0	(14)
Stan na 30.09.2018	5 240	7 600	8 733	0	9 678

Zmiana stanu rezerw na Udzielone zobowiązania i gwarancje

	01.01.2019 - 30.09.2019	01.01.2019 - 30.06.2019	01.01.2018 - 31.12.2018	01.01.2018 - 30.09.2018
Stan na początek okresu	52 248	52 248	21 720	21 720
Korekty z tytułu wdrożenia MSSF9	-	-	23 829	23 829
Skorygowany stan na początek okresu	52 248	52 248	45 549	45 549
Utworzenie rezerw	58 434	23 912	61 333	57 682
Rozwiązanie rezerw	(56 266)	(24 521)	(54 804)	(44 081)
Różnice kursowe	121	(57)	170	149
Stan na koniec okresu	54 537	51 582	52 248	59 299

Zmiana stanu rezerw na Nierozstrzygnięte sprawy sporne

	01.01.2019 - 30.09.2019	01.01.2019 - 30.06.2019	01.01.2018 - 31.12.2018	01.01.2018 - 30.09.2018
Stan na początek okresu	59 797	59 797	45 118	45 118
Utworzenie rezerw	7 247	2 154	7 541	7 223
Rozwiązanie rezerw	(8 894)	(3 820)	(808)	(781)
Wykorzystanie rezerw w ciągu okresu	(5 701)	(4 874)	(4 212)	(3 799)
Reklasyfikacja	1 783	1 783	12 158	12 158
Stan na koniec okresu	54 232	55 040	59 797	59 919

Aktywa i rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego

	30.09.2019		30.06.2019			
	Aktywo z tytułu odroczonego podatku	Rezerwa na odroczonego podatek dochodowy	Aktywo z tytułu odroczonego podatku, netto	Aktywo z tytułu odroczonego podatku	Rezerwa na odroczonego podatek dochodowy	Aktywo z tytułu odroczonego podatku, netto
Różnica pomiędzy amortyzacją podatkową a bilansową	1 659	(289)	1 370	1 659	(249)	1 410
Wycena bilansowa instrumentów finansowych	132 547	(155 105)	(22 558)	55 663	(78 859)	(23 196)
Niezrealizowane należności/zobowiązania z tytułu instrumentów pochodnych	10 541	(17 690)	(7 149)	9 468	(16 171)	(6 703)
Odsetki do zapłacenia/otrzymania od lokat i papierów wartościowych	30 440	(48 935)	(18 495)	25 021	(39 703)	(14 682)
Odsetki i dyskonto od kredytów i wierzytelności		(54 462)	(54 462)	0	(54 595)	(54 595)
Przychody i koszty rozliczane wg efektywnej stopy procentowej	115 392	0	115 392	104 317	0	104 317
Rezerwy na kredyty stanowiące różnice przejściowe	206 414	0	206 414	204 090	0	204 090
Świadczenia pracownicze	15 046	0	15 046	14 663	0	14 663
Prawa do użytkowania	6 120	0	6 120	6 040	0	6 040
Rezerwy na koszty	15 008	0	15 008	16 827	0	16 827
Wycena aktywów inwestycyjnych, zabezpieczenia przepływów środków pieniężnych oraz zyski/straty aktuarialne odniesione na kapitał z aktualizacji wyceny	5 591	(22 850)	(17 259)	6 234	(19 739)	(13 505)
Pozostałe	5 112	(1 179)	3 933	4 977	(3 110)	1 867
Aktywo z tytułu odroczonego podatku, netto	543 870	(300 510)	243 360	448 959	(212 426)	236 533

	31.12.2018			30.09.2018		
	Aktywo z tytułu odroczonego podatku	Rezerwa na odroczonego podatek dochodowy	Aktywo z tytułu odroczonego podatku, netto	Aktywo z tytułu odroczonego podatku	Rezerwa na odroczonego podatek dochodowy	Aktywo z tytułu odroczonego podatku, netto
Różnica pomiędzy amortyzacją podatkową a bilansową	1 726	0	1 726	1 718	0	1 718
Wycena bilansowa instrumentów finansowych	75 827	(98 752)	(22 925)	46 950	(70 256)	(23 306)
Niezrealizowane należności/zobowiązania z tytułu instrumentów pochodnych	10 395	(19 103)	(8 708)	9 037	(18 267)	(9 230)
Odsetki do zapłacenia/otrzymania od lokat i papierów wartościowych	19 969	(36 887)	(16 918)	25 961	(36 503)	(10 542)
Odsetki i dyskonto od kredytów i wierzytelności	0	(47 342)	(47 342)	0	(50 355)	(50 355)
Przychody i koszty rozliczane wg efektywnej stopy procentowej	89 058	0	89 058	87 048	0	87 048
Rezerwy na kredyty stanowiące różnice przejściowe	201 320	0	201 320	198 384	0	198 384
Świadczenia pracownicze	14 946	0	14 946	14 544	0	14 544
Rezerwy na koszty	21 726	0	21 726	22 477	0	22 477
Wycena aktywów inwestycyjnych, zabezpieczenia przepływów środków pieniężnych oraz zyski/straty aktuarialne odniesione na kapitał z aktualizacji wyceny	13 525	(30 756)	(17 231)	16 296	(19 336)	(3 040)
Pozostałe	5 825	(3 614)	2 211	4 287	(53)	4 234
Aktywo z tytułu odroczonego podatku, netto	454 317	(236 454)	217 863	426 702	(194 770)	231 932

4. OPIS TRANSAKCYJ Z PODMIOTAMI POWIĄZANYMI

Wszelkie transakcje dokonane z podmiotami Grupy w okresie 3 kwartałów 2019 r. wynikały z bieżącej działalności. Poniżej przedstawione zostały najistotniejsze kwoty transakcji wewnątrzgrupowych zawartych z następującymi podmiotami:

- EURO BANK,
- MILLENNIUM LEASING,
- MILLENNIUM DOM MAKLERSKI,
- MILLENNIUM TFI
- MILLENNIUM SERVICE,
- MILLENNIUM TELECOMMUNICATION SERVICES,
- MILLENNIUM GOODIE,
- PIAST EXPERT.

oraz kwoty transakcji z grupą podmiotu dominującego w stosunku do Banku - Banco Comercial Portugues (jednostka dominująca najwyższego szczebla), transakcje te wynikają w głównej mierze z działalności o charakterze bankowym.

Poza transakcjami opisanymi w niniejszym rozdziale, we wskazanym okresie ani Bank Millennium S.A., ani jednostki zależne Banku Millennium S.A. nie dokonały innych transakcji z podmiotami powiązаными, które pojedynczo lub łącznie były istotne i zostały zawarte na innych warunkach niż warunki rynkowe.

Aktywa i pasywa z tytułu transakcji z podmiotami powiązаными (tys. zł) wg stanu na 30.09.2019

	Z jednostkami zależnymi	Z podmiotem dominującym	Z innymi jednostkami z grupy podmiotu dominującego
AKTYWA			
Kredyty i pożyczki udzielone innym bankom - rachunki i depozyty	3 327 733	510	0
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	5 698 258	0	0
Inwestycje w jednostki podporządkowane	1 921 874	0	0
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	1 028	0	0
Instrumenty pochodne zabezpieczające	0	0	0
Pozostałe aktywa	25 891	0	0
ZOBOWIĄZANIA			
Zobowiązania wobec banków	281 305	1 057	120 782
Zobowiązania wobec klientów	305 597	0	0
Zobowiązania z tytułu sprzedanych papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu	0	0	0
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	555	0	0
Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu	0	511	0
Zobowiązania podporządkowane	0	0	0
Pozostałe zobowiązania	151 773	0	226
- w tym zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	142 991	0	0

Aktywa i pasywa z tytułu transakcji z podmiotami powiązanymi (tys. zł) wg stanu na 31.12.2018

	Z jednostkami zależnymi	Z podmiotem dominującym	Z innymi jednostkami z grupy podmiotu dominującego
AKTYWA			
Kredyty i pożyczki udzielone innym bankom - rachunki i depozyty	0	921	0
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	5 409 655	0	0
Inwestycje w jednostki podporządkowane	90 084	0	0
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	1 310	0	0
Instrumenty pochodne zabezpieczające	0	0	0
Pozostałe aktywa	37 325	0	0
ZOBOWIĄZANIA			
Zobowiązania wobec banków	0	199	114 449
Zobowiązania wobec klientów	290 453	0	0
Zobowiązania z tytułu sprzedanych papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu	0	0	0
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	432	0	0
Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu	0	307	0
Zobowiązania podporządkowane	0	0	0
Pozostałe zobowiązania	91 445	0	135
- w tym zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	84 632	0	0

Przychody i koszty z tytułu transakcji z podmiotami powiązanymi (tys. zł) za okres 1.01-30.09.2019

	Z jednostkami zależnymi	Z podmiotem dominującym	Z innymi jednostkami z grupy podmiotu dominującego
Przychody z tytułu:			
Odsetek	110 673	(33)	0
Prowizji	35 504	165	0
Instrumentów finansowych przeznaczonych do obrotu	914	0	0
Dywidend	42 110	0	0
Pozostałe operacyjne netto	10 850	0	0
Koszty z tytułu:			
Odsetek	3 740	75	(229)
Prowizji	2	0	0
Instrumentów finansowych przeznaczonych do obrotu	0	603	0
Pozostałe operacyjne netto	0	10	0
Działania	27 464	0	778

Przychody i koszty z tytułu transakcji z podmiotami powiązanymi (tys. zł) za okres 1.01-30.09.2018

	Z jednostkami zależnymi	Z podmiotem dominującym	Z innymi jednostkami z grupy podmiotu dominującego
Przychody z tytułu:			
Odsetek	84 455	21	0
Prowizji	45 336	152	0
Instrumentów finansowych przeznaczonych do obrotu	180	0	0
Dywidend	53 858	0	0
Pozostałe operacyjne netto	2 768	0	0
Koszty z tytułu:			
Odsetek	1 817	0	(214)
Prowizji	4	0	0
Instrumentów finansowych przeznaczonych do obrotu	0	154	0
Pozostałe operacyjne netto	0	11	0
Działania	63 982	0	415

Transakcje pozabilansowe z podmiotami powiązanymi (tys. zł) wg stanu na 30.09.2019

	Z jednostkami zależnymi	Z podmiotem dominującym	Z innymi jednostkami z grupy podmiotu dominującego
Zobowiązania warunkowe	780 789	101 107	0
- udzielone	777 819	100 345	0
- otrzymane	2 969	762	0
Instrumenty pochodne (wartość nominalna)	142 475	16 513	0

Transakcje pozabilansowe z podmiotami powiązanymi (tys. zł) wg stanu na 31.12.2018

	Z jednostkami zależnymi	Z podmiotem dominującym	Z innymi jednostkami z grupy podmiotu dominującego
Zobowiązania warunkowe	765 073	109 673	0
- udzielone	762 252	104 643	0
- otrzymane	2 821	5 030	0
Instrumenty pochodne (wartość nominalna)	134 929	33 577	0

5. WARTOŚĆ GODZIWA

Metodologia stosowana w Banku do wyceny aktywów i zobowiązań według wartości godziwej została szczegółowo opisana w **Rozdziale 8**. Skróconego śródrocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej Banku Millennium S.A. za okres 9 miesięcy zakończony 30 września 2019 r.

Poniższe tabele przedstawiają dane liczbowe dla Banku Millennium S.A.

5.1. INSTRUMENTY FINANSOWE NIEUJMOWANE W BILANSIE WEDŁUG WARTOŚCI GODZIWEJ

30.09.2019	Wartość bilansowa	Wartość godziwa
AKTYWA WYCENIANE WG ZAMORTYZOWANEGO KOSZTU		
Instrumenty dłużne	55 353	55 969
Lokaty oraz kredyty i pożyczki udzielone bankom i innym instytucjom monetarnym	4 265 297	4 265 297
Kredyty i pożyczki udzielone klientom (*)	54 539 828	52 587 361
ZOBOWIĄZANIA WYCENIANE WEDŁUG ZAMORTYZOWANEGO KOSZTU		
Zobowiązania wobec banków i innych instytucji monetarnych	1 253 701	1 254 109
Zobowiązania wobec klientów	71 732 542	71 742 478
Wyemitowane dłużne papiery wartościowe	763 728	765 402
Zobowiązania podporządkowane	1 544 787	1 551 624

* - Negatywny efekt wyceny portfela kredytowego do wartości godziwej jest w głównej mierze spowodowany wzrostem marż kredytowych. Stosowana przez Bank metodologia wyceny portfela kredytowego zakłada, że bieżące marże w najlepszy sposób odzwierciedlają istniejące warunki rynkowe i sytuację ekonomiczną. Analogiczna zasada jest szeroko stosowana do wyceny nienotowanych na aktywnych rynkach papierów dłużnych. W efekcie, paradoksalnie zawsze, kiedy marże na nowych kredytach rosną, spada wartość godziwa „starego” portfela kredytowego.

31.12.2018	Wartość bilansowa	Wartość godziwa
AKTYWA WYCENIANE WG ZAMORTYZOWANEGO KOSZTU		
Instrumenty dłużne	44 884	45 631
Lokaty oraz kredyty i pożyczki udzielone bankom i innym instytucjom monetarnym	731 232	731 143
Kredyty i pożyczki udzielone klientom (*)	50 536 231	49 147 076
ZOBOWIĄZANIA WYCENIANE WEDŁUG ZAMORTYZOWANEGO KOSZTU		
Zobowiązania wobec banków i innych instytucji monetarnych	1 055 708	1 057 354
Zobowiązania wobec klientów	66 399 771	66 401 867
Wyemitowane dłużne papiery wartościowe	619 957	621 208
Zobowiązania podporządkowane	701 883	695 468

5.2. INSTRUMENTY FINANSOWE UJMOWANE W BILANSIE WEDŁUG WARTOŚCI GODZIWEJ

Poniższa tabela przedstawia wartości bilansowe instrumentów wycenianych do wartości godziwej usystematyzowane według zastosowanej techniki określania wartości godziwej:

Dane w tys. zł, stan na 30.09.2019

	Kwotowania aktywnego ryнку	Techniki wyceny w oparciu o parametry pochodzące z ryнку	Techniki wyceny z wykorzystaniem istotnych parametrów niepochodzących z rynku
	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3
AKTYWA			
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu			
Wycena instrumentów pochodnych		71 437	52 888
Instrumenty dłużne	751 123		
Aktywa finansowe inne niż przeznaczone do obrotu obowiązkowo wyceniane według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat			
Instrumenty kapitałowe			66 609
Instrumenty dłużne			61 595
Kredyty i pożyczki			1 435 612
Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez inne całkowite dochody			
Instrumenty kapitałowe			29 204
Instrumenty dłużne	18 356 005	1 399 825	
Instrumenty pochodne - rachunkowość zabezpieczeń		8 886	
PASYWA			
Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu			
Wycena instrumentów pochodnych		55 975	52 696
Pozycje krótkie	39 871		
Instrumenty pochodne - rachunkowość zabezpieczeń		671 163	
Dane w tys. zł, stan na 31.12.2018			
	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3
AKTYWA			
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu			
Wycena instrumentów pochodnych		60 381	38 008
Instrumenty dłużne	693 242		
Aktywa finansowe inne niż przeznaczone do obrotu obowiązkowo wyceniane według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat			
Instrumenty kapitałowe			21 609
Instrumenty dłużne			43 187
Kredyty i pożyczki			1 250 525
Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez inne całkowite dochody			
Instrumenty kapitałowe			29 042
Instrumenty dłużne	20 491 279	1 599 800	
Instrumenty pochodne - rachunkowość zabezpieczeń		125 501	
PASYWA			
Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu			
Wycena instrumentów pochodnych		65 568	38 162
Pozycje krótkie	123 754		
Instrumenty pochodne - rachunkowość zabezpieczeń		376 811	

Zmiany stanu wartości godziwych instrumentów wycenianych w oparciu o techniki wyceny z wykorzystaniem istotnych parametrów nie pochodzących z rynku przedstawia poniższa tabela (w tys. zł):

	Opcje na indeksy	Opcje wbudowane w emitowane papiery dłużne i depozyty	Akcje i udziały	Instrumenty dłużne	Kredyty i pożyczki
Stan na 31.12.2018	35 430	(35 584)	50 651	43 187	1 250 525
Rozliczenie / sprzedaż / zakup	12 599	(12 159)	156	0	114 755
Zmiana wyceny ujęta w kapitale własnym	0	0	0	0	0
Przychody z tytułu odsetek i przychody o podobnym charakterze	0	0	0	0	83 233
Wynik z tytułu aktywów i zobowiązań finansowych przeznaczonych do obrotu	2 802	(2 896)	0	0	0
Wynik z tytułu aktywów finansowych nieprzeznaczonych do obrotu wycenianych obowiązkowo według wartości godziwej przez wynik finansowy	0	0	45 000	18 408	(12 901)
Wynik z pozycji wymiany	0	0	6	0	0
Stan na 30.09.2019	50 831	(50 639)	95 813	61 595	1 435 612

	Opcje na indeksy	Opcje wbudowane w emitowane papiery dłużne i depozyty	Akcje i udziały	Instrumenty dłużne	Kredyty i pożyczki
Stan na 31.12.2017	43 159	(42 231)	29 632	47 976	0
Korekty/reklasyfikacje z tytułu wdrożenia MSSF9	0	0	15 403	(18 344)	1 099 841
Stan na 1 stycznia 2018	43 159	(42 231)	45 035	29 632	1 099 841
Rozliczenie / sprzedaż / zakup	(6 287)	5 611	2 515	0	72 009
Zmiana wyceny ujęta w kapitale własnym	0	0	3 095	0	0
Przychody z tytułu odsetek i przychody o podobnym charakterze	0	0	0	0	98 605
Wynik z tytułu aktywów i zobowiązań finansowych przeznaczonych do obrotu	(1 442)	1 036	0	0	0
Wynik z tytułu aktywów finansowych nieprzeznaczonych do obrotu wycenianych obowiązkowo według wartości godziwej przez wynik finansowy	0	0	0	13 555	(19 930)
Wynik z pozycji wymiany	0	0	6	0	0
Stan na 31.12.2018	35 430	(35 584)	50 651	43 187	1 250 525

6. INFORMACJE DODATKOWE**6.1. EMISJE, WYKUP LUB SPŁATY INSTRUMENTÓW DŁUŻNYCH LUB KAPITAŁOWYCH**

W trakcie 9 miesięcy zakończonych 30 września 2019 roku łączne zobowiązania Banku z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych wzrosły o 143,8 mln PLN. Zwiększenie stanu (ok. 141,9 mln PLN) spowodowane było emisją kolejnych serii Bankowych Papierów Wartościowych (BPW) przewyższającą wykupy zapadających transz. Nieznaczna część wzrostu zobowiązań (1,9 mln PLN) wynikała ze zmiany stanu naliczonych odsetek od obligacji BKMO serii T.

6.2. ZOBOWIĄZANIA POZABILANSOWE

Struktura zobowiązań pozabilansowych przedstawiała się następująco:

w tysiącach zł	30.09.2019	30.06.2019	31.12.2018	30.09.2018
Pozabilansowe zobowiązania warunkowe udzielone i otrzymane	12 378 993	11 566 620	10 994 626	10 763 547
Zobowiązania udzielone:	11 852 088	11 039 692	10 617 917	10 442 293
- finansowe	9 384 585	8 624 957	8 424 532	8 306 842
- gwarancyjne	2 467 503	2 414 735	2 193 385	2 135 451
Zobowiązania otrzymane:	526 905	526 928	376 709	321 254
- finansowe	744	7 399	0	7 176
- gwarancyjne	526 161	519 529	376 709	314 078